

1995eko uztailak 2 - 1.537 zenbakia - 265 pezeta (BEZ barne) / 14 libera

ARGIA

JULIA MADRAZO

«Nazioaz eta
autodeterminazioaz
eztabaidatzeko
prest gaude»

FRANTZIA

Chirac Muroroan
XXI. mendeko arma
nuklearraren bila

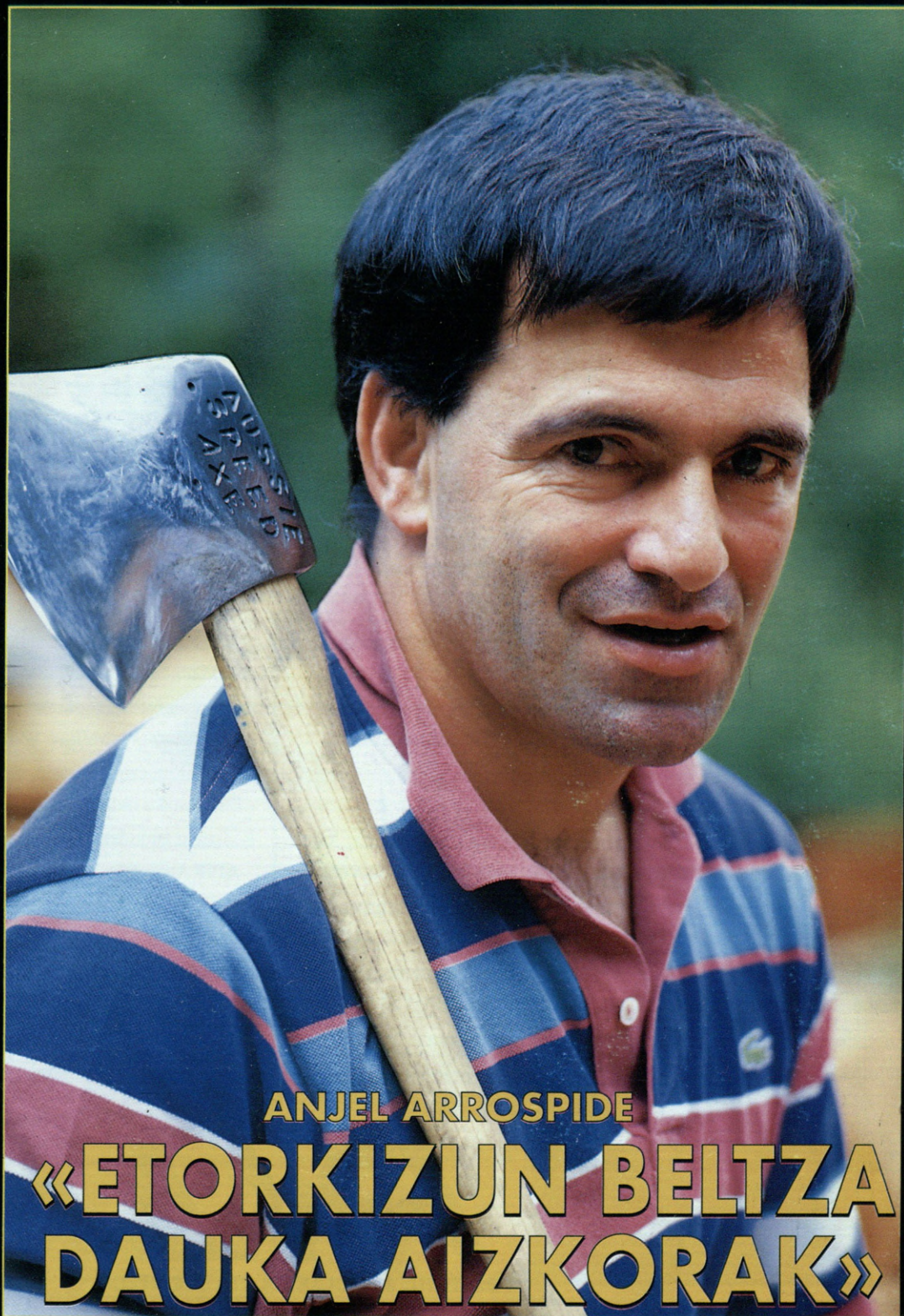
UEU

Baionatik Iruñera
unibertsitatea
gizartera hurbildu
nahiean

TEKNOLOGIA

Iraultza dakar
CD-ROMak
euskal kulturara

ANJEL ARROSPIDE

«ETORKIZUN BELTZA DAUKA AIZKORAK»

EUSKAL KONFEDERAZIOA ABIATU DA IPARRALDEAN

DICCIONARIO VASCO-ESPAÑOL-FRANCÉS

POR EL PRESBITERO

RESURRECCIÓN MARÍA DE AZKUE

PROFESOR DE VASCUENCE EN EL INSTITUTO DE BILBAO

MIEMBRO DE LA SOCIEDAD LINGÜÍSTICA DE PARÍS, DOCTOR EN TEOLOGÍA

DICTIONNAIRE BASQUE-ESPAGNOL-FRANÇAIS

APIAZA (S, Alth.), renóncula, vulg. botón de oro: *renoncule*, vulg. *bouton d'or*. (Bot.).

APIKA (G-t), apike (G-and-zeg, R), acaso, *peut-être*.

APIKA (E.H.). Proiektu, antolaketa eta zerbitzu informatikoak.

APIKAk iadanik euskararentzako hainbat lanabes eta tresna garatua du.

Horien artean:

- Silaba-banaketarako automatak, euskararako eta gaztelaniarako. "C"z garatua eta OASIS (1985) eta THEOS (1990) sistema eragileetan ezarria,

ZERUKO ARGIA S.A.L. argialetxean. 1994ean Macintosharako.

- Hitz-indexaziorako sistema parametrizagarria (hizkuntzaren arabera)

euskara eta gaztelaniarako, probabilitate handieneko aleatorizazio-

metodoan oinarritua. Gipuzkoako Foru Aldundiaren Aldizkari

Ofizialerako. Atzitze masiboko prozesua eta berorren analisi

automatikoari dagokiona "C"z (XENIX) garatu dira (1987-88).

- EHUKo Informatika Fakultatean garatutako XUXEN ortografi zuzentzailearen proiektuaren bultzatzaile izan da eta horretarako zenbait algoritmo inplementatu: hitzen indexazioa eta berorien berreskuratzea hurbilpen lexikografikoaren metodoaz. DOSen eta UNIXen ezarria (1988-90).

- Euskarazko indexaziorako iragazle morfologikoa. Baionako IUTrekin lankidetzan. "C"z (UNIX) inplementatua (1991-92).

APIKAren esku artean egun garatzen ari diren proiektuak:

- AWR hitz-ezagutzailea: gaztelania, frantsesa, euskara eta katalanerako. Hizkuntza natural bakoitzaren analisi morfologikoan oinarritua.

- Aplikazioak: * Autozuzenketa multikausala.

* Testu-indexazio eta -berreskurapena, hizkuntza-domeinuak mugatuz.

PROIEKTU, ANTOLAKETA ETA ZERBITZU
INFORMATIKOAK

DONOSTIA: Ametzagaña, 19 - behea - Tel (943) 28 33 99 - 28 36 78 / Faxe: 2746 00

URRUÑA: Xalbardin Baita - Tel: (07.33) 59 47 60 00 - Faxe: 47 60 01

BARCELONA: Arago kalea 63 - behea 1 - Tel: (93) 226 48 24

6. Politika kronika. PELLO ZUBIRIA.
8. Julia Madrazo, Bilboko Udalean Ezker Batuko zinegotzi. «Nazioa eta autodeterminazioaren inguruko eztabaidarako prest gaude». MYRIAM GARTZIA.

12. Astean zehar. XABIER LETONA.
14. Frantziak bere amets nuklearrak frogatu gura ditu Polinesian. Chirac XXI. mendeko arma nuklearren bila Mururoan. XABIER LETONA

18. Javier Larrea, Goiherri paper-olako kontseilari ordezkari. «Laguntzaz Errenteriako Papresa izan daiteke hemengo paper munstroa». XABIER LETONA.

20. Aurtengo UEU uztailaren 3an hasiko da Baionan. Udan unibertsitatea gizarteratzen ikasi. IXIAR ROZAS.

24. Informazio-bitartekoen arteko lotura dakar CD-ROMak. Informazio sistemaren iraultza. JOSERRA AIZPURUA.

28. Anjel Arrospide: «Baserri giroaren galera bidetik doa aizkolaritza». MARTIN AGIRRE.

34. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.

37. Euskararen ofizialtasunerantz doa Euskal Konfederazioa. IXABEL ETXEBERRIA.

40. Juan Antonio Lekuona, Euskal Herriko Musika Banden Federazioko lehendakaria. «Inork ez digu lagundu edo babesten; musikako anaia pobreak gara». J.J. PETRIKORENA.

42. Jose Luis Otamendik «Lur bat zure minari» liburua kaleratu du Susarekin. Sufrimendu, gabezia eta esperantzarentzat lurra. J.J. PETRIKORENA.

45. Argitalpenak. J.J. PETRIKORENA.

48. Irrati-telebista. NEREA ETXANIZ.

52. Aukeran. AMAIA UGARTE.

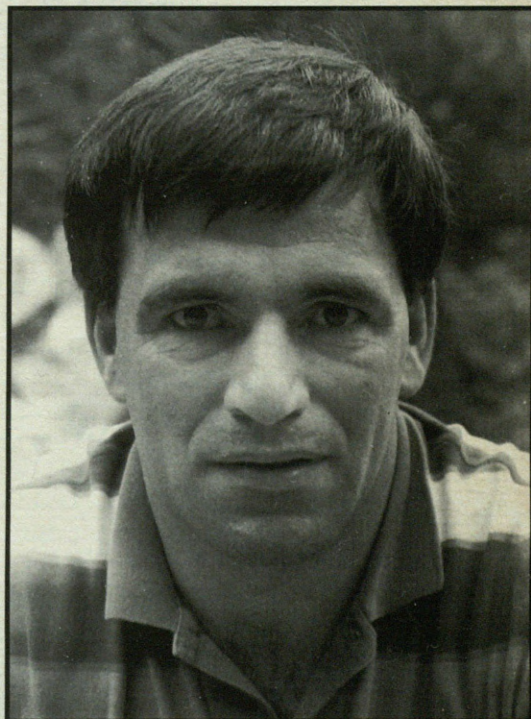
56. Denborapasa.

58. Inertzia noiz gaindituko zain.

POLITIKA: Ibilbide politiko laburra badu ere, Julia Madrazok kalean hartu duen kultura politikoaz hitz egin digu. Bilboko Udaleko IUko zinegotziak 30 urte ditu, abokatua da eta abizen ezaguna du, Javier Madrazoren arreba baita. Autodeterminazioaren inguruko eztabaidarako prest gaude dio./8

ANJEL ARROSPIDE: Bost urte segidan Euskal Herriko aizkolaririk onena dela erakutsi duen leaburutarrak aizkorak zorrotik atera gabe ibili da pasatu den negu osoan. Atsedean hartu nahiak batetik eta joan den hilean egin zioten apendizeko operazioak dute aurtan oraindik plazan ez azaltzeko errua. Geldialdia amaitzeaz eta aizkora hartzeko irrikitan aurkitu dugu Arrospide, aizkolaritza munduari goitik beherako begiratu jatzeko prest./29

ARGIA ESKURATZEN DUZUN HORRI!

ESKA EZAZU ARGIAren
EUSKARRI TAULA

Argia astekaria non ipinia izateaz gain egur koloreko euskarri honek ziur txokoren bat apainduko duela. Egin ezazu eskaria goizeko 9etatik 1era edo eta arratsaldeko 3etatik 7ak bitarte, ARGIAren 37 15 45 telefonora deituz (2.000 pta. + 300 pta. bidalketa)

ARGIA

astero etxean

ARGIAren harpidedun izan zaite

ARGIA etxean hartzeak
abantaila guztiak ditu

X Zenbaki guztiak jasoko
dituzu, kalean baino % 20a
merkeago

X Euskal Kulturaren
Urtekaria etxera iritsiko
zaizu

X ARGIAren eskaintza
berezieta hartu ahal
izango duzu

ORAIN ARGIAKO
HARPIDEDUN EGINEZ
GERO HAUETAKO
KONPAKTO, BIDEO
EDO LIBURU BAT
ESKURATUKO DUZU

DOHAINIK

TTAKUNen
KONPAKTOA

"EUSKALDUNEN AMERIKA"
JOSEBA ETXARRI

"AINGERUAREN BIHOTZA"
BIDEOA

KIOSKOAN
BAINO

HARPIDETZA TXARTELA

☎ (943) 37 15 45

FAXA: (943) 36 10 48

IZENA _____

1. DEITURA _____

2. DEITURA _____

HELBIDEA _____

TFNOA _____

HERRIA _____

POSTA KODEA _____

HERRIALDEA _____

BANKU EDO AURREZKI KUTXA _____

SUKURTSAL HELBIDEA _____

SUKURTSAL ZKIA, _____

KONTU KORRONTEA/LIBRETA

Entitatea

Sukurtsala

K.D

Kontu zenbakia

ARGIA: Zirkuitu ibilbidea 15

LASARTE-ORIA 20160

HARPIDETZA SARIAK
(BEZ barne)

Hego Euskal Herria

11.600 pztz

Ipar Euskal Herria

685 libera

Espainia 11.600 pztz

Beste Atzerriak

15.100 pztz

Airez 23.850 pztz

IRAKUR- LEAK MINTZO

Jon Etxaberi

ENE ezagutza eta artikulua ez dira jatorrizkoak: ikasi dudan ia guztiaz besteei esker jabetu naiz: libururen bat irakurriz, dakitenei galdetu eta entzunez, begira... eta ondorioak aterata.

Aipatzen duzun esaldi hori ere ez da nirea, beste gahientsuenak bezalaxe. Jende askori gertatzen zaio horrela eta nik-neuk ez dut sorburu jokatu nahi, bide baizik: janaren mundutxo horri euskararen ateak zabalduta, nahikoa dut. Hauxe erdietsi nahi izan dut 1983z geroztik, euskaldunok aski utziak (gabatxo edo espainolazale) garelako horretan.

Gobernadore zibil edo kontseilari ez naizen aldetik, ez dut lapurreta egin eta gezurrezko bertsio ofizialik emateko asmorik, unean uneko iritzia baizik.

Beste aldetik, Brillat-Savarinen liburua paregabea zen bere garaian bakarrik, besterik ez zegoela, alegia. Liburuak ugaltu ahala, "klasiko" bihurtu da, baina ez "on": (gaurko ikuspuntutik) gezur asko esaten ditu, harroputz nazkagarria da egilea, elite pribilegiatuentzat bakarrik idatzi du, ongi dakizun bezala, eta baditu bestelako akats larriak ere. Jar dezagun hoberena ere auzitan, beraz, merezi du-eta.

Eskerrak ematen dizkizut, egitan, gastronomiaz euskaraz aritzeagatik. Horrelako kritikak, ongi etorri: aingeru goarda esna dugula esan nahi du horrek. Hurrengoan, berriz, janetik diruak ateratzearren, edozein errege edo teledistari, esate baterako, burua saldu-eta-saldu ari diren lapurrei eskainiko al diegu geure kritika!.

EDORTA AGIRRE
ZUBIETA

Borrokatu beharra

AZKEN asteotan Txetxenian bizi izan den arazoak, Budionovskeko ospitaleko gertakariak hain zuzen ere, txanpon baten bi aldeak erakutsi dizkit niri, zoritxarrez edo zorionez, herri honi zuzen-zuzenean aplikatzerik badaudenak.

Txikizioa da lehena. Estatu inperialista indartsu batek bere barnean oihu eta aldarrikapen zilegiak egindako herria zapuztu nahi du. Demokratikoki aukeratutakoak zapuztu behar baditu ere. Zapuzte nahi horrek erantzuna eragin eta ondorioz gerra eta txikizioa sortu da. Hiriburuan apenas etxerik zutik, milaka hildako, jendea ihes egiten... Indarra erabiltzeak desgrazia dakar aldamenean eta sufrimendua ikaragarria. Alde bietara gainera, baina batez ere alde batera.

Arazoak, orde, badu beste alderik. Gehiengoarenak ziren independetzia-nahiak mantentzeko modu bakarra

dagoela erakutsi du gatazkak: armen indarra. Ez bazara zapalkuntzari oldartzen txikitu egiten zaituzte. Armak hartzen badituzu ere saiatzen dira horretan, areago gainera, baina zure indarren arabera da. Ospitalaren auzian negoziatu egin behar izan du Errusiako Armadak -eta ez diot Gobernuak, zeren eta Armadak agintzen baitu vodka lagun handi horren atzetik-.

Indarra erabiltzeak sufrimendua dakar, handia, baina batzuetan indarra erabiltzea besterik ez dago bestela handienak jan egingo zaitu. Eta zu jaten sufrituarazi egingo dizu. Irakaspena ez da urrutiegi eraman behar.

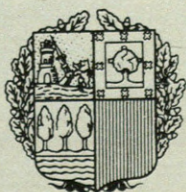
JON JAUREGI
PASAIA (GIPUZKOA)

JABEA: ZERUKO ARGIA, S.A.L.
LEHENDAKARIA: Joxe Mari Irazusta.
ZUZENDARIA: Pello Zubiria.
Kontseilu Editorialeko Arduraduna: Baleren Bakaikoa.

HELBIDEAK
GIPUZKOA: Zirkuitu ibilbidea, 15.pabiloia.
20160 Lasarte-Oria.
Tlf: 37 15 45. Faxa: 36 10 48.
BIZKAIA: Zabalburu 2, 1. ezkerre. 48003 Bilbo.
Tlf: 410 34 34. Faxa: 410 37 15.
NAFARROA: Iratxe Monastegia 70, 3. ezkerre.
31011 Iruñea.
Tlf: 17 80 78. Faxa: 17 80 77.
IPARRALDEA: Harrobiko Etxea, 64122 Urruña.
Fax-Tlf: 47 17 10

LEGE GORDAILUA: NA 80-1963.
ISSN: 0213-909X.
BATZORDE PAREKIDEA:
72562 E.

INPRIMATEGIA ETA FOTOMEKANIKA:
Antza, S.A.L.

Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Gipuzkoako Foru Diputazioa
Kultura eta Turismo Departamendua

kutxa fundazioa
fundación kutxa

- gipuzkoa donostia kutxaren
- gizarte-ekintza
- obra social
- de la caja gipuzkoa san sebastián

Tolosan, Benta Aunditik hurbil

GAL-EK bahitu eta hildako Lasa eta Zabalaren gorpuen ekarrian izandako istiluen irudiak ikusita, Hondarribiako aireportukoek frankismoaren azken urteetako edo trantsizioko grisen eta marroien eszenetara eramanez gintuzten. Baina badirudi eszena horiek Euskal Herrian gauzen «normaltasunaren» logikan sartzen direla —azken finean, hor matxuratutako hautetsiak HBkoak ziren, Gipuzkoako Biltzar Nagusietatik muturrekoka atera zituztenak bezala— guardia zibilen kontrol batean urduri jartzea eguneroko normaltasunean sartzen den gisa berean. Kristo guztiari barrunbeak nahasi dizkiona Tolosako hilerrian gertaturikoa izan da.

Hildakoei azken agurra egin eta lur ematea eskubide sagratutzat ezagutu dugu beti, tragedia grekoetan bezala gizatasunari eta besterik ezean errukia-

ri bere lekua ematen dion logika herritarrean. Horregatik egiten da hain ulergaitz Ertzaintzak Tolosako hilerrian Lasa eta Zabalaren senideekin egindako desmasia. Bueren epailearen sentsibilitaterik eza, polizien arteko koordinazio prolemak, ertzainek paperak galtzea, ala kalkulaturako agindu baten emaitza? Fruitua, edozein modutan, ezin mikatzagoa izan da. Hamabi urtetako sofrikarioaren kaliza azken tantaraino edanarazi zaien senide eta lagunentzat, baina baita orain —ura pasata— errudun edo aitzakia bila dabilen zentzuzko ere.

AJURIA Eneko alderdiak gutxitxo saiatu direlako, ustelkeria giroagatik, Tolosako irudiengatik edo beldurragatik, baina antolatzaileek espero zuten baino jende gutxiago hurbildu zen Anoetako estadiumeiko bilkura-kantaldira. Bitartean, arratsalde berean omenaldia eskaintzen zieten Tolosan milaka herritarrek Lasa eta Zabalar. Oharkabea, ETak bahituta daukan Jose Mari Aldaiatz hitzegitetik enfrentamendu zibilaren gertutasunera pasatu da jendea, aste pare baten buruan. Behin eta berriro bere iritziak entzunarazteko kalea baino askoz tresna ge-

Bueren epailearen sentsibilitaterik eza, polizien arteko koordinazio prolemak, ertzainek paperak galtzea, ala kalkulaturako agindu baten emaitza?

Aste honetan eztabaidan jarraituko du ea noren erantzunkizuna izan zen Tolosako hilerrian gertatua. Doi-doi dozena bat familiarri utzi zitzaiz Joxean Lasa eta Joxi Zabalaren gorpuen lurperatzearen lekuko izaten, inguratu ziren gainerako guztiak Ertzaintzak oso era bortitzean kanporatu zituelarik. Lasaren ama da argazkian ageri dena, duela hamabi urte bahitutako semeari azken agurra ematera doala. (Arg.: Michelena).

hiago ez daukala salatzen duen Ezker Abertzaleari, alderdi maioritarioek katean ere egin nahi izan diote aurre lazo urdinaren kanpaina bultzatu duten bakezaleekin batera.

Asko gogortu da giroa Ezker Abertzaleko militanteentzako, ez dago kolpaturik ageri diren HBko buruzagien zerrenda oroitu besterik. Baina zerbait huts egin du alderdi maioritarioen estrategian ere, eta ezerosotasuna azaldu zen Anoetan bildutako zenbaiten ahotan. Estrategia antiterrorista eta bakezaletasuna eltze berean egostea erreza ez baita.

KRISIAK jota dago Ajuria Eneko ituna. Diskurtsoari dagokionez, alde batera esertzen dira —joan den astean orriotan Ramon Jauregik zioen legez— ETaren azken erasoei gogor erantzun eta bakeari begira irtenbide nazionalista bat ez dagoela uste dutenak. Bestera, EA eta EAJ funtsean, elkarrekin bide bakarra kontsentsuatuko dutela iragarri eta gutxienez pare bat ereduren artean eztabaidan ari direnak. Baina diskurtso arazoa bakarrik ez da. Egunez egunera ari da husten Ajuria Eneko ituna erreferentzipuntu politiko bezala, eta edozein politikarik edo mugimendu sozialek kritikatzeko du, mugitzen ez delako edo oker mugitzen delako. Bakea Orainek bezala Odon Elorzak, edo Egibarrek.

Ajuria Eneko bilkuratik berri gutxi eta kaleko giroa aldiz gori. Gogortze politika aldarrikatu zen eta fruituak begibistan daude. Eta denak ez dira ikusi oraino. Jose Antonio Ardanazak berak bortizkeria ekintza inkontrolatuak ugaritzen hasteko arriskua aipatu zuen. Gure artean auto erreketak gauza ohizkoa bihurtu denean, makila eta gomazko pilotak batetik eta koktelak bestetik, Iruñean neska gazte bat ezezagun batzuek behin eta berririo bahitu eta torturatu dutela ezagutu dugu. Eguraldi txarra erdibideko ahaleginetan ari direnentzako. Eta uda hasi baino ez da egin.

PELLO ZUBIRIA

G O R D E T Z E K O A K

GOROSPE PRESOA PSIKIATRA BATEN PREMIA

Pedro Mari Gorospe euskal presoarentzako kontrol judizialpeko askatasuna erabaki du Pariseko Laurence Le Vert epaileak, psikiatra baten eskutan jar dadin, bere egoera larria kontutan harturik. Gorospe 1993ko otsailan detenitu zuen polizia frantsesak Bidarten, ETaren arma fabrika batekin zerikusia omen zuelakoan. Hiru estradizio sententzia ditu kontra, eta bere askatasun eskaera formala egin du Christianne Fando abokatuak, berehala tratamendu psikiatriko on bat behar duelakoan.

MIKEL ARAMENDIAREN TARTEA

ZER GERTATZEN DA CESID-EKIN?

Munstro hibridoa

Hondora doan untzitik arratoiek ihes egiten dutela lehenik dioten aburua ezaguna da edonon, baina gutxitan esaten da zergatik gertatzen den hori (gertatzen da eta): untzia hondorazten hasten denean, usualki, beste ezer baino lehenago estaltzen du urak barren-barreneko kindurtza, eta hango karraskariak, jakina...

Antzeko zerbait gertatzen da estatuaren estolderian, arrazoi berberak medio. Jakina da Europa ekialdeko blokearen porrota beste inork baino lehenago iragarri zutela espioi eta polizia zerbitzuek (gogora Andropov, Wolf, eta abar) untzigaineko arduradun gorenak, ezjakinean, baikor eta itxaropentsu agertzen ziren bitartean.

Apalagoan, horrelako zerbait ari da gertatzen CESIDa eta F. Gonzalezen gobernu sozialistaren artean. Estolderiako karraskariak ohartu dira untzia hondora doala. Duela lau zapabost urte ohartu ziren. Eta harez geroztik, N-VIaren 8 kilometroko etxetik ospa egin behar izan duen arduradun oro saiatu da dokumentazio konpromete-

tigarri mordoak eramaten, aseguru modura. Eskukadak dituzte gordeta batzuk (Perote); segurtasuneko gorilek galerazi zieten asmoa beste batzuri (Navarro Benavente). Kontua da gorotz piloa dagoela katean, salgai edo, soilki, zai. Serra eta Manglanoren CESIDak simaurra pilatu besterik ez duelako egin 13 urteotan.

Eredu anglosaxoi klasikoaren arabera, gauza bat da espioitza eta oso bestea kontraespioitza, eta bakoitzak du bere antolakunde berezitua. Bietatik at geratzen dira, noski, polizia eta ejertzitza. Erakunde horien arteko kontraizanez bada literatura mordo. Hemen ordea, hasteko, deliberatuki, bere baitan CIA eta FBIa bilbatzen dituen erakundea sortu zuten, militarrez eta poliziez osatua. Jakina, gertatu beharrekoa gertatu da azkenean: CIAren metodoak eta FBIaren betekizunak dituen munstro hibridoa agertu dela. Frankesteintxo pianojo-leak Hoover-Dullesen papera antzeten duen bitartean.

Zorionez, bizitza laburrekoak eta etnalditu ezinak izaten dira hibridoak gehienetan.

* Mikel Aramendi «Hika» aldizkariako zuzendaria da.

Julia Madrazo, Bilboko Udalean Ezker Batuko zinegotzia

«Nazioa eta autodeterminazioaren inguruko eztabaidarako prest gaude»

I bilbide politiko laburra badu ere, Julia Madrazok kalean hartu duen kultura politikoaz hitz egin digu. Bilboko Udaleraiko Ezker Batuak aurkeztutako zerrendaburuak 30 urte ditu, abokatua da eta, egia esan, abizen ezaguna du, Javier Madrazoren arreba baita.

Udal politikari buruz hitz egiten hasi aurretik, Lasa eta Zabalaeren biletan inguruan gertatutakoaz zure iritzia entzun nahi nuke.

Ezker Batuaren iritzia publiko adierazi dugu dagoneko, baina argi dago Er-

«PSOEek ez du eskuineko politika soilak egiten, baizik eta ezkerreko baloreak kutsatzen ditu». (Arg.: Itziar D. de Durana).

tzaintzaren jokabidea gehiegizkoa izan zela. Carlos Bueren epailearen jarrera ez dakit legezkoa izan den baina ez da oso humanoa izan. Gesto por la Paz eta Anmistiaren Aldeko Batzordeek izan dituzten enfrentamenduei buruz zera esango nuke: bakoitza libre dela bere iritzia nahi duen orduan eta tokian emateko baina LAB, HB eta Batzordeen ekimen falta nabarmena adierazten dituzte kontramaniifestazio horiek. Kontramaniifestazioek gehienetan konfrontazioa

egoerak ekartzen dituztelako.

Zure ibilbide politikoa nabiko laburra da, baxxe duzu lehenengo ardua instituzionala. Nola ikusten duzu zure burua Bilboko Udaleko zinegotzi?

Zuk aipatzen duzunaren

arabera, hau da, kargu instituzionala betetzen dudana lehendabiziko aldia da, baina nire ustez eta Ezker Batuaren planteamenduen arabera, politikaren arloa askoz ere zabalagoa da. Mugimendu sozial desberdinetan eta kale mailan ematen diren fronte desberdinetan aritu naiz. EILASeko abokatu izateaz gain, Salhaketa taldearen barruan ibilia nago, Rekaldeko auzo-elkarreetan jardun dut, San Franzisko auzoan ari den abokatu talde batean ari naiz... Hori ere politika egitea da, bizitza instituzionalean eragina duten taldeak baitira. Gainera, esperientzia hau oso baikorra iruditzen zait, beste kargu publiko batzuek egiten dutenaren kontra, kalearekiko dudana harremana zuzena delako. Udaletxean ez naiz arrotz sentitzen kalean hartutako kultura politikoa landu baitut.

«HBren lana gustuko ez dutenen botoa jaso dugu eta baita orain arte abstentzioaren aukera hartu dutenena ere; Ezker Batua alternatiba bezala hartu dute»

HAMARREKOA

JAVIER MADRAZO

«Etxean ez dugu politikaz hitz egiten baina asignatura gogorrerako eredugarria iruditzen zait; hala ere ez dizkit gomendioak ematen»

J.M. GORORDO

«Zer esan mingarriegia suerta ez dadin? Irudia errazegi saltzen du»

K. RODRIGUEZ

«Ez dut gehiegi ezagutzen baina pertsona zentzuduna iruditzen zait»

JOSU ORTUONDO

«Eztabaidarako jarrera eta izaera negoziatzailea eskuratzea behar du»

SABINO ARANA

«Ez zaizkit gehiegi gustatu bere testuak. Baztertzaila eta diskriminatzaile hutsa dela uste dut»

JON IDIGORAS

«Mingaina errazegi mugitzen du eta bat-batekotasunean oinarrituko diskurtsua erabiltzen»

JULIO ANGUITA

«Koherentea. Eta oso tratu errazekoa»

KARL MARX

«Aintzindaria. Bere garaiko aurreratua zen»

R. LUXEMBURGO

«Emakume borrokalaria»

JOSU BERGARA

«EAJren semea da. Bere buruan konfiantza handia du»

«Kasu batzuetan HBrekin bat egingo dugu eta beste batzuetan Gorordorekin». (Arg.: D. de Durana).

Sorpassoa PSOEn aurkako Izquierda Unidaren ofentsibaren izena dugu, baina nola itzulzen da hori errealtatean?

Ez da ofentsiba, eta ez da PSOeri aurea hartzea ere. Gero eta argiago ikusten ari gara, PSOek, nahiz eta kontrakoa esan, aurrera darman politika eskuinekoa dela, horregatik gure

erronka nagusia estatu mailan IU ezkerreko indar hegemonikoa bilakatzea da. Hau da, ezkerreko boto emaileek IU estatuan eta Ezker Batua Euskadin erreferentzia izatea. Gainera, PSOek ez du eskuineko politika soilak egiten, baizik eta ezkerreko baloreak kutsatzen ditu.

Euskal Autonomi Elkar-teko azken udal hautes-

kundeetako datuak aztertuz gero, Ezker Batuak emaitza onak lortu ditu Ibar Ezkerrean eta gainerako zona industrialean. Zona hauetan daude Ezker Batuaren baseak?

Urte askotako lanaren fruituak jasotzen ari gara, Ezker Batua ezkerreko erreferente bilakatu delako. Konfiantza honek egoera pribilegiatuan

«Ez dugu inoiz
Madrilgo Izquierda
Unidatik deirik
jaso ea zer egiten
ari garen
galdetzen».
(Argazkia: Itziar D.
de Durana).

jarri gaitu. Ibar Ezkerrean, adibidez, egunero lan egiteko aukera ematen digu, aurrera egiteko aukera ematen digu.

Eta igoera hori ez al da PSOEk jaso duen zigor botoen emaitza?

Ez dut uste hala denik, orokorrean behintzat, nire ustez PSOEn boto asko PPra joan direlako. PSE-EEko boto emaille asko ez dira ezkerrekoak. Une batean PSeri botoa eman diote proposamen sendotzat jotzen zute-lako, argi eta garbi.

Nire ustez Ezker Batuak HBren lana gustuko ez dutenen botoa ere jaso du eta, nola ez, orain arte abstentzioaren aukera hartu dutenek Ezker Batua hartu dute alternatiba bezala. Boto fidela izan arren, boto exigentea da eta ez da, noski, baldintzagabekoa.

Nolako da zure ustez, Ezker Batuaren boto emaillea?

Mugimendu desberdinetan

parte hartzen duen jendea da, sindikatueta edota ekologian edota mugimendu bakezaleetan ibilitako pertsonak dira. Aldaketa gosea duten pertsonak dira, aktiboak, gardentasuna eta asanblea irekiak eskatzen dituen jendea da...

Eta horretan guztian non gelditzen dira Euskal Herriak dituen ezaugarri kulturalak, bizkuntza, desberdintasun izaera?

Egia da atal horretan defizitarioak garela, orain arte ez baitugu presentziarik eduki. Kontuan izan behar dugu herri honetan sentsibiltate desberdinak daudela eta honen ondorioz, sentsibiltate batzuek klase izaeraren

alde jotzen dute, beste batzuek nazio eta abertzaletasunak dituen baloreak azpimarratzen dituzte. Hala ere, korrante desberdinak biltzen ditugu gure baitan. Gu beti agertu gara euskararen alde, hezkuntz ereduak direla eta administrazioaren euskalduntzea dela. Baina umiltasun osoz esaten dizut esfortzu berezia egin behar dugula euskara hizkuntza erabilia izan dadin eta denok euskalduntzeko.

Nazioa eta autodeterminazioaren inguruan ematen den edozein eztabaidarako prest gaude. Askotan esan dugu autodeterminazioaren alde gaudela, Izquierda Unidatik ere Estatu federala proposatzen dugun unetik.

«Ez dugu PSE-EE edota Herri Batasunaren erabakien menpe egon nahi; gure ustez aurrekoiak eta ezkerreko ekimenak direnen alde agertuko gara»

Euskal Herriko mapa politikoak ez du zerikusirik Espainiako mapa politikoarekin. Zein hutsune bete behar du Ezker Batuak EAEko udal-letan?

Eguneroko lanak erakutsiko du publikoki zein den beteko dugun hutsunea. Ez dut uste HB edota PSE-EEren menpe egon behar dugunik erabakiak hartzeko orduan. Gure helburua ezkerreko erantzuna ematea da.

Udal politika egiteko orduan, eta programak ikusita, ez da posible ezker abertzalearen planteamenduekin bat egitea? Nolakoak dira zuen arteko barremanak?

Hauteskundeak oso gertu ditugu oraindik eta egia esan ez dakit alderdien zuzendaritzen arteko kontaktorik izan den ala ez. Udal politikari dagokionez, ez dut uste beste alderdien menpe egon behar dugunik, lehen esan dizudan bezala. Kasu ba-

tzuetan HBrekin bat egingo dugu eta beste batzuetan Gorordorekin. PSE-EEK eta EAJk Bilbo irekiagoa eta partehartzaileagoa egiteko apustua adierazten badute, horren alde agertuko gara. Azken batean, ezkerreko eta progresistak diren ekimenen alde agertuko gara.

Ez al da Ezker Batua Madrilgo Izquierda Unidako irizpideen menpe geldituko?

Ez dut uste. Horretarako nahiko adibide ona dugu Legebiltzarrean izandako ibilbidea. Ez dugu inoiz Madrilgo Izquierda Unidatik deirik jaso ea zer egiten ari garen galdetzen. Programa komuna izan arren, nahiko libre ibili gara orain arte eta ez dut uste kontrakoa gertatuko denik.

Zein da zure iritzia Bilbo Metropolitarraren plangintzaren inguruan?

EAJ eta PSE-EE aurrera eramaten ari diren plangintza erraldoia da. Bilbo banatzen ari dira ekonomikoki eta sozialki. Bilboko erdiguneak aberatsen hiria dela dirudi eta, aldiz, periferiak hainbat behar ditu. Amezola eta Abadoibarran etxebizitzaren sozialak ez egitea legeari kasurik ez egitea da. Ez dut uste politika horrekin bilbotarren beharrei erantzuten zaienik; espekulazioetan ibiltzeari, aldiz, eskandaluzkoa deritzot.

T A N T O A

Etxeko txikia

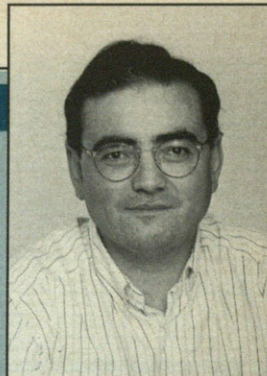
Zaila zait oso nire arrebaz, duela 30 urte ezagutzen dudana Julia Madrazoz publikoki hitz egin, edo idaztea. Elkarren oso hurbil eman ditugu urratsak eta orain, hain zuzen, nork bere familia osatua, edizio berean bizi gara. Hortik aurrera ia hutsan geratzen naiz eta soilik otutzen zait bere giza-baloreen aipua egitea, bereziki altruismo eta elkartasuna. Ikuspegi horretatik soilik uler liteke Bilbao La Viejan dagien abokatu lana eta halaber IU-EBren ordezkartzan udalean jardutea.

Julia beti izan da gizarte arazoetatik hurbil eta beti hartu du gutxien dutenen aldeko jarrera. IU-EBn, kasu, Ongizate arloaz arduratzen da, eta aditua da eta proposamen askoren egile, bere udal programan ageri direnak. Eremu honetan duen obsesio bakarra diskriminazioa

baztertzeta da: ekonomikoa, kultura arlokoa, sexuala, jatorriagatikoa, arrazagatikoa...

Honetaz gain, Julia pertsona lagunkoia da, atsegina, eta ja txikitandik bere irribarreak ezagutzen zutenak gaitzatzen zituen. Egia esatera, beti izan da neska onbera, oso ikasi-zalea, langilea eta oso kezkatua. Ez da nagia aurkeztu zaion ezerean aurrean, baina hori bai, oso aldarre txarrez jaikitzen da eta ordu-bete behar du esnatzeko. Bere izaeran ulertzen ez dudana zer bait nabarmenezkotan, gehiegizko umiltasuna eta bere gaitasunekiko herabe izatea azpimarratuko nuke.

Gogoan ditut, kasu, Bilbon udal hauteskundeetan aurkezteko aitzakiak, garai egokia ez zela pentsatuz, egoki prestatzeko denbora behar zuela... Bere ahalmen guztiak jartzen ditu zalantzan, segu-

Javier Madrazo
IU-EBko
parlamentaria

ruenik lotsagatik, eta oso erraz lotsagorritzen da marrubia bezain gorri jartzeraino. Hori du punturik ahulena.

Hau guztia esana, bere zaletasunak aipa ditzaket, gehienbat etxeko sofán irakurtzea edo lagunekin afaltzea. Telebistaz filmeak ikusteari ere ez dio muzin egiten, baina jakina, txokolate tabletez inguraturik, zenbat eta gehiago hobe. Gorrotatzen dituen artean, gidatzea, batez ere Lleidan izan zuen istripu larri baten ondoren.

ten zaienik; espekulazioetan ibiltzeari, aldiz, eskandaluzkoa deritzot.

EAJk Bilbo proposatu nahi du 2000. urtean Kultura Hiriburu izendapena eskura dezan.

Lotsagarria da gaia aurkeztu den modua. Ortuondok uste

zuen denok horren alde agertuko ginela, eta printzipioz ez da hain ideia txarra, baina forma aldetik akats asko izan ditu alkate jaunak. Hala ere, Ministro Batzordeak eskakizuna onartuz gero, lan handia dugu aurrera begira. Noski, ikusi be-

harko da baita ere nola banatzen diren udal aurrekontuak eta erabaki honek ezin du inolaz ere Bilbok dituen hainbat beharrei erantzuteko gaitasunean eragin.

MYRIAM GARTZIA

Argi ikusten ez baduzu, zatoz MULTIOPTICASera. Zure eguzkitako betaurrekoak preziorik distiratsunean graduatuko dizkizugu. Montura eta graduaturiko kristalak **9.800 pezetan**. Argi ikus dezazun. Eta beti MULTIOPTICASen garantiarekin, zure zerbitzura 450 baino optika gehiago dituen 1. mailako Zerbitzu Optikoa.

9.800
PEZETAN

ZINKUNEGI
MULTIOPTICAS
ZERBITZU OPTIKOETAN 1 Zba

Hernani, 4 - DONOSTI

H I R U M U N D U

■ IELTSIN, ERRUSIAKO
EGUZKI ERREGA

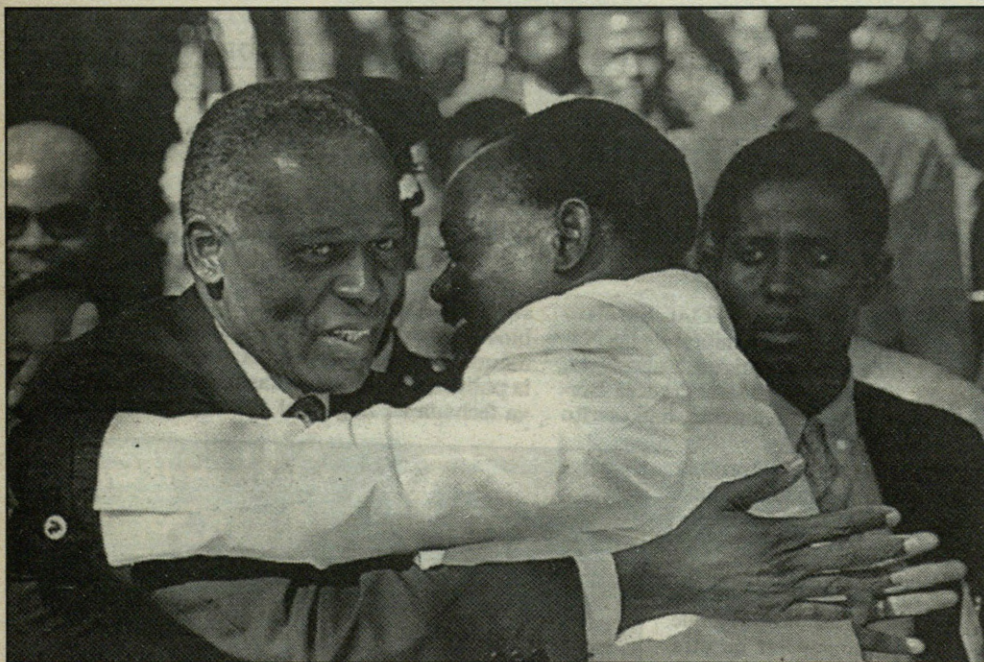
IELTSIN-EN botereak ez du mugarik Errusian, eta bertako Legebiltzarra paper bustia bilakatu da. Horren adibide, Budionovskeko gertakizunak tartean, Txernomirdin lehen ministroari Legebiltzarrak irabazitako zentsura mozioa. Hiru botere klasikoekin eta Mendebaldeko hauteskunde sistemarekin dabilen beste edozein lekutan, lehen ministroak utzi egin beharko luke; Errusian ez, Konstituzioak Lehendakariari ematen dion boterearekin Ieltsinek Legebiltzarra desegin eta hauteskundeak dei ditzake. Eta mehatxu hori egin du hain zuzen, «edo zentsura mozioa baztertu eta konfiantza botoa ematen diotzue edo Legebiltzarra desegin dut».

■ TXETENIAN BAKE
USAIN XUMEA

SHAMIL Basaiev-ek gidatutako komando txetxeniarraren helburua bide ona darama. Gorabehera txikiekin errusiarrek beren operazioak geldiarazi dituzte eta beren indarrak Txetxeniatik ateratzeko negoziazioetan ari dira Dudaiev buruzagi gerrilariarekin. Txetxeniarraren desarmea eta hauteskunde prozesua dira elkarrizketetako oinarria baina oraindik asko ikusi beheharko da zerbaiten sinesten hasteko. Errusiarrek ofizialki su-eten ugari iragarri badituzte ere, Ieltsinek Bigarren Mundu Gerraren garaipeneko 50. urteurrenerako aldarrikatutako su-etena ere ez zen bete. Errusiarrek, horrenbeste diru, material eta gizon galdu ondoren, ez dute Txetxenia Dudaiev liderraren esku uzteko asmorik.

■ DESAGERTUEN OIHUA
LATINOAMERIKAN

TXILE-KO Contreras jenerala azkenean espetxean da baina ezpata soinuak botere zibila kikilduta utzi du. Latinoamerika osoan diktadura desberdinek desagertarazitakoen izpirituak beren sufrimendua batera kaleratzea erabaki bide dute. Argentinan Scilingo kapitainaren txinpartak piztu zuen sarraskien aitorpen sua. Uruguayen tupamaroen aurkako errepresioa atera da baina Firmenich lehendakariak, Uruguayen ez dela Argentina eta Txilekoa gertatuko jakinarazi zuen. Brasilen Cardoso lehendakariak neurri xumeak hartu ditu eta desagertuen egoera juridikoa konpontzeko tresnak iragarri ditu. Paraguay, Peru eta Bolivian ere iraganeko mamuak kalean dira egunotan.

Angolak Afrikako gerrarik luzeenetakoa bizi izan du azken hogeit urteetan. Portugalek 1975an bertatik aldegin ondoren ekin zioten gerrari Angolaren Askapenerako Herri Mugimenduak (MPLA) eta Unita mugimendu eskuintiarrek. Gerra Hotzaren itzalean jardun ondoren, azkenean 1992an alde biek onartutako hauteskundeak izan ziren. MPLAko Eduardo Dos Santos lehendakariak irabazi zuen nabarmen eta Jonas Savimbi mendira jotzea erabaki zuen. Iragan astean, Savimbi Unitak gerra betirako

Jokaldi segurua

EZIN uka John Majorrek Alderdi Kontserbatzaileko lehendakaritza uztea erabakitzean arrisku maila hartu duela, nahiz eta berau oso txikia izan. *Torien* arteko eten gabeko borrokek kontserbatzaileek alderdiko sentsibilitateak bilduko dituen norbait behar dutela adierazten dute; eta Major, seguruenik berrautaketa irabaziko badu ere, ez da lan horretarako pertsonaiairik aproposena.

Berrautaketaren aukera derrigorrez ondo baino hobeto pentsatuta izan behar du, akaso aterako ez balitz bere lehen ministro postua ere bertan behera utzi beharko bailuke. Funtsean datozen hauteskundeei begira egin-dako jokaldia da; iragan udal hauteskundeetan Eskozian eta beste leku askotan jasotako jipoiek bultzatutako neurria. Laboristen bultzada gogorraren aurrean, alderdia denboraz antolatzea da modu bakarra, eta hala ere jadanik berandu izan liteke. Majorrek badaki alderdiaren barruan etsai amorratuak dituela, baina halaber jakin badaki bi astetan ez dagoela berari lehendakaritza kentzeko denbora handirik.

MUNDUA EZ DA BIRIBILA

Europa integrazioaren bila

DATORREN urteko Gobernu Arteko Konferentziaren prestakuntzarekin batera, estatu ezberdinek beren eragin gunea ziurtatu nahian berain arteko liskarrak eta proiektu berari buruzko eztabaida mahaigaineratzen ari dira.

Espainiako Gobernuak Europako Batasunaren Lehendakaritza hartuko duen une honetan, hamar urte bete dira Euskal Herria Estatu espainolarekin batera Europar Komunitatean, egun Batasuna derizoten horretan, sartu gintuztenetik.

Modernizazioa ala isolamendua. Hau izan zen erabilitako argudioa Europaren onurak eta batez ere ezinbestekotasuna saltzeko, perpezpio honenpean lortu izan delarik gizartearen onespina. Europako komunitatearen eragileen lorpenik haundiena haxe izan da, hain zuzen ere, krisi ekonomikoa patuaren edo zirkunstantzien ondorio gisa barneratua izana, inongo errudunik ez bailego eta, logika berdinari jarraiki, soluzioa Batasunean besterik ez dagoela sinistaraztea, proiektuaren nolakotasuna eta emaitzak ekidituz.

EUROPAKO mito bilakatu duten bezala, Europako Elkartea errealitate bakartzat aurkeztu dute. Baina Europar errealitate asko dago. Ez da berdina Estatuaren errealitatea edo Galizia, Irlanda edo Euskal-Herriarena; ez da berdina Europaren perpezpioa Ekialdetik ikusita edo Mendebaldetik, ezta Alemaniakoa edo komunitatearen periferiarena; ez da berdina multinazionalak Europarekiko duten ikuspuntua edo langile langabetuena.

Eta errealitate ezberdin hauek sortzen dituzten aurkakotasunak gero eta nabariagoak dira, estatu bakoitzak bere interesguneen arabera jokatzen duelarik: Estatu espainolak Mediterraneoaren alde, Alemaniak ekialdearen alde eta Estatu Frantsesak Afrika-Asia eta Kariberena.

BERDIN gertatzen ari da hainbat sektore sozialekin, zeinei Europako mitoak bere benetako aurpegia erakusten ari dien: insolidaritatearena, bazterkeria, esklusioarena. Europak Estatuko arrantzaleei lepoa ematen dien heinean, dualizazio geografiko eta soziala areagoatzen den neurrian, euroeszeptizismoa areagotzen ari da.

Datorren udaberrian ospatuko den konferentzia Intergubernamentalean arazo praktikoa askori eman beharko diete 'irtenbidea': Europaren hedapena, erreforma instituzionala, kohesio fondoen banaketa, erabakiak hartzeko modua, eta abar luze bat. Baina erronkarik nagusia, dudarik gabe, Europa osatzen dugun gizarte eta herri ezberdinen integrazioan datza. Elkarteko agintariek beraiek aipaturiko xedeak, inplikazio soziala alegia, gizartea bera eta errealitate guzti hauek aintzakotzat hartzea eskatzen bait du.

JASONE MANTEROLA

HBko nazioarteko arduraduna

Frantziak bere amets nuklearrak frogatu gura ditu Polinesian

Chirac XXI. mendeko arma nuklearraren bila Mururoan

Munduko estatu gehienek protesten artean, Frantziako lehendakariak zortzi entseiu nuklear iragarri ditu, 1995eko irailetik 1996ko maiatzera arte. Etsai zaharrak desagertuta, Frantzia etsai berrien beldur da eta bere tresneria puntuan gura du.

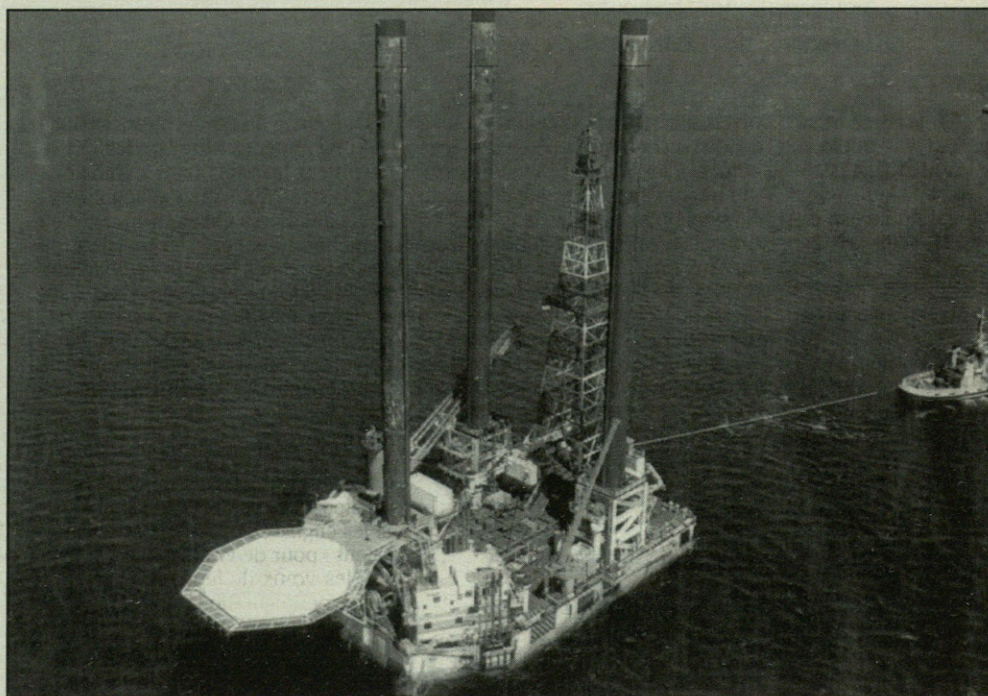
bat desagertu arren, hegoaldeko etsaiak sortu zaizkie nuklearraren erraldoiei. Alegia, Frantziako agintariek orain dioten legez, *«inoiz ez dakizu erasoa nondik atera litekeen eta erantzuteko prest egon behar duzu»*. Erromatarren *«si vis pacem, para bellum»* (bakea gura

baduzu, prestatu gerra) ospetsuak gaurkotasun handikoa izaten jarraitzen du.

Jacques Chirac Frantziako lehendakariak duela bi aste jakinarazi zuenez, Frantziak bertan behera utziko du entseiu nuklearrak ez egiteko erabakia eta, 1995eko apiriletik 1996ko maiatzera

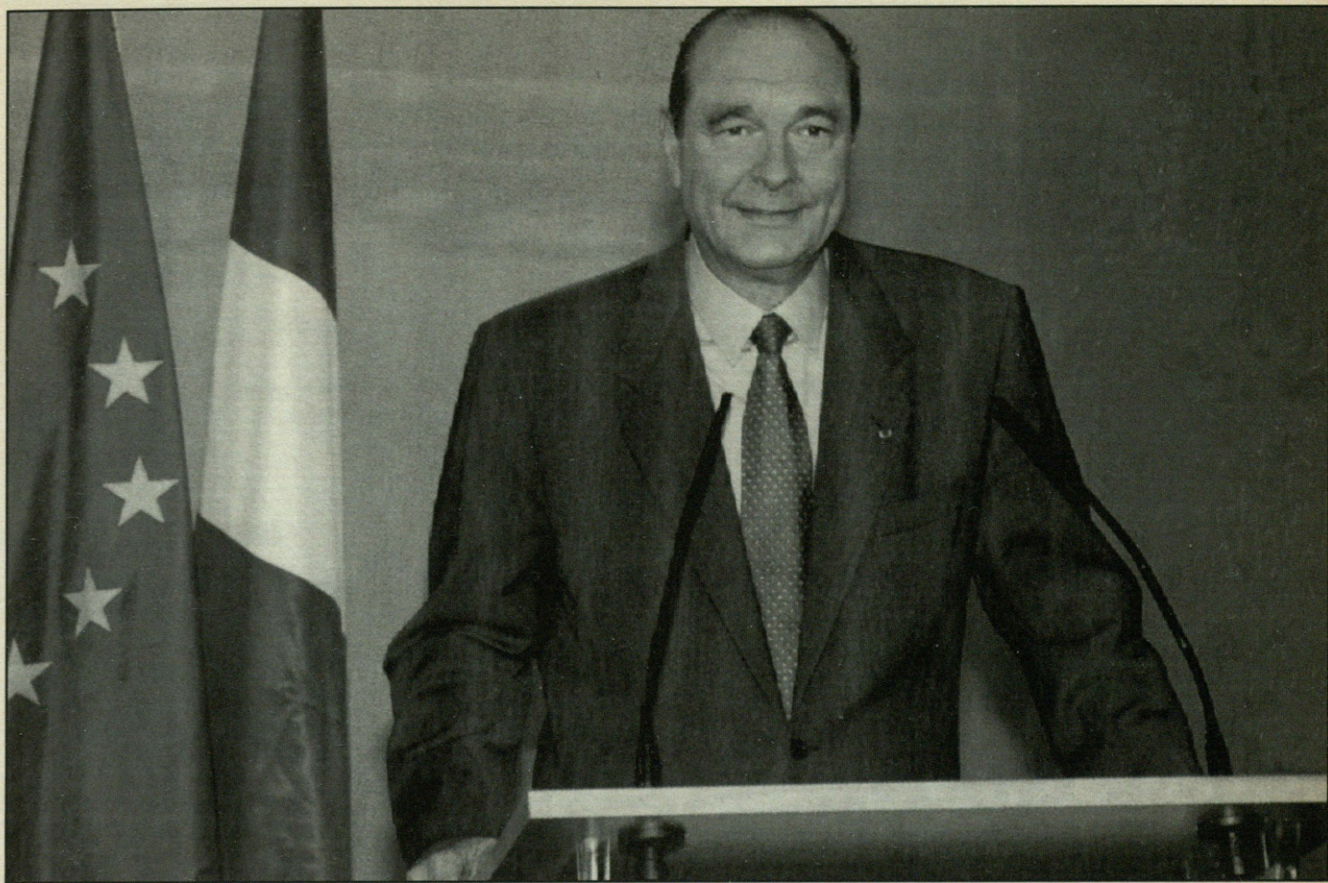
bitarte zortzi froga nuklear egingo ditu. Halaber, erabakia leuntzeko, data horretatik aurrera Frantzia entseiu nuklearrak mugagabe geldiarazteko akordio bat lortzeko prest dagoela jakinarazi zuen.

Iragarpena maiatzean munduko estatu gehienek

■ Mururoako atoloian karga atomikoak jartzeko zuloa egiten duen plataforma zulatzaileetako bat.

GERRA Hotzaren garaian arma nuklearren lasterketak arriskuan jarri zuen munduaren biziraupena: 'etsaiaren' erasoa ekiditeko bildu behar ziren arma atomikoak. Bloke kapitalistaren garai penarekin, oster, 'etsai'

Entseiuak egiteko erabakiarekin Chiracek ez du kontuan hartu nazioarteko estatu gehienaren iritzia.

Ez Ugaltze Nuklearraren Ituna mugagabe sinatu eta hiru astera egin da, nuklear potentzien harrokeria eta nagusitasuna bere maila gorenera eramanez. Hala ere, iragarpenaren aurrean izan diren erreakzioak –Ozeaniakoak kenduta– leunak izan dira. Gogorren Japoniak kritikatu zuen, iragarpena traiziotzat joz. EEBBek modu arinean kriti-

katu dute –*erabakia atzera bota dezaten saiatuko gara*– eta Alemaniak ontzat hartu du erabakia. Errusiak

erabakia kontuan hartuko zuela jakinarazi zuen.

Baina entseiuei ekiteaz gain, Frantziako lehenda-

kariak Albioneko mesetan jarritako lur-misilen deuseztapena iragarri zuen. Erabaki hau esanguratsua da

Entseiuen arrazoietak bat, froga nuklearrak ekidingo lituzketen simulazio nuklearrak dira, entseiu birtualak alegia

Polinesiako populazioa entseiuen aurka

FRANTZIAK 1966 eta 1992 artean 190 bat nuklear leherketa egin zituen Ozeano Bareko Mururoa atoloian. Munduan, gaur egun, beste lau lekutan ere egiten dira honelako froga nuklearrak: Txinak, orain artean frogak eten ez dituen bakarra, Lop Norren egiten ditu; Estatu Batuek eta Erresuma Batuek Nevadako basamortuan eta Errusiak N. Zemble irlan.

Mururoa atoloia Fran-

tziar Polinesiaren eremuan dago, eta biztanle gehienek ezinezkotzat jotzen zuten frogen berrasiara. Baina erabakia hango populazioak gehien bozkatu zuen buruzagitik etorri zen, hauteskundeetan Jacques Chirac RPRko buruzagiak botoen % 60,98 lortu baitzuen. Bertako Lurralde Batzarri ez zaio iritzirik eskatu baina Gaston Flosse lurraldeko lehendakariak frogok beharrezkoak di-

rela aitortu du. Zentristek eta enpresa gizon askok ez dute berdin pentsatzen, eta gizartearen entseiuen aurkako jarrera gero eta indartsuagoa da. Horren adierazle Christian Vernaudon bertako negozio gizonak gidatutako ekonomia mugimendu zabal eta eraginkorra. Honen arabera, Polinesiak azken hiru hamarkadetan nuklear entseiuetan oinarritutako ekonomia alboratu beharra dago.

Zientzia fikziozko entseiu nuklearrak

ARMADAK erabaki honekin bere amets nuklearrak nola doazen frogatu gura du eta ikertzaile militarrek lantzeko datu mordoska bildu ahal izango dituzte. Helburuak entseiu errealak entseiu bihurtuak ordezkatzea da, eta aldi berean, «Frantziako Armadari beharreko eraso indarra emateko» arma nuklear oso txikiak lortzea. Nuklear egitasmo honetarako Frantziako Gobernuak 150.000 milioi pezeta (6 miliar libera inguru) aurrikusi ditu 1995etik 2000. urtera arte. Ahalegin hauek Palen (entseiu nuklearren murizpenerako egokitzapen egitasmoa) egitasmoaren diru erdia baino gehiago eramango dute, aurrikusitakoaren arabera Palenek 1995etik 2010. urteraino 250.000

milioi pezeta irentsiko baititu.

Entseiu birtualetarako ahalik eta informazio egokiena emateko leherketa termonuklearrak egingo dituzte. Lehenbizi leherketa kimikoa gertatzen da, ondoren leherketa nuklearra eta azkenik leherketa termonuklearra edo fusioa.

Erreakzio hau guztia oso denbora laburrean gertatzen da, segunduaren milioi hamarrenaren fisika da, eta bertatik lortzen diren lehergailu txikiak misiletan jartzen dira. Murroako atoloian, lehergailu hauek lur azpian kilometro bateko zuloetan jarri eta kableen bidez, leherketa eman ondoren (kable hauetatik informazioa argiaren abiaduran abiatzen da) eta tresneria apurtu

aurretik, dato guztiak jasotzen dituzte, gero ordenagailuetan pilatu eta froga birtualak egin ahal izateko.

Baina ikertzaile militarrek froga birtual hauen sinesgarritasunari buruzko zalantza ugari dituzte. Ordenagailuez guztiz fidatzen ez direnez, megajoule laserraren bidez leherketa termonuklearra irudikatzen dute. Megajoule laser honek, zelabait esateko, 500.000 milioi batioko *flash* baten funtzioa du, eta berau hidrogenoaren bi isotoporen (deuteriuma eta tritioa) aurka jaurtikitzean leherketa termonuklearraren antzerako bat lortzen da.

Horra, bada, Chiracek horren erabaki seguruz iragarritako leherketa hauen funtsa.

**‘Disuasioa’
«ahuletik
indartsura» ordeztu,
«indartsutik
zorora»koa da, eta
‘zoroak’ Libia, Irak,
Iran eta gisakoak
lirateke**

nuklearraren eremuan, berorrek hirukiaren teoria apurtzen baita, hots, eraso nuklearra hiru zutabetan oinarritu behar dela: urpekiak, lur-misilak eta hegazkinez botatutako jaurtigaiak. Golkoko gerrak erakutsi zuen moduan, indarra armagintzaren teknologiaren garapenean dago.

Gerra prestatu behar da, beraz, baina zer gerra? Sobiet Batasun ohia dantzan da dago eta «batek daki hori zer etor litekeen», Libia, Iran, Ipar Korea... XXI. mendean atarian horiek dira balizko etsaiak.

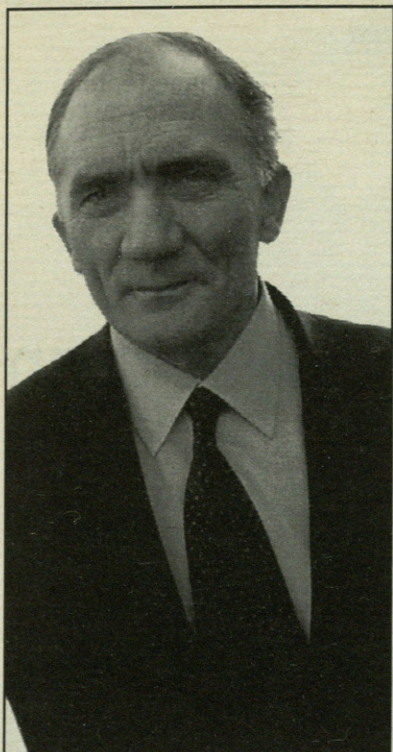
Baina gerrarako eguneratze hauek gain, Chiracen erabakiaren ostean arrazoi militar, diplomatiko eta estrategikoen korapiloa dago. Chiracek gaullismoaren muinari –nazioarte mailako independentzia– heldu gura izan dio nazioarteko eremuan hartutako bere lehen erabaki garrantzitsuan.

1992an Mitterrandek entseiuak bertan behera uzteko erabakia hartu zuenean, bere jokaldia erabat politiko eta diplomatikotzat jo zen, aholkulari militarrek frogan beharra azpimarratzen baitzuten.

Frantziako militarrek etenbarik defenditu izan dute frogan beharra, horretarako hiru arrazoi nagusi argudiatuz: lehen arrazoa TN75 buru nuklearren kua-

Langileak plataforma zulatzaile batean lanean; zuloak kilometro bateko sakonera ere iristen dira.

**Carles Millon
Chirac
gobernuko
Defentsa
ministroak
zuzenduko du
entseiu operazio
guztia.**

lifikazioa frogatzea da, buru hauek «Triomphant» urpekari berrietan kokatutako M45 misil estrategikoetan jartzen dira; bigarren arrazoia, froga nuklearrak ekidingo lituzketen simulazio nuklearrak dira, entseiu birtualak alegia; eta hirugarrenez, etorkizuneko jaurtigai txikien prestakuntza. Iker-tzaileen ustez, errealitatea simulatzea gaitza da eta frogak ez dute errealitatea erabat islatuko, baina haietatik oso gertu egongo dira.

Estrategia aldaketa

ENTSEIUEN itzalean Gerra Hotzean sortutako estrategia nuklearraren aldaketa dago: ahulak indartsuaren aurrean erakutsi beharreko indarra, eraso aurreko azken ohartarazpena eta antzera-koak. Arma nuklearra ez eizzen erabiltzeko, gerra ekiditeko baizik, eta Frantziak bere «funtsezko interesak» arriskuan ikusiz gero etsaiari

arma nuklearrekin «galera itzelak eragiteko eskubidea» hartzen zuen.

«Funtsezko interes» horietan barne edozer sar zezaketen Frantziako agintariek, baina balizko gerra eremuan zera esan gura zuen: Berlingo Harresia iragan eta indar sobietarrak Europako mendebalderantz abiatuz gero, Frantziak Errusiako hiri garrantzitsuenak birrinduko zituzkeen. Baina, jakina, haiek beste garai batzuk ziren. Gaur egun horrek ez du zentzurik eta «disuasioa» «ahuletik indartsurakoa» izan beharrean, «indartsutik zorora» litzateke, eta «zoroak» Libia, Irak, Iran eta antzera-koak lirateke.

Horretaz gain, lehen arma nuklearra batez ere helburu zibiletarako aurrikusia bazegoen, estrategien esanetan egungo proiektilen txikitzeak helburu militarrei eraso egitea ekarriko du.

XABIER LETONA

La Casa del Café

— Juan Triunfo S. A. —
D O N O S T I A

Javier Larrea, Goiherri paper-olako kontseilari ordezkaria

«Laguntzaz Errenteriako Papresa izan daiteke hemengo paper munstroa»

Paperaren prezioak gora egin duela eta horren inguruan mintzatzeko jo dugu Javier Larrearengana. Goiherri, paperaren manipulazio enpresaren sorreran jardun zuen 1987an eta orduan sei langilarekin hasi baziren ere, egun 26 dira. 1994an 200 bat milioi pezeta fakturatu zituzten eta 1995erako 230era hurbilduko dira.

Zer egiten du paper manipuladora batek?

Gure enpresan paper fabrika -Tolosan paper-ola esaten dute- batean egin dien bobinak inprimatzailearen tamainetara egokitzen ditugu. Hau da, paper bobinak orritan mozten ditugu edo tamaina txikiagoko bobinak egiten.

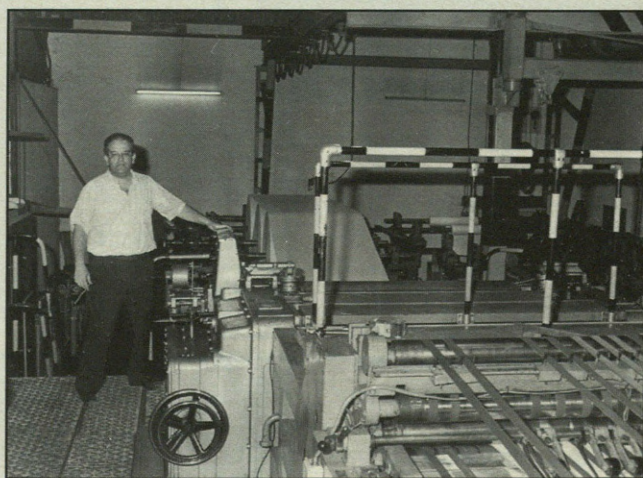
Papera asko jaitsi ondoren berriro izugarri igo da. Zergatik?

Paper mundua ziklikoa da, beste asko bezala. Negozio munduko zikloak azaltzeko arrazoi osorik ez dut uste oraindik eman denik, baina oro har esan genezake eskaria eskaintza baino handiagoa dela eta horrek eragin duela prezioen igoera. Azken urteotako krisiarekin makina

asko gelditu egin da eta berri gutxi jarri, eta gainera eskaria gelditu gabe gora joan da. Momentu honetan ahalmen guztia beteta dagoenez, prezioak gora doaz.

Dena dela, jadanik iragaritzen hasiak dira sekulako makina berri batzuen eraiketak. **Nola ikusten duzu Tolosaldeko papergintza? Zein da zure ustez horrela egoteko arrazoia.**

Paper munduan kapital izugarriak behar dira inbersioetarako. Makina bat eraikitze-ko 50.000 milioi pezeta baino gehiagoko inbertsioak egiten ari dira eta ez dute zuzeneko 300 lanpostu baino gehiago sortzen. Hemengo enpresak, kanpokoen kompetentziatik muga-sarien bidez defendi-

Larrearen ustez, sektore guztian planifikazio ona eginez gero izango litzateke zer irabazterik.

tuta egon dira urte askotan eta bitarte horretan ez dira etorkizunaz arduratu. Beste eremu batzuetan bezala, Europan sartzean ez dute behar adinako maila teknologikorik ez finantza arlokorik izan eta ondorioz lehiakidearekiko borrokan galdu egin dute.

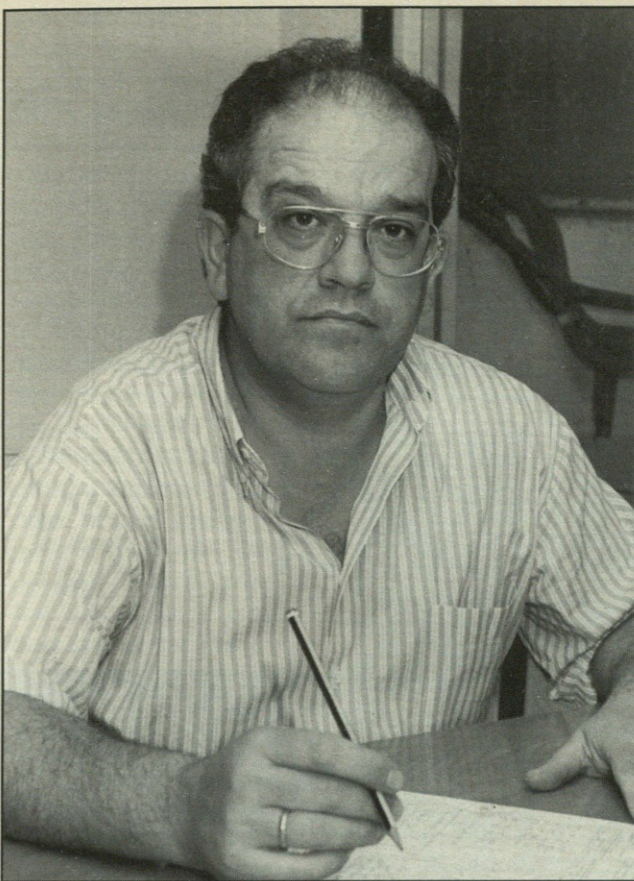
Zer etorkizun daukagu, eta beroni beltzeko nondik nora jo behar dugula uste duzu?

Periodiko papera hemen badago munstro horietako bat sortzeko aukera. Horretarako

oinarri moduan Errenteriako Papresa hartu beharko litzateke baina, munduko gainerako lekuetan egiten den bezala, hemengo gobernuak ere lagundu egin beharko luke.

Bestalde, badira orain arte oso ondo konpondu direnak ere. Horiei oztoporik ez jartzeta litzateke hoberena.

Eta azkenik, hil zorian dabilen enprekin, kudeaketan ona egin eta ilusioaz jokatuko duten taldeak behar ditugu. Eta aipatutako gauza hauek guztiak planifikazio

«Eskaria eskaintza baino handiagoa izateak eragina du prezioan».

orokor baten arabera egingo balira zer irabazirik izango genukeelakoan nago.

Finlandia mundu mailako paperaren erraldoietakoa da, eta zuek bango Enso Gutzeit enpresarekin ari zarete. Konparatuko al zenuke bura bemengo enpresa baten funtzionamenduarekin?

Finlandian ez dute paperaren industriad hitz egiten; han baso industriad hitz egiten dute, eta basoari etekina ateratzeko egiten dute papera. Finlandiako baso industriad herri hartako Barne Produktu Gordinaren herena baino gehiago esanahi du eta urte asko daramatzate etorkizuna planifikatzen.

Esan dezakegu Finlandian baso industriaren eremu horretan hiru enpresa geratzen

direla: horietako bat da Entso Gutzei, Europako bigarren postuan kokatua eta mundu mailako bostgarrena. Nire ustez, esandakoak esan ondoren, nahiko garbi ikus liteke hangoak ez duela zerikusirik hemengoarekin.

Nolakoak dira Tolosaldeko enpresa txiki baten barremanak horrelako multinazional batekin?

Enpresa multinazionalak ere beren produktuentzako bezeroak behar izaten dituzte. Eta Finlandiatik estatuko kiente batenganainoko bidea oso luzea denez, zerbitzua emango dien hainbat bitartekoren beharra dute. Enpresa txikia izanda ere zerbitzu ona eman daiteke eta horretan saiatzen gara.

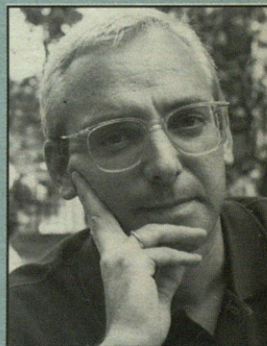
XABIER LETONA

DIRUAREN HOTSA

Kontratu baten garrantzia

GAMESA euskal elkarteak Sikorsky S-95 helikopteroa fabrikatzeko partzuergoan parte hartuko du EEBBetako UTC Sikorsky eta Japoniako Mitsubishi elkarteekin. Partzuergo honetan Gamesak % 6,14ko partaidetza edukiko du eta datozen 25 urteotan 550.000 milioi pezetako fakturazioa metatzea lortuko du.

Arabako elkarte duela hiru urte jaio zen eta Arabako Miñano-Mayor Parke Teknologikoan ezarri zen lehen enpresa da. Bere ezaugarrien artean kostu finko murriztak eta garapena azpikontratazioan oinarritzea aipatuko ditugu. Azken ezaugarri honen datu esanguratsua Gamesak bere eskakizun karteraren % 75 enpresa txiki eta ertainei enkargatzen diela, hain zuzen, konpetitibitatea eta malgutasun helburuak lortu ahal izateko.

IBON ALONSO LOPEZ

Ekonomia aztertzailea

SIKORSKY S-95 helikopteroa fabrikatzeko kontratuari esker Euskal Autonomi Elkarteak 20.000 milioi pezetako inbertsioak egitea aurrakusten da. Teknologia inbertsioak ohizko euskal alorrek diren forjagintza, mekanikaketa eta galdagintzan burutuko dira, batez ere materiale berrien erabilpena eta tratamendu kimiko eraberrituak hedatzeko. Helikopteroaren fabrikazioan 130 euskal enpresek parte hartuko eta hamar urteko epean 2.000 lanpostu berri sortzea aurrakusten da.

EUSKAL Elkarte Autonomoan Gamesaz gain Sener eta ITP enpresek aeronautika alorrean bideratzen dute beren ekoizpena eta nazioarteko merkatuekin harreman estuak dauzkate.

Inesmet, Materialeen Zentru Teknologikoak Gamesarekin egitasmo merezi batean parte hartzen du, hain zuzen aeronautikarako osagaien prozesuei buruzko egitasmoan. Programa honen garapena Gamesak Brasileko Embraer eta Israelgo AIA enpresa aeronautikoeekin izandako kontratuekin batera etorri da. Aeronautikaren aldeko apostuak lorpen garrantzitsua lortu badu ere, garaipen nagusia enpresa txiki eta ertainen industriad dibertsifikatzeko eskaintzen zaien aukera izan daiteke.

Aurtengo UEU uztailaren 3an hasiko da Baionan

UDAN UNIBERTSITATEA GIZARTERATZEN IKASI

Betiko helburuei helduko die aurten ere Udako Euskal Unibertsitateak. Udak dakartzan haize berriekin batera ordea, XXIII. edizio bilakatuko diren ikastaroak nobedade batzuk eta, batez ere, gizartearen gaurkotasun osoa jorratzen duten gaiak eskainiko dituzte.

HOGETA hiru urte dira jada UEU antolatzen dela. Baionan uztailaren 3a eta 7a bitartean egingo da; Iruñean berriz 17tik hilaren bukaera arte. Zenbait nobedadez gain zenbaki esanguratsuak ekarriko dizkigu oraingo

Gai bera ikuspegi desberdinetatik landu asmoz, Disziplinartekoak landuko dira UEUn.

edizioak: 33 sail ezberdin eta 1.000 ikastordu inguru es-
pero diren 1.000 lagunentzat.

Uda ikastaro hauek gizarte-
tean sortzen diren premia
berriei erantzuten saiatzen
dira. Inaki Marko, UEUko
prentsa arduradunak, adie-
razi digunez, «adibide gisa

*aurten antolatu diren zen-
bait ikastaroren gaia dugu.
Historia, Zuzenbidea eta
Soziologia arloek esate ba-
terako, militarismo eta an-
timilitarismoaren inguruan
ikastaroa antolatu dute; gi-
zartean dagoen kezka hau
aztertu nahi izan du UEUk».
Honetaz aparte biolentzia*

estatuaren diskurtsoaren
arrazoiaren gaia jorratuko
da Filosofia arloaren bar-
nean ere.

Aurtengo nobedadeak ai-
patzearren, Baionan, Gra-
fologia eta Autoikaskuntza-
ren eskutik etorriko dira.
Iruñean gai berriak jarrai-
tzeke aukera ere izango da,

hots, antropologia eta sexualitatea.

Aurreko urteetan bezala UEUn ikastaroek ez dute teoria hutsa jorratuko. Aipatutako 33 sail ezberdin horietatik, 20etan irakasten dena praktikan jartzeko aukera izango da. Hauen artean deigarriena Iruñean Arte sailean landuko diren «Bidai Kuadernoak». «Hainbat itenaldi egingo dira azaldu du Iñaki Markok-, Nafarroako leku ezberdinak ezagutu eta bidai kuadernoak osatzen joango dira partaideak. Honen bitartez artistak idazten zituzten lan hauek berreskuratu nahi dira. Lehen kultur ezberdinak ezagutzeko baliagarriak ziren oso zenbait artistek idazten zituzten lan hauek eta egun asko lantzen hasi den gaia da bain zuzen ere».

Teoria hutsez at gelditzen diren ekitaldien ildotik, Disziplinar-tekoak izenburupean biltzen diren gaiak aipatu behar dira. UEUn inguruan ematen ari den eboluzioaren ondorio, hauetan helburua gai bat ikuspegi desberdinetatik lantzea izango da, soziologia eta matematikatik adibidez.

Mahainguruak eta mintzaldiak

BADIRA gainera gai sozio-kulturalak lantzen dituzten saioak, baita aisialdirako antolatu direnak ere. Edurne Alegria, UEUko Iparraldeko arduraduna, «Bakerako bideak» gaiaren inguruan izango den solasaldiaz mintzatu zaigu: «Hegoaldean ezagutzen dituzuen mugimendu horiek ez dira bain ezagunak bemen. Zuek bizitzen ari zareten etapa ezagutarazi nahi

UEU Baionatik Iruñera joaten den legez, geletatik gizartera jauzia eman nahi da.

dugu. Elkarri saiatu da Iparraldean zabaltzen, baina zaila da, bemengo mentalitatea oraindik ez dagoe-

lako egina. Horregatik nahi genuen mahainguru hau antolatu. Hegoaldeko bi erakunde eta Iparraldeko

beste bi aukeratu ditugu.

Iruñean ere Euskal Herriaren bake bideratzearen inguruko iritzi ezberdinak

BAIONA

7 sail izango dira, honen barne 9 ikastaro eta 10 hitzaldi.

- **Grafologia:** Grafologia irakaskuntzan.
- **Literatura**
- **Didaktika:** Musika eta Psikomotrizitatea, Hizkuntza, Literatura, Giza eta Natur Zientziak.

- **Entzun-Ikus:** Bideogintza irakaskuntzan.

- **Autoikaskuntza**

- **Hizkuntza**

- **Irratigintza:** 10 hitzaldi gai honen inguruan.

Ekitaldi osagarriak:

- **Mahainguruak:** «Berezko unibertsitatea Ipar Euskal Herriko unibertsitatearen garapen ekonomikoaren giltzarri», eta «Bakerako bideak».

- **Mintzaldia:** «Herriko Etxe euskaldunen garrantzia euskararen berreskurapenean».

- **Kantaldia:** Hiru Truku taldea.

IRUÑEA

27 Sail, lau jakintza arlotan banatuta:

- **Artea eta Komunikazioa:** Antzerkilaritza, Arte, Bertsolaritza eta Musika.

- **Giza eta Gizarte Zientziak:** Antropologia, Disziplinar-tekoa, Ekonomia, Eusko Kultur gaiak, Filosofia, Historia, Kazetaritza, Pedagogia, Psikologia, Sexualitatea, Soziolinguistika, Soziologia eta Zuzenbidea.

- **Hizkuntzalaritza:** Glotodidaktika I, Glotodidaktika II, Itzulpengintza orokorra, Itzulpen literarioa, Laneko euskara, Linguistika.

- **Zientziak:** Fisika, Informatika, Matematika, Natur Zientziak.

- Azpimagarria, Iruñean sail bat baino gehiagotan, Disziplinar-teko gisa landuko den «Militarismoa eta antimilitarismoa» gaia.

* **Berrikuntzak:** 3 Sail berri: Grafologia, Antropologia eta Sexualitatea.

Kepa Altonaga, UEUko lehendakaria:

«70eko hamarkadan hasitako Uda Ikastaroen filosofiarekin bat gatoz»

Zein nobedade eskaini-ko ditu aurtengo UEUk?

Badago nobedade aipagarriarik bai mekanika bai irudiaren aldetik ere. Orain arte kalitateaz kezkatuta egon gara. Aurten, guk emandakoari buruz ikasleen iritzia hobeto ezagutzeko inkesta batzuk pasatuko dira. Honetaz aparte, Baiona eta Iruñea ez bereizten saiatu gara; hau programan nahiz ikastaroak ematera datozen pertsonen izenean ikus daiteke. Alde honetatik beritasun ugari egongo da. Baina gauzak progresio

batean daude eta hau ez dugu aurten asmatu; lehendik zegoen joera nabarmendu nahi izan dugu.

Zein litzateke UEUren betebeharra?

Noiz edo noiz Euskal Unibertsitatea edukiko badugu horritarako oso beharrezkoa izango da materiala edukitzea, humanoa nahiz bibliografikoa. Material bilketa honetan UEUk oso lan inportantea dauka.

Gorantz al doa kurtsoen partaidetza?

Ez dago joan den urteko zenbakiei begiratzea bes-

terik: guztira 800 partaide inguru izan ziren, aurrekoan berriz 700. Gure prebisioetan kopuru hori igarotzea dago. Batetik, oso pozgarria da jende gehiago hurbiltzea, baina bestetik, honek gure defizita areagotzen du.

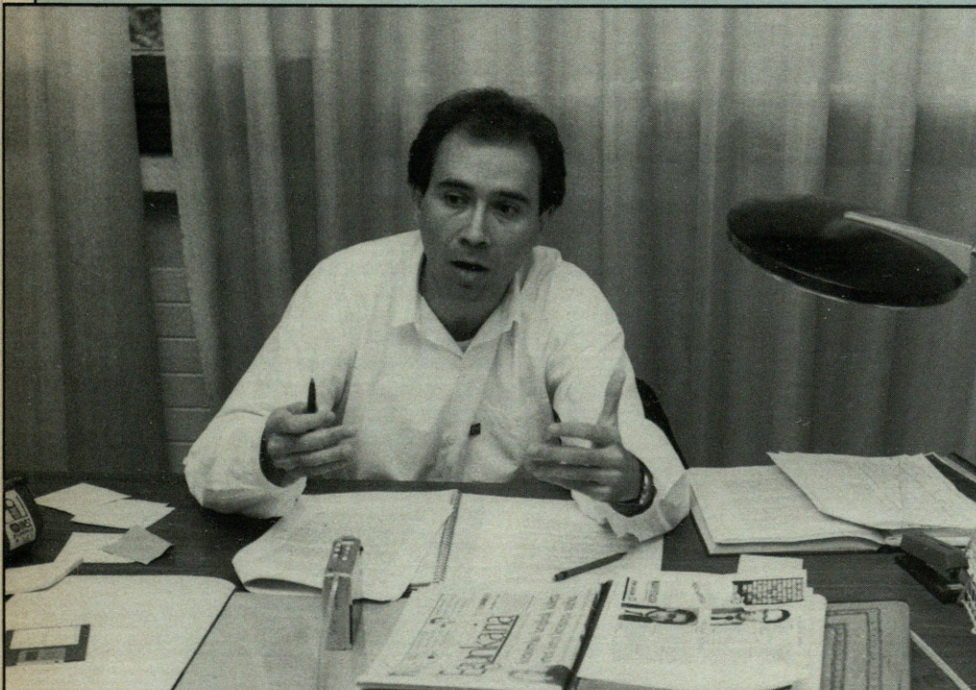
Euskara al da UEUk eta EHUK antolatzen dituen Uda Ikastaroen arteko desberdintasun nagusia?

Argi dago lehen desberdintasuna hori dela, Donostiako ikastaroak erdaraz baitira. Filosofian ere badago desberdintasun

nagusi bat. Donostian «jet university» hori, ponpa handiko izen guztiak biltzen dira. Honekin ez dut deskalifikatu nahi, baina planteamendua modu honetako da. Guk antolatutakoak berriz, 70eko hamarkadan hasitako uda ikastaroen filosofiarekin bat gatoz. Hor ikusi edo sumatu egiten zen beharizan sozial inportante bat, hizkuntza eta herriaren arimarekin erlazionatuta zegoena. Beharizan horri erantzun nahian, duela mende laurden bat sortutako mugimendu horren ondorioa da UEU. Ostera, Donostian, Madrilan edota Santanderren beste zerbait saltzen da. Nik esango nuke desberdintasun nagusia hemendik datorrela, eta argi dagoela gainera.

Eta zer eskaintzen du UEUk?

Esan bezala, jendea eta materiala prestatu nahi dugu. Beraz, harrobi-lan garrantzitsua da gurea.

EHUK antolatzen dituen Uda Ikastaroak edo antzeko beste ekimenekin hizkuntza ez dela diferentzia bakarra esan digu Kepa Altonagak.

bilduko dira, Elkarri, Bakearen Aldeko Koordinakundea, Amnistiaren Aldeko Batzordeak eta Bakea Orainen eskutik. «Baina UEUk ez du inondik ere aparteko ezer izan nahi, gaur egun gizartean gerta-

tzen diren gorabeherekin lotura izan nahi du eta pixka bat horren inguruko hausnarketa bideratu», gaineratu du Iñaki Markok.

Honetaz aparte, «Berezko Unibertsitatea Ipar Euskal Herriko garapen ekonomi-

koaren giltzarri» gaia ere mahai gainean jarriko da Baionan. Edurne Alegriak badu zer esanik honi buruz: «Hemen oso pil-pilean dagoen gaia da: berezko unibertsitatea sortzea edo ez. Unibertsitate propiorik ez dugu eta ondorioz irakasle askok horren beharra sumatzen dute. Baina arazo politiko bat dagoenez, gatazka sortzen da. Iparraldetik 5.000 ikasle inguru barreiatzen dira Frantziako unibertsitateetan zehar. Mahainguru honek, batez

«Lehen jendea euskararekiko militantzia handiago batekin biltzen zen, eta egun naturaltasun handiagoz»
IÑAKI MARKO

ere, ekonomia aldetik unibertsitate batek ekarriko lituzkeen abantaila ekonomikoak erakutsi nahi ditu.

Intsumisioaren inguruan berriz, beste bi solasaldi egingo dira Iruñean: bata antimilitarismoa eta bakezaletasunari buruz eta bestea intsumisioa eta kartzelaren gaia ukituko duena.

Gaztea eta euskaltzalea

HAUXE bota digu Iñaki Markok, partaidearen profilaz galdetu diogunean. Hala ere duela hamabost urtetik hona eman den aldaketa azpimarratu du: «*Lehen jendea euskararekiko militantzia handiago batekin biltzen bazen, egun naturaltasun handiago batekin burbiltzen da. Ezin da esan erabat normalizatua dagoenik, baina orain, batez ere, lantzen diren gaiei begira burbiltzen da.*»

Euskara emea da eta frantsesa arra

Oso tentagarria da euskarak Iparraldean duen egoeraren gaia jorratzea, inork ez baitu orain arte horrelakorik egin, nahiz eta antzeko elementuak errepikatuak izan diren. Erronka gisa hartzen dut beraz, gaia. Abiapuntu Frantziako Balladur eta Toubon Ministroak idatzitako eskutitzak izango ditut. Egun, Justizia Ministroa den honek, Europako Karta edo Hizkuntza Minorizatuena Frantziak ez zuela eta ez duela sinatuko esaten zuen eskutitz honetan. Gai hau kontsultan jarri zen Parlamentuan eta erantzuna zorrotza izan zen: egungo konstituzioaren pean ezinezkoa dela.

Badago beraz Konstituzioaren aldetik nolabaiteko ezintasuna. Urtarrilean

KOLDO GOROSTIAGA
EHuko irakaslea

berriz Filon Ministroak Deiadarrek ezarritako galdetari erantzun zion. Deiadarrek tesinak euskaraz egin ahal ez izatearen inguruan bere kezka azaldu zion Ministroari. Honen erantzunaren arabera, gaiak euskal kulturaren esparrua jorratu ez kero egin daitezke soilik

euskara hutsean. Gainontzeko gaiak ezin daitezke euskaraz idatzi, tesinak egiten diren une beretik publiko bihurtzen baitira. Honen ondorioz euskararen egoera juridikoa planteaitu behar dugu.

Beraz, Filon Ministroak dioenaren arabera, euskara arlo pribaturako bakarrik gelditzen da. Istorioan zehar emakumea etxe barnean mugitu izan da; gaur ere euskara emea eta frantsesa arra dela esan daiteke. Ikaragarritzko matxismoa dago euskara esparru pribatura mugatzen duen filosofian. Bestalde, Frantzia nazioarteko hitzarmenak ez errespetatzeagatik hainbat alditan izan da kondenatua. Honen oso argi erakusten du Frantziak jarraitzen duen inperioaren erreferentzia.

Joan den apirilean UEUren I. Kongresua burutu zen eta Iruñean nahiz Baionan informazio bilera batzuk egingo diren bertan biltzen den jendearentzat, Iñaki Markok esan digunaren arabera, «*UEUren martxan eragina izan duen*» kon-

gresu honi buruz. UEUK antolatu zuen kongresu honetan bere helburu nagusia finkatu zen, hau da, Euskal Unibertsitatearen aldeko lana bermatzea. «*Honetarako ezinbestekoak diren lau erabaki hartu ziren: erakunde ezberdinak bilduko*

dituen patronatu bat bultzatuko du UEUK, euskal komunitate zientifikoa biltzen abaleginduko da eta azkenik, unibertsitate alorreko produkzio zientifikoan sakonduko du.»

IXIAR ROZAS

MATRIKULA ZABALIK: 2 urtetik aurrera

IKASTOLA

ARTAZA AUZOA 84 - Telefonoa: 4642364 - LEIOA-ROMO

Informazio-bitartekoen arteko lotura dakar CD-ROMak

Informazio sistemaren iraultza

Gizakiari informazioa era desberdinetara ailegatzen zaio. Begiekin argazkiak, irudi dinamikoak eta testuak ikusten ditugu. Belarriekin soinuak eta ahotsak entzuten. Gorputzeko azalaren eta hatzen bidez hotza, gogorra edo leuna bezalako ezaugarriak sentitzen ditugu. Informazioa, beraz, bitarteko ugariren bidez jasotzen dugu. Zergatik ez ezarri filosofia hau gizarte mailako jardueratarra? Horra erronka.

JOAN den hamarkadako azken urteetan hasi nintzen CD-ROMaren arrastoaren atzetik. Esku artean izan

nuen lehen CD-ROMak 1.000 ilustrazio xume zituen. 1990. urtean Grolier entziklopedia elektronikoa es-

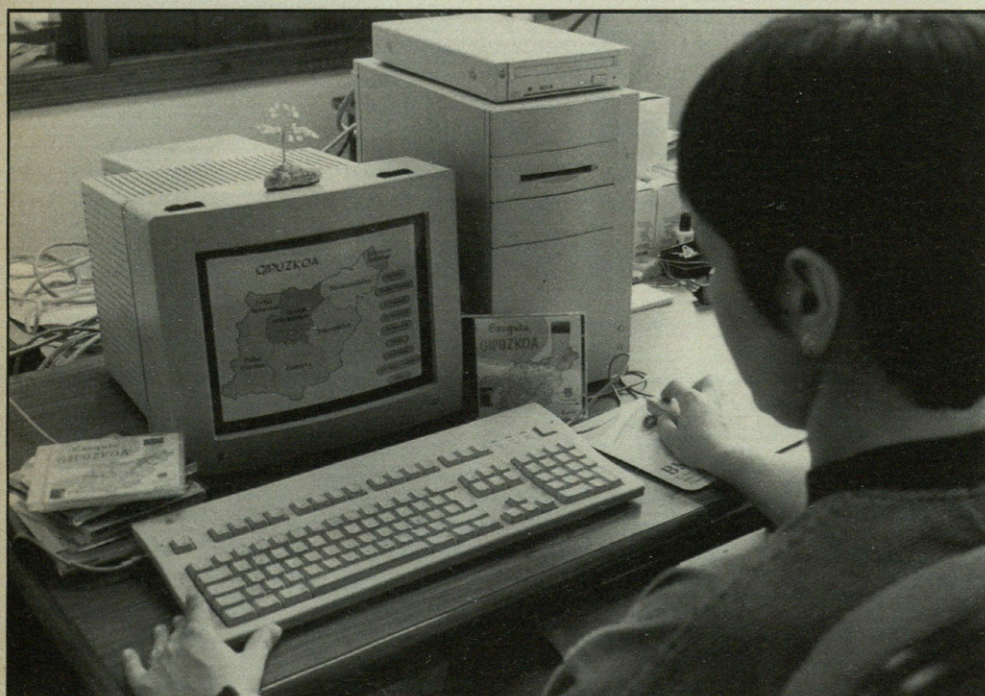
kuratu nuen eta produktu honen inguruan, lagun batek behin eta berriro esaten zidana sinesten hasi nintzen.

Lagun horrek zera esaten zidan: *«Joxerra, informazioaren gizartean sartzen ari gara eta ondorioz, informazioaren inguruan teknologia berri asko garatuko da eta horrela ez bakarrik informazioa gordetzeko edo emateko era, gizartea bera ere aldatuko da; gainera prozesu hau uste baino lehen gauzatuko da».*

Era guztietakoak aukeran

ORDUZ geroztik, informazioaren teknologia hazkundera esponentziala izaten ari da eta CD-ROMa, adibidez, hitz hutsa izatetik errealitate izatera pasatu da eta gainera, ia bat-batean. Joan den urtean ez zen CD-ROMari buruzko aldizkari asko ikusten kioskoetan, aurtan, al-diz, dozenaka ikus daitezke. Produktuak ere abalantxan datozkigu eta enpresetako arduradunek teknologia horren inguruko jakinmina agertzen dute.

CD-ROMetan aurkezten diren produktuak erabat desberdinak dira. Enpresa batzuk, Kodak-ek adibidez, zuk ateratako argazkiak CD-ROMetan jartzeko aukera ematen dizu; beste batzuek entziklopedia ospe-

Euskal enpresek sortutako lehen CD-ROMak aurtan hasi dira kaleratzen. (A.: Alberto Elozegi).

tsuak zure esku jartzen dituzte; letra-tipoak ere eskaintzen dira; injinerutza, medikuntza edo zuzenbidearekin erlazionaturiko datu-baseak eskaintzen dira; sexuak, erotismoak eta pornografiak oso merkatu zabala dute, eta abar.

Produktuen kalitatea

CD-ROMak datu asko (leku handia baitu) eta desberdinak (irudiak, soinuak, testuak eta filmeak) erlazioatzeko balio duenez, informazioa sistema multimedia jartzeko aukera aparta eskaintzen du. Hau dela eta, CD-ROMak dituen posibilitateak eta merkaturatzen diren produktuen kalitatea konparatzen baditugu, oso erlazio kaskarra dagoela esan behar da. Korrika eta presaka egindako gauzak, merkaturatzen lehenetarikoa izateko helburuarekin, asko daude eta erabiltzailearentzat denbora galtzeko baino ez dute balio; baina zaborraren artean, arestian aipaturiko informazioa emateko modu-aldaketaren erakusgarri diren perlatu aurki ditzakegu.

Merkatuari buruz ziurtasun handiz ezer gutxi esan daiteke. Une honetan EEB-Betan milioika irakurgailu dauden bitartean Europako estatuetan ehundaka mila daude. Baina zifra erlatiboak analizatzea askoz ere egokiagoa da. EEB-Betan %100eko hazkundearen bitartean Europako estatuetan %500ekoa edo handiagoa dute. Hazkunde hori da, hain zuzen, produktoreei itxaropena ematen diena, nahiz eta gaur egun irabazirik izan ez. Dena den, orain arte hazi den merkaturak, ikastetxe, enpresa eta admi-

Etorkizuna bide honetatik dator

ESKORIATZAKO Irakasle Eskolak betidanik Teknologia Berrien aldeko apustua egin du, bai irakasleen prestakuntzan, bai produkzio gintzan, bai bide berriak urratu nahian. Lehen pausoa bideoa erabiltzea izan zen, gero informatika etorri zen. Orain dela urte bete inguru, gure eguneroko lanean testugintza, bideogintza eta informatika geroz eta elkartuagoak zeudela ikusi genuen, atal bakoitzak besteak egiten duenaz baliatzen dela lana azkarrago eta hobeago egiteko. Garbi zegoen etorkizuna bide horretatik zetorrela, baina elkarketa honetatik beste zerbaitek gehiago zetorrela sumatzen hasi ginen, berria eta indartsua, eta multimedia atala martxan jartzea erabaki genuen. Horretarako Gipuzkoako Aldundiaren eta Deba Garaiaaren Garapenerako Bulegoaren laguntza

MIKEL USABIAGA
Ibardun Multimedia

jaso dugu.

Arlo hauetan ari gara lanean: Multimedia teknologia inguruko enpresa munduan ezartzeko ahaleginak (langilearen eta makinaren arteko harremana hobetzeko sistema, enpresaren edota bere produktuen aurkezpenerako

sistemak, mantenimendurako sistemak). Multimedia teknologia irakaskuntzarako dituen balioak aztertzeko prototipoak. Argitalpen elektronikoak (bukatu berri dugu «Cuadernos de Pedagogía» eta beste bi bukatzen ari gara). Multimedia teknologiaren zabalkundea eta pertsonen prestakuntza (aurten hainbat ikastaro ematen ari gara, bereziki 600 orduko ikastaro orokorra kurtsuan zehar).

Langintza guzti honetatik sortutako lanak, sistemak edota produktuak formato elektroniko digitalean daude eta hainbat erataria banatu daitezke, halere CD-ROMa da gaur egun erabiliena. Gure argitalpenak, «Ibardun Multimedia» markapean, formato horretan ateratzen ditugu, baina gure inguruan hedatzen ari diren sare elektronikoak bistatik galdu gabe.

nistrazio-zentruetara dagokiena izan da; oraindik, garrantzitsuena izan daitekeen merkaturak, hots, norberaren etxeak, oso hazkunde motela du, izan ere, zenbait CD-ROM erabili ahal izateko behar diren ordenadore-erakargarriak, ordenadore garesti xamarak izatera baimatzen.

Euskal enpresen lanak

EUSKAL Herriari dagokionez, Europar gertatzen ari dena hemen ere gertatzen

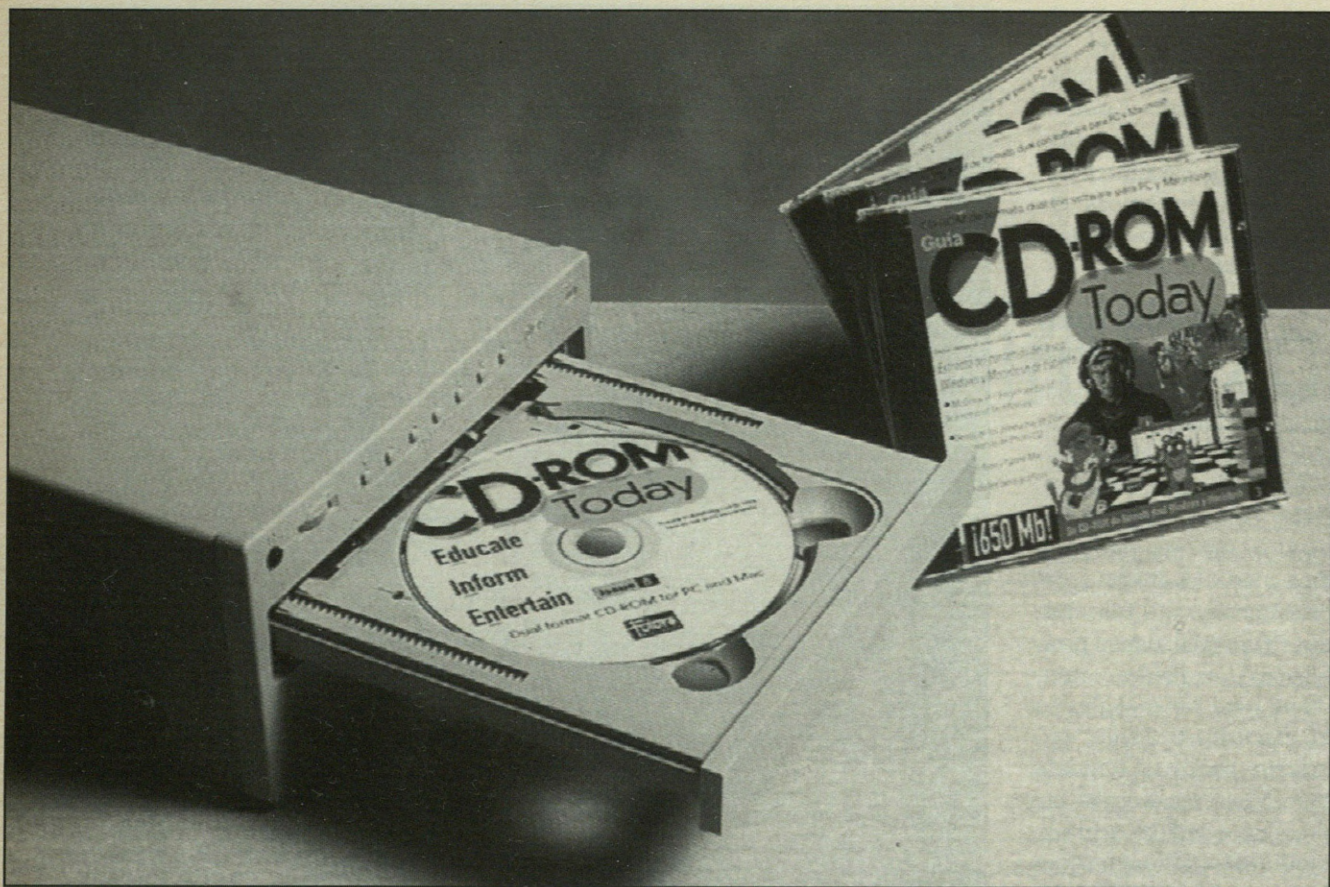
ari dela baieztatu daiteke. Euskal enpresek sortutako lehen CD-ROMak aurten hasi dira kaleratzen. Adorez taldearen euskara-euskara hiztegi elektronikoa, Elhuyarren «Ezagutu Gipuzkoa», Eskoriatzako irakasle-eskolaren «Cuadernos de pedagogía» eta Euskaltzaindiaren «Atlas lingüístico» errealitateak dira jada euskal merkaturak. Aipatu erakundeek eta beste batzuek aurten bertan beste zenbait CD-ROM kaleratuko dituzte. Produktuak kaleratzearekin

batera, sektore ekonomiko askotan teknologia honen inguruko jakinmina sortzen ari da, hortaz, gero eta gehiago dira, enpresen edo proiektuen aurkezpenerako, dokumentazioa gordezteko edo informazioa atzitzeko, CD-ROMak eta multimedia-bitartekoak erabiltzen dituzten enpresak.

Non dago etorkizuna?

DENA den, badago CD-ROMean sartuko ez dena etorkizuna sare telematikoa egongo denaren aitzakiaz; hobe, beraz, zain egotea alferrikako inbertsiorik egin gabe. Horrela pentsatzen duen jendea dezentetan topatu dut eta informatikan zein teknologia berrien arloan oso iraupen

CD-ROMak dituen posibilitateak eta merkaturatzen diren produktuen kalitatea konparatzen baditugu, oso erlazio kaxkarra dagoela esan behar da; korrika eta presaka egindako lan asko dago

Produktuak abalantxan datozkigu eta enpresetako arduradunek teknologia horren inguruko jakinmina agertzen dute.

laburreko teknikak izan ditugula ikusita, ez da harritzekoa arestiko argudioa entzutea.

Ni ere bat nator etorkizuneko informazioaren autopistetan mugitu beharko dugula eta beraz, inbertsioak hortxe egin beharko ditugula pentsatzen dute-

nekin. Hala ere, CD-ROMarena eta sare telematikoarena bide osagarriak direla pentsatzen dut, hau da, batean garatu beharreko teknologia bestean erabilgarri izango dela uste dut; beraz, CD-ROMetan eta multimedien aritu denak bide erdia eginga izango du sare tele-

matikoen esparrua indartzen denerako. Gainera, CD-ROMetan sortutako produktuak sareetan jartzetik izango dira egokitzapen batzuk eginez.

Informazioaren industria

BADAGO niretzat garrantzi berezia duen ideia eta inon gutxi irakurri dudarik. Informazioaren industriari buruz ari naiz, hain zuzen ere. Informazioa eskaintzeko era berriek industri sektore berria sortzera bultzatuko gaituzte eta jendearen eskueran jarri nahi den informazioa (jokoak direla, entziklopediak, filmeak, argazkiak...) kalitatekoa bada eta interfaze egokien eta erabilerrazten bidez kontsultatzerik edo atzitzerik badago, baldintza horietan ez dagoen informazioa baino gehiago erabiliko da, eta gainera, informazio hori euskaraz badago euskarentzako indar berria izango da. Informatikak, CD-ROMak eta sare telematikoek, etorkizun hurbilean, infor-

tuko gaituzte eta jendearen eskueran jarri nahi den informazioa (jokoak direla, entziklopediak, filmeak, argazkiak...) kalitatekoa bada eta interfaze egokien eta erabilerrazten bidez kontsultatzerik edo atzitzerik badago, baldintza horietan ez dagoen informazioa baino gehiago erabiliko da, eta gainera, informazio hori euskaraz badago euskarentzako indar berria izango da. Informatikak, CD-ROMak eta sare telematikoek, etorkizun hurbilean, infor-

LAGUN ETXEA TABERNA

- ✓ Pintxo bariatuak
- ✓ Azkarrak (Mus)

GENARO ORAA KALEA 21 24 K - SANTURTZI

■ Teknologia berri hauek informazioa emateko eraren geruza berria osatuko dute, eta desabantailan dauden hizkuntza batzuei, euskara kasu, egoera aldatzeko posibilitate apartak eskainiko dizkiete

Elhuyarren oraina eta geroa multimedia-arloan

BADIRA urte batzuk, bospasei esango nuke, Elhuyarren eta orduan generaman ildotik jarraituz, hau da, irakaskuntzarako softwaregintzaren barruan, multimedia hitza aipatzen hasi zenetik. Hasieran, gauza berri guztiekin gertatzen den bezalaxe bazirudien baten batek bezperan egingdako amets bati buruz ari ginenela, baina ametsak amets, kanpoko informazioa bildu eta buruan ideiak buelta de-xente eman ondoren gauzak garbiago ikusten hasi ginen eta ausardi pixka batekin «Ezagutu Gipuzkoa» izeneko proiektua garatzeari ekin genion. Proiektu honen helburu

nagusiak bi izan ziren: alde batetik, produktu multimedia bat burutzea eta bestetik, «Multimedia» izeneko teknologia berri honen alderdi desberdinak ikertu eta menperatzen hastea.

Horrelako proiektu batean sartzea mentura bat zela jakinik eta buruan genuen produktua ezaugarriak eta eskaintzen zuen informazioa kontuan edukita, Gipuzkoako Foru Aldundian jo genituen ateak eta bertan lortu genuen aipatu proiektua aurrera eramanez ahal izateko behar genuen laguntza ekonomikoa.

Hau izan da beraz gure lehen produktua multimedia-

arloan eta dagoeneko Donostiako Koldo Mitxelena kulturunearen sarreran dago Gipuzkoako herri, pertsonaia, eraikuntza, festa, eta abarri buruzko informazioa modu erraz eta alai batean eskuratu nahi duen ororentzat.

Esan bezala, lehen lan hau lerro berri baten hasiera besterik ez da izan eta jadanik baditugu eskuartean beste ideia eta proiektu batzuk; hauetako batzuk martxan, Munduko Atlas Elektronikoa esate baterako, abuztu alde-rako kalean egongo dena, eta besteak mamitze-fasean.

Multimedia aukera zabalak eskaintzen ditu eta aukera

PILI LIZASO

Elhuyar

guzti horiek ikertu eta lantzea da Elhuyarrek aurrerantzera-ko duen helburua.

mazioa emateko eraren geruza berria osatuko dute eta aldi berean, desabantailan dauden hizkuntza batzuei,

demagun euskara dela horietarik bat, egoera aldatzeko posibilitate apartak eskainiko dizkiete. Guzti ho-

nengatik, ezin da sare telematikoen zain ezer egin gabe geldirik egon, ordurako sortuko den lasterketaren

lehen ilaran kokatu behar baitugu gure burua.

JOXERRA AIZPURUA

aizu!ren harpidedun izan nahi dut!

Izen abizenak.....

Helbidea.....

Tnoa.....P.K.....

Herria.....

Herrialdea.....

Bankua.....

Sukurtsal zk.....

Kontu zk.....

Urte osorako harpidetza:

Hego Euskal Herria: 6.300 pta.

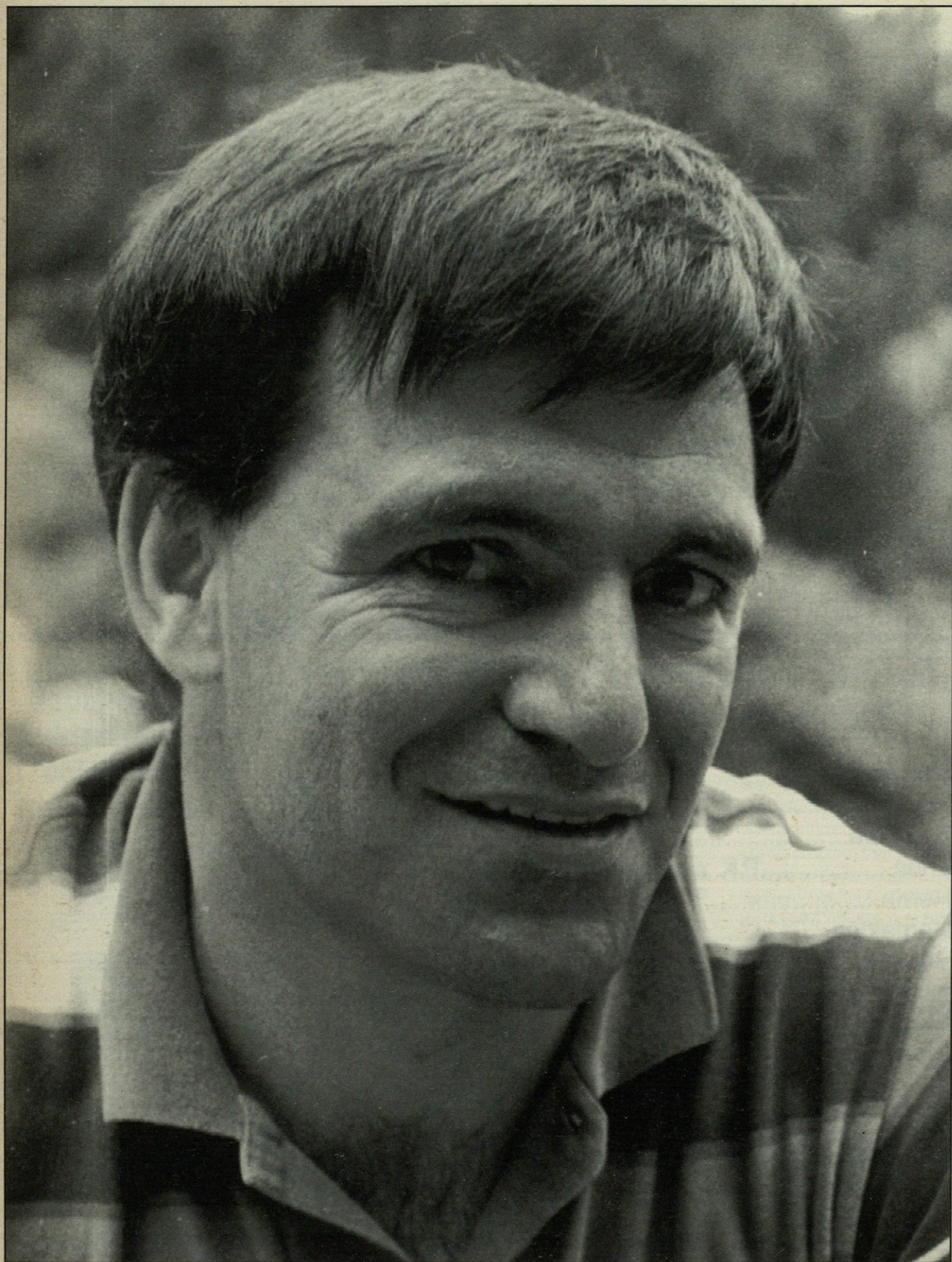
Ipar Euskal Herria: 11.300 pta.

Atzerria: 11.300 pta.

Diputazio kalea, 3 - 1.goa

40009 Bilbo - Tel. (94) 423 15 52

«Baserri giroaren galera bidetik doa aizkolaritza»

Bost urte segidan Euskal Herriko aizkolaririk onena dela erakutsi duen leaburutarrak aizkorak zorrotik atera gabe ibili da pasatu den negu osoan. Atsedean hartu nahiak batetik eta joan den hilean egin zioten apendizeko operazioak dute aurten oraindik plazan ez azaltzeko errua. Geldialdia amaitzear eta aizkora hartzeko irrikitan aurkitu dugu Arrospide, aizkolaritza munduari goitik beherako begiratuia jotzeko prest.

Aizkora ez al da berdoiltzen borrenbeste denboran erabili gabe?

Aizkora eta aizkolaritza. Aurtengo negua luze joan zaigu, ez baita apenas apusturik izan. Bakarra jokatu zuten bi gaztek, Arria II.aren semeak eta Telletxeak Doneteben eta jende dextente bildu zen. Gainontzean, niri dagokidanez, joan den urteko txapelketaren ostean beteta bukatu eta negua patxadan igaro nahi nuela adierazi nuen, eta nonbait arerioek nire nahia errespetatu dute. Badakizu, apustua borroka da. Jotzeko bi behar dira eta batek nahi ez duenean ez da borrokari.

Horretaz aparte, lehen mendian lan egiten zuenak edozein unetan apustu baterako prestatzeko beta hartzen zuen; orain berriz, bakoitzak bere lantokia du eta han ere bete beharra dago eta apustutarako aizkolari

libre asko ez dago. Nire ustez aurten hori gertatu da, bakarren bat izango zen apusturako gogotan baina kontrariorik ez. Okerrena da apustua izan ezean aizkolaritza lo dagoela, isilik, eta zer esana ematen ez badugu, komunikabideetan lekurik

ez badugu, herri kirola galtzaile irteten dela.

Saritara joan, erakustaldiak egin edo apustuak, zer du atseginago aizkolariak?

Nik uste exhibizioek dutela maila bajaran, gu ere lasaingo joaten baikara, baina

ezinbestekoak dira guretzat. Pentsa ezazu gastu handitan sartzen garela, entrenatzeko materiala, egurra alegia, garesti dago eta zer esanik ez erramintak; erakustaldiek laguntza handia ematen digute. Uda partean 60 bat erakustaldi egingo ditut eta batez beste 30-35na mila pezeteta kobratuz gastuak ordaintzeko behintzat badugu.

Apustua gauza serioagoa da, kontra datorrenak ez du

NORTASUN AGIRIA

Leaburun jaioa da 39 urteko gizon puska baina duela hamaika urte Zumarragan bizi da andrea eta hiru seme-alabekin ● Oñatiko hiltegian lan egiten du ● Garai bateko mendi bueltak eta Nuarbeko soka-tira taldearekin eginiko entrenamenduak ahaztu gabe, orain

medikuek gertutik jarraitzen dute prestaketa ● Koadrilakoek animatuta herriko festetan egin zuen lehendabizikoz aizkoran ● Ez

omen da plazagizona baina txapelketa irabazi zuenetik beste lasaitasun batekin irteten da aizkoran jardutera ● Mendia eta ehiza oso maite ditu eta oraindik erretiratzeko ordua gertu ez ikusi arren, horietan emango ditu ordu libreak

■ «Exibizioek dute maila baxuena, gu ere lasaiago joaten gara, baina ezinbestekoak dira guretzat».

galtzeko apusturik egiten eta diru jokatze hutsak presio handia sartzen digu eta irabazi ala galdu beti izaten dira esamesak: irabazita gustora ez eta galtzen badugu zakurraren ipurdiraino botatzen gaituzte. Irabazita ere balorea kentzen zaio garaipenari. Apustutan dirua jokatze horrek dena zikitzen du. Bost mila pezeta galdu dituenak ez du irabazle sekula famatuko. Txapelketek horixe dute ona, irabazi edo hirugarren geratu, egindakoari baleko irizten zaio eta postua hor gelditzen da.

Azken bost txapelketetan nagusi izan denak ezin lezake aitzakiarik jarri?

Nik uste txapelketek sua pizten dutela batez ere Nafarroan edo Gipuzkoan jokatuz gero; Bizkaian edo Araban egitea alferrikakoa da, han desberdina da, ez da inor gogoratzen txapelketa dagoenik ere. Lehengo urtean bertan, Leaburun, herri

koskor batean, plaza jendez gainezka egon zen. Tolosara jaitsi eta tabernetan bata ala bestearen aldeko apustuak ikus zenitzakeen, animazio handia sortu zen. Saria beti txapela da, baina hemen irabazten dena handiagoa.

Eta saritara jokatzen diren lehiak nola bartzen dituzue?

Aizkolariok ez gaude batere gustora. Urrezko Kopan, adibidez, sariak onak dira baina egun horietan nahi adina erakustaldi izaten dugu eta dena utzita han azaltzen gara. Irabazleak sari dotorea jasotzen du baina atzenekoak exhibizio-ko dirua juxtu-juxtu eta lan handia da, 14 kana-erdiko ilara handia geratzen da eta data horietan ez gara sasoi onean egoten. Eduki dezakeen oihartzunerako ez dira sariak; lana bai, sobera, eta sariak txikiak. Txapelketak, aldiz, urri aldera jokatzen dira. Erakustaldiak kasik bukatu direla, gure presta-

keta maila handiko lanari aurre egiteko izaten da.

Gure herria jokozalea izan da betidanik, zer dela eta, beraz, negu osoan apusturik ez izana?

Arrazoi duzu apusturako zaletasun handia dagoela herri kirolaren inguruan, baina iraganean gertatutakoa ezin da erreferentzia bezala hartu. Nik badakit Luxia-Garziarena desafioan Donostiako zezen-plaza leporaino bete zela edo Arria II eta Astibiaren arteko neurketak eta gertuago beste neurri batean Mindegia eta biok egindakoak mugimendu handia sorrarazi zutela, baina lehen esan dizudanez krisia dela edota apustueta izan den tranpa usainagatik, gero eta zaila

goa da joko bat antolatzea. Dena dela, egia esan behar badizut, ni ez naiz batere jokozalea.

Beste alternatiba batzuk bilatu beharko genituzke, beste aproba klase batzuk; ez da erraza asmatzen baina kirol hau berpiztu nahi badugu ikuskizun berriak eskeini behar dira, pentatlon tankerakoak edo herri arteko txapelketak adibidez, baina horrek guztiak diru babesa behar du atzetik.

Aizkora bizkarrean hartuta mundutik jira-biran ibiltzea gustokoa duzue; aurten ere ba al duzue irteerarik?

Nevadatik, Boisetik alegia, gonbitea jaso dugu Larretxea, Nazabal eta hirurok, eta horrela pasatuko ditugu oporrak. 20 urte baino gehiago izango dira hara joaten hasi ginenetik eta horrela urteoro huts egin gabe; zaletasun handia dago. Iaz Japonian izan ginen eta begira zeudenak harritu baino beldurtu egiten ziren aizkora kolpeak ikusita, batzuk begiak tapatuta egoten ziren. Esperientzia oso politak dira.

Zein ezaugarri behar ditu aizkolari batek txapeldun izateko?

Aizkolariak gozoa izan behar du, aizkora nola sartzen den asko esan nahi du, bere egokitasuna, bere erraztasuna baldin badu hark markatzen du diferentzia. Indarra garrantzizkoa dela ez da dudarik, baina kortean gozoa eta zuzena izateak ere berebiziko garrantzia du.

“ Nik etorkizun beltza ikusten diot aizkolaritzari; aizkolari mordoska dago, Euskadin akaso 100 fitxatik gora, baina kalitatea faltako dela iruditzen zait ”

«**Beste askotan bezala, kirola galtzen hasten denean etorriko dira erakundeak subentzioekin, eta ordurako berandu izango da»**

Esaterako, neuk ezagutu dudán aizkolari onena Latasa izan da; zorionez erakusle izan nuen eta gorputza nola erabili irakatsi zidan, baina batez ere kortean egurrari min gehien ematen duen lekutik aizkorakadak ematen erakutsi zidan. Indarra bakarrik balitz bere aldean baziren indartsuagoak baina aizkora nola erabiltzen den, horrek markatzen zuen diferentzia. Gozoa zen eta jotzen zuen tokian min handia egiten zion egurrari. Indar hutsez ez dago aizkolari konpletoa izaterik. Gorputza aprobetxatzen ez badaki eta aizkorari bere gozotasunean ematen ez badio, txarra! Traketsak bi edo hiru egur jo eta apurtu egingo ditu baina lanaren amaieran teknika nagusitu-ko zaio.

Latasa, Astibia, ez dituzu maisu makalak izan.

Alde horretatik zorte handia izan dut. Latasarekin aizkora erabiltzeko teknikaren sekretu gehienak ikasi ondoren, Patxi Astibia fisikoki lanak neurtzen erakutsi zidan, noiz eman gogotik noiz lasaixeago, azken batean hasierako enborretan aurretik jartzeak ez baitu ezertarako balio hustu egiten bazara. Atzeneko zazpi urtetan Aierbe daukat erakusle eta bere eskutik lortu ditut txapelketa guztiak. Zerbait espeziala aurkitu diot, gaur

egungo aizkora-korte motan Aierbek Latasa eta Astibia-ren aldean desberdina du; ni asko sartu nau arrastotan eta ez bakarrik enbor gaineen lanean, mutila plazara eramaten jakin behar da eta zer esanik ez apustueta kontrarioaren atzetik bazoaz animatzen. Neroni oso gustora nago eta emaitzak begiratu besterik ez dago, bost txapela irabazi ditut eta beste bi Gipuzkoa mailan Aierberekin. Berezia izan da ni-

retzat.

40 urte betetzear oraindik sasoiko ikusten al duzu zure burua?

Ez dakit, 39 urte ditut eta gehienak behin adin hau betez gero geratu egin dira. Ni oraindik fresko ikusten naiz; orain, hemendik aurrera noiznahi eman liteke goitik beherakoa baina aurreten ere saiatzeko asmoa badut. Kontrarioak ez dira joango txapelketetara ni barkatzeko eta bakoitzak

«Apustutan dirua jokatzeko horrek dena zikintzen du; bost mila pezeta galdu dituenak ez du irabazle sekula famatuko».

Ltxura baino gehiago...

FOTOKONPOSAKETA
INPRIMATEGIA

ANtZA

Maisuen Eskutik

Industrialdea 1-2 20160 LASARTE-ORIA

Tel: (943) 37 07 38 - 37 15 45

Fax: (943) 36 54 93 - 36 10 48

«Ez da erraza asmatzen, baina kirol hau berpiztu nahi badugu ikuskizun berriak eskaini behar dira, pentation tankerakoak edo herri arteko txapelketak adibidez»

bere trebetasuna aterako du. Hala ere, nire kontrariorik gogorrenak, Larretxea edo Olasagasti bera ere adin beretsukoak ditut eta horrek animo pittin bat ematen du. **Larretxea, Olasagasti, Arrospide, ba al da segidarik?**

Etorkizuna beltza ikusten diot aizkolaritzari. Aizkolari mordoska dago, igoal Euskadin 100 fitxatik gora, bai-

na kalitatea faltako dela iruditzen zait. Gazteak bada-toz, Mindegiaren semea, Arriarena... gazteak egon badaude baina aitzak bultzatuta, gu hasi ginen bezala ez, borrokarik gabe. Behin bere gain hartu behar dituztenean mundu honek dituen trabak, orduan ikusiko da noraino heltzeko gai diren, baina iruditzen zait nor bere afizioagatik gutxi ibiltzen

«Iaz Japonian izan ginen eta begira zeudenak harritu baino beldurtu egiten ziren aizkora kolpeak ikusita, batzuek begiak tapatzen zituzten»

direla.

Nondik atera behar du dirua gazte batek enbor kamioikada ekartzeko, bere soldatatik kenduta? Hasi-berri batentzat zailtasun horiei aurre egitea oso latza behar du izan, zaletasuna ez dakit nahikoa ote den, agian aurrera egiteko itsutu ere egin behar du aizkol kirolarekin.

Geroa, beraz, Anjel, hobe aiatu ere ez egitea?

Baserri giroaren galera-bidetik doa aizkolaritzaren kirol hau. Aizkolariak baserri-tik atera behar du; kalekoak ere badabiltza, baina ez dut uste baserrikoaren mailan jarriko denik sekula. Horretaz aparte, aizkolaritza oso garestia da, mantenuak, prestaketak eta batez ere egurren gastuei aurre egiteko diru laguntzak behar dira. Beste gauza askorekin bezala kirola galtzen hasten denean etorriko dira erakunde ofizialetatik subentzioak, eta ordurako berandu izango da. Bien bitartean ez dago inolako diru laguntzarik eta dagoen bakarra kendu egiten dute. Nolanahi ere, ez dut uste aizkol jokoa erabat galduko denik baina kalitatea bai: orain egiten diren lanak eta markak oraindik iraungo dutelakoan nago.

MARTIN AGIRRE

Aktoreen saririk handiena...

TO be or not to be? Izan ala ez izan, antzerki mundua urteen joan etorrian astindu duen galderaren eta berau munduan zehar zabaldu duen Hamlet handiaren inguruan harilkatu zuen Euskal Aktoreen Batasunak asteazkenean Donostiako Victoria Eugenia antzokian egindako jaialdia; aurreko bi edizioekin alderatuz gero, berezia gertatu zen ekitaldia, estrainekoz, telbista, zinema eta antzerkigintzan ari diren aktore onenak saritu baitzituzten; izan ere gauza bitxia gertatzen da, kulturaren beste ezein alorretan sariak barra-barra banatzen direla ikusi eta aktoreek orain artean horrelako 'pozik' ez izatea. Izan ala ez izan, saririk ez zen, eta instituzionalizatu dira, eta beraz, aurrerantzean farandularen munduak bere *ranking* propioa izango du, bere urteko sailkapena, honek dituen alde on eta txar guztiekin, gutxi

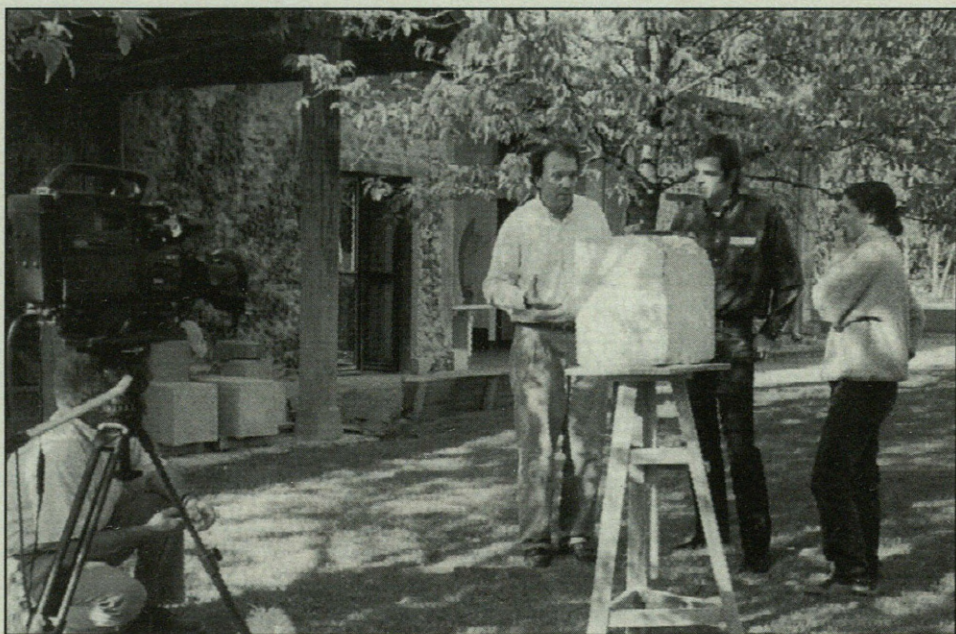
baitira sarituak eta asko saririk gabe geratzen direnak. Gutxi batzuri onartuko zaie izena eta lana, eskainiko ospe eta laudorioak, beste asko, urtetako lan isilaren mozorroa gainetik kendu ezinean dabiltzanean. Horiek guztiek ere jaso dezatela behintzat, lerroon bitartez, zor zaien merezimenduzkoa.

Festa giroa azpimarratu zen Victoria Eugenia, dibertsioa eta umorea, eta Hamleten itzala bera ere itxuraldaturik agertu zitzaigun, «To be or not to be» obraren mamia jolaserako ekarrit. Nahiz eta egoera ez den, bere zabalean aztertuta, jolaserako erabat aproposa. 200 bazkide ditu Euskal Aktoreen Batasunak, eta ziur, horietarik hainbat langabeziaren zerrendetan betetzen ari dira beren paperik ilunena. Lana dela noski, saririk onena. Farandularen munduan ordea, izan ala ez izan inkognitari hainbat erantzun aurkitu

zaizkion arren, lausoa edota lainoa da nagusi oraino. Egia da aurrerapausorik eman dela: antzerki sarea martxan da, urtetako eskaerari erantzun zaio, baina emaitzak ikustekotan gaude, hots, sarea antolatu bai, baina udaletako kultur egitasmoek bizi duten itolarria ikusita, zenbateraino funtzionatzean du? Programazioa eta koordinazioa

■ **Farandularen munduan, izan ala ez izan inkognita eternoari hainbat erantzun aurkitu zaizkion arren, lausoa edota lainoa da nagusi oraino, antzematen denez**

Euskal Kultul Erakundeak «**Harrin herria**» deitu bideo-filmea aurkeztu, Akitaniako Kultur Zuzendaritzaren babesean. Ipar Euskal Herria ezagutarazi eta kultur eta giza oinarrien berri ematea du 30 minutuko lanak helburu, eta lau hizkuntzatan banatuko da: euskara, frantsesa, ingelesa eta gaztelera. 16 Arts Production etxeak burutu du, Daniel Hegobururen zuzendaritzapean. EKEkoek osatu dute gidoia eta Pascal Gaignek musika. Jean Escaffre eta Maialen Peri aritu dira aktore gisa.

sustatzea lortu al da? Taldeei erreparaturaz gero, obra txikiak, merkeak eta batipat komedia girokoak antzeztzen dira, beste aukerak baztertuz, halabeharrez diote... Gabeziak begibistakoak dira, eta estuasunak ere bai. ETBren aldetik hainbat ate ireki dira, Goenkale izan da adibide esanguratsuenak, antzerki munduan anonimatoan bizi ziren aktoreak izar bihurtu ditu telebistak, urrea aurkitu dute horiek, eta lilura, hain eskergeiztokoak gertatzen den ofizio honetan. Askoz ere okerrago daude kontuak noski, zinemaren munduan...

Itzul gaitezen asteazkeneko festara. Euskal Aktoreen Batasunako ordezkariak esan zutenek, ekitaldi honen bitartez *«lanbidea bultzatu nahi dugu, eta bestalde, erakunde eta produktoreekin izan beharreko elkarriketarako oinarriak finkatu»*. Hamleten hitzekin jolasean aritu ondoren, eta aktoreen egun handiko ajeak gainetik astinduta, hauxe dute, hai zuzen ere, osatu beharreko gidoia, Shalespeareren testua bezain zaharra.

HELDU da hizkuntz eskakizunen bost urtetako plangintzaren ondorioak jasotzeko ordua. Aurrikusten denaren arabera, HPINek uztailan emango dizkio Eusko Jaurlaritzari datu guztiak eta aurrera begirako proposamenak. Ondoren legebiltzarraren eskutara pasako da, eta alderdi politikoei eztabaiatu eta erabakiko dute, arre edo so. Orain arteko erreakzio ugariak kontuan hartuta, arre baino so egiteko prestuago daude batipat PSE-EE, UA eta PP, eta kalkulu guztien arabera, hauen jarrera hizkuntz eskakizunen plangintzaren murriztearen aldekoa izango da, aurretik dekretu bidez laburtutakoa are laburtzearen aldekoa. Ondorioz, plangintzan aurreratzeko ekimenak 'ukituak' gerta daitezke, erabilpenaren ziurtatzea dela, kopuruak igotzea... Bost urte eta gero atzera edo aurrera egitea egongo da jokoan, eta euskararen normalizazioa auzitan. Prest dago konpota.

J.J. PETRIKORENA

UHATZAINDIKO URAZ BUSTI

Pastorala eta historia (II)

P**ASTORALA** historiaren errespetura tolestu duen lehenbizikoa dugu Junes Casenave-Haragile apaiza, jaiotzez Santa-Grazikoa. Bere herritik hasiko da hain zuzen ere 1976an, «Santa-Grazi» piezarekin antzerki baten idazteari lotu aitzin, azterketa sakonak egiten ditu liburu eta paper zaharretan. Adibidez «Ibañeta» delakoarentzat, Parisko «Bibliothèque Nationale» famaturaino igan zen.

Idazle berriagoak ber bidetik segitu dugu. Lehena izan zen Allande Aguegaray muskildiarra. «A. d'Oihenart» ospetsuarekin, herritarrek arrakasta handiz antzeztu baitzioten 1985ean, duela hamar urte beraz. 1988an Bedaxagarren txanda izan zen Urdirarben, «Agosti Xaho» sonatuarekin. Orduko idatzia nuen «Abadia Urrüstoi», 1985eko udan alegia, baina bost urtez egon beharko nuen joka ziezadaten zain. Dena dela, nire bi adiskide horiek bezala, Casenaveren ildotik erauntsi nuen, historia errespetatuz ahal bezain zintzoki.

BIHURGUNE bat edo bederen lehenbiziko kurruska bat gertatu zen 1991eko bi pastoralekin, hauek baitziren Berçaitz-en «Harizpe» eta Idiart apaizaren «Xalbador». Biga izateak berak halako sukarrak bat piztu zuen Zuberoan. Gainera historiarekin askatasun gehiegi hartzen zutelako kritika bota zitzaion biei. Alta bada beren estetika ezin ukatuaz, arrakasta handia ukan zuten ikuslegoan. Alde horretatik agian ez dira geroztik gaintituak izan eta aintzinetik ere gutitan berdindu dituzte. Dena dela, funtsezko arazo baten niñikan ehia sartzen dute: non dago idazlearen askatasuna? Pastorala ez da ikasgai zehatz bat. Historiari gehiegi makurtuz, ez ote du zerbait galtzen, edozein antzerki motak bezala? Horrela-literatura lan bat egiterik bai al dago?

«**AGUIRRE** Presidenta» pastorealean, historiaren funtsa errespetatu dut ahal oroz. Baina xehetasunetan, eta bereziki kronologian, askatasun batzuk hartu ditut, ez egian aski handiak. Historia hurbila denez, ikusiko nola iriziko dien publikoak. Arazoa hor dago: quid kreakuntzaren askatasunaz?

JEAN LOUIS DAVANT

TXUTXU - MUTXUKA

KARGU POLITIKOEN EUSKALDUNTZEA

Euskal Kulturaren Batzarreak (EKB) kargu politikoak euskalduntzeko kanpaina bat abiatzeko asmoa du. Alderdi politikoak konprometu hori hartuz itun bat sinatu dezaten izango du kanpainak helburu, eta ondorioz, Euskal Autonomia Elkarteke legebiltzarreko kideak euskaldunak izatea eta organu politiko administratiboetako kargudunei eta hauek izendatutako konfiantzako karguei hizkuntz eskakizunak aplikatzea eskatuko du. Nafarroan egoera ezberdina den arren, eta legea mugatua, hainbat aurrerapen proposatuko ditu EKBk.

NOR - NORI - NOR K

AMAIA AGIRRE

eta Eduardo Murumendi-
diaraz bikotearen buru-
ra joan da Euskadiko
Dantza Sueltoke txape-
la. Marka bikaina osatu
dute bergararrek, hiru-
garren urtez segidan ira-
bazi baitute txapelketa,
aurretik bi bikotek soi-
lik lortutako marka ber-
dinduz. 21 lehiakideren
arteak beraiek izan zi-
ren dantzatzeko lehenak,
eta beldur pixta batez
aritu zirela aitortu ba-
zuten ere, berdinduko
zituenek ez zen izan Se-
guran. Laugarrena ere
jantzi nahiko dute ●

IÑAKI IRUSTARI

Opera Lagunen Bilboko
Elkarteko lehendakari-
tza uzteko ordua heldu
zaio, argudiatu duenez,
bere lanak ardura ondo
betetzeko aukerarik uz-
ten ez diolako. Hautes-
kundeak antolatu ditu
karia honetara, baina
Elkarteko 400 bazki-
dek bertan behera uz-
tea eskatu dute, deialdia
bapatean egin dela eta
legez kanpoko delat-
koan. Aurretik ere lis-
karrik ezagutu da OL-
BEn, eta kargu berritze-
arekin txinpartak gori-
gorian jarri dira ●

TXEMA LARREAK

Nafarroako hamazazpi
idazle bildu ditu Pamie-
la argitaletxeak kaleratu
berri dion «Nafarroako
euskal idazleak II» libu-
ruan. 1987. urtean gai
beraren inguruan izki-
riatutako lehen atalaren
jarraipena da honakoa;
lehenengoa idazleka jo-
rratu zuen, eta bigarre-
na berriz, generoka eta
kazetaritza arreta be-
rezia eskainiz. Hiru atal
ditu lanak: iritzizko arti-
lukuak aztertzen ditu
hasieran, kulturari bu-
ruzko berriak jarraian,
eta kronikak azkenean ●

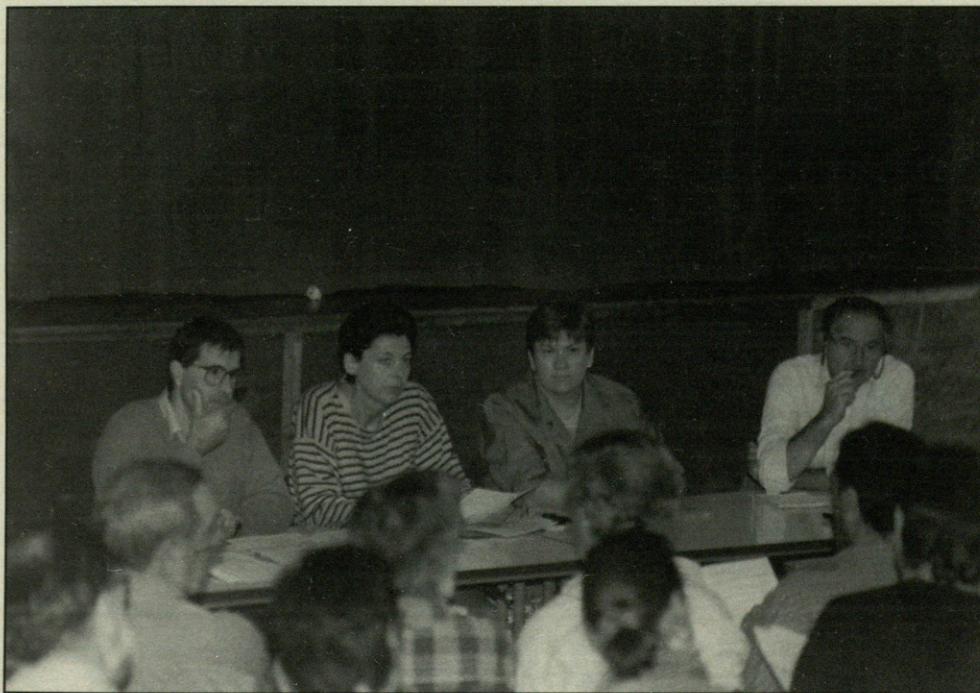
TEILAK

■ «HONA AUKERA
ONA» AEK-REKIN

«HONA aukera ona» lelopean
aurkeztu ditu Alfabetatze Eus-
kalduntze Koordinakundeak
aurtengo uda ikastaroak, hila-
beteotan euskara ikasi eta treba-
tu nahi dutenei bi eskaintza mota
eginez: kanpo ikastaroak eta
barnetegiak. AEK-k Euskal He-
rriari zehar dituen eskaltegi eta
gau eskoletan antolatu dira kan-
po ikastaroak, egunean bost or-
duz, eta hilabetearen urrats bat
gainditzeko modua eskaintzen
dutela. Barnetegiak berriz, herri
euskaldunetan kokatu dira, egun
osoz euskaraz aritzeko xedez.
Hamalau barnetegi zabalduko
ditu AEK-k Hegoaldean, Aia, Ai-
zarnazabal, Dima, Lizartza, Zes-
toa, Zaldibia eta beste hainbat
herrian, eta Iparraldeari dago-
kionez, Urepelen. Bi motatakoak
izango dira: arruntak eta eskain-
tza berezikoak. Iaz hasitako es-
perientziari jarraituko zaio es-
kaintza berezikoetan, euskalkiak
jorratuz. Aurrekoan bizkaiera
izan zen hautatutako euskalkia,
eta aurrean ere, bizkaieraz jabetu
nahi duenak Aulestiko barnete-
gia izango du zabalik, uztailearen
17tik 30era. Zubererari heldu na-
hi dionak berriz, Maulen izango
du aukera, uztailearen 31tik abuz-
tuaren 20ra. Bestalde, Azken
Bultzada izeneko tailer berezia
jarriko da martxan, Amezketan,
ekainaren 30etik uztailearen 13ra,
euskara maila nahikoa eskuratu
eta dakiten hori praktikan jarri
nahi dutenei begira. Bertan, bes-
te disziplinarik ere jorratu ahal
izango da, bideogintza eta musi-
kagintza hurbiletik erreparatu
baitzaie. «Hona aukera ona» be-
raz, AEK-k zure euskara berotze-
ko luzatzen dizuna.

Euskararen ofizialtasunarentz doa Euskal Konfederazioa

Joan den ekainaren 17an Kanbon bildu ziren Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoako kultur elkarten ordezkariak. Orain arte Pizkundean bildurik, bultzada eta helburu berri batzuk kultur munduari hedatu nahian, Euskal Konfederazioa sortu eta zuzendaritza bat osatu dute. Euskararen ofizialtasunaren eskaerari eman diote lehentasuna.

Joan den ekainaren 17an osatu zen Kanbon Euskal Konfederazioa. (A.: Lutxi Fourcade).

DUELA hiru hilabete, martxoaren 25ean, Uztaritzen bildurik euskal kultur elkar- teek erabaki sortzailea hartu zuten, hau da, Euskal Kon- federakundea antolatzeko

erabakia, euskarari lehenta- suna ematea helburutzat finkatuz. Joan den larunba- teko biltzar nagusirako, erran nahi baita Konfede-razio berriaren zuzendaritza

izendatzeko antolatu zen biltzar nagusirako, 450 el- karte gomitatu zituzten, Eus- kal Federazioaren egitas- moak aitzinetik adieraziz.

Historiari so egiten ba-

diogu, 1981ean Pizkundea sortu zen euskal hizkuntza- ren eta kulturaren hazkun- dea edozein bide egokiz sustatzeko. Helburu zabal honen inguruan 35 elkarte bildu ziren. Gaur aldiz, hel- buru zehatz baten inguruan, hau da, euskararen defen- tsan eta honen ofizialtasu- naren eskaeraren inguruan, ahal bezain jende gehien hunkitu nahian dago kultur mugimendua.

Bide berri bat jorratuz

MARTXOAN behin-behine- ko arduradunak izendatu ziren, Jean Louis Hariñor- doki «Laka» bertsolaria, François Cousteau antzez- lea, Edurne Alegria UEUkoa, Kati Lassalle EDBkoa, Mixel Oronos Lauburukoa eta Ai- nes Dufau IKASekoa. Joan den larunbatetik talde horri beste hamahiru presuna lotu dira zuzendaritza osatzeko. Kultur elkarte nagusiak ordezkatuak dira zuzendaritza horretan eta azpimarratze- koa da Seaskak eta AEK-k osoki partaide agertu nahi dutela desmartxa horretan. Izan ere, gogoratu behar baita leporatu zaiola Seas- kari Pizkundean parte ez izana, azken hau irakas-

Erramun Baxok, Euskal Kultur Erakundeko lehendakaria:

«Prest nengoke EKE eta Federazioaren arteko lotura egiteko»

Nola ikusi duzu Federazioaren sortzea?

Eztabaida luzeak izan ditugu Pizkundea eta Deiadarren ahulezia ikusiz. Euskal Kultur Erakundea lan garrantzitsu bat eramaten ari da, erakunde honek kultur munduan bere tokia egin du, baina kultur taldeek ez badute bizirik erakusten, EKE indarra galtzen joanen da.

Harremanik izango ote da Federazioaren eta EKEren artean?

Momentuko EKEren barnean ez dugu horretaz eztabaidarik izan. Dena den nire aldetik lotura baten egotea biziki interesgarria iduritu litzaidake eta prest nengoke bien arteko lotura egiteko.

Euskararen ofizialtasu-

na hurbiltzen ari ote da?

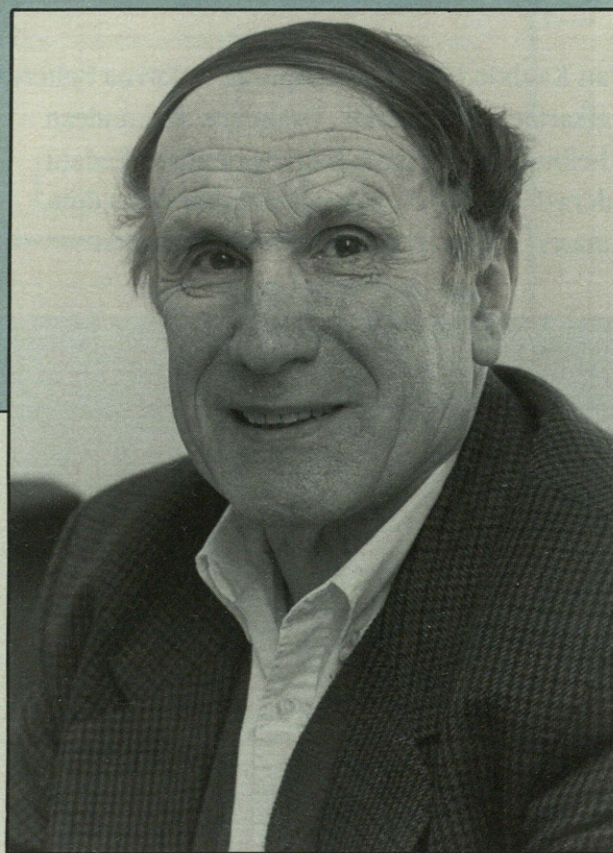
1992an Eurokartaren bidez euskararen ofizialtasunaren inguruko eztabaida bultzatu genuen, poderearen ordezkariak hunkitu genituen, Kontseilu Nagusian bertan segurtatu ziguten eztabaida hori egon zela. Azken urtee-

tan sortu diren erakundeek ere, Herrien Sindikata, Garapen Kontseiluak, ofizializazioaren aldeko mozioak bozkatu dituzte baina horiek ez dute podere politikorik benetazko presio eraginkorra sortzeko.

Erakunde asko sortu di-

ra azken urteetan, nola ikusten duzu fenomeno bori?

Euskal Herri historikoa estaltzen duten erakunde sinbolikoak dira. Ez dute ez botere politikorik ez dirurik, horretan gelditzen dira momentuan, euskal departamendurik ez baitugu. Zentzu horretan, azken hauteskundeei begiratu, seinale ezkorrak ditugu, Coumet, Bayrou eta hemengo politikari gehienak betidanik euskal departamenduaren kontra izan baitira. Diruari dagokionez, adibidez, Garapen Kontseiluarentzat Kontseilu Nagusiak 100.000 libera eman du urte baterako. Idazkari baten lana ordaintzeko, gehiagorik ez.

kuntzarako federazioaren aldeko defentsan aritu delarik.

Euskararen defentsan aritzeko tresna ona eta funtsezkoa agertzen zaio Jean Louis Hariñordokiri Konfederazioa: *«Lebenbailehen euskararen ofizialtasuna podere publikoengandik behar dugu lortu. Ofizialtasuna lortu eta Euskal Herriaren bizkuntza eta historia sartuko baita eskoletan, hau da, gure historia ezagutzeko parada emanen diegula ikasle guziei. Euskararen presentzia behar dugu arlo guztietan, euskal gogoa berpiztu. Elebitasunari buruz joan behar dugu baitezpada»*.

Ekainaren 28an zuzendaritza berria bilduko da, presidentea izendatzeko eta Konfederazioari izen bat emateko. Denbora berean

■ **«Kultur taldeek bizirik behar dute».** (A.: Leire Arzuaga).

lan taldeak osatuko dituzte eta Jean Louis Hariñordokik adierazi digunez komunikabideekiko hurbilpen berezi bat egin nahi da: *«Sud Ouest» bezalako egunkariak batek dio zerbitzu publiko bat betetzen duela, baina ez du deus agertzen euskaraz. Komunikabideetan garaia da zerbaiten aldatzeko»*.

Pentsa daiteke Agustin Errotabehere Euskadi Irratiko kazetariak sail horren ardura har lezakeela, zuzendaritza berriaren partaide denez.

Politikan dago koska

KONFEDERAZIOAK euskarari eman nahi dion lehen-

tasuna kultur mugimenduen aitzinatzearen adierazgarri da. Izan ere, euskal kultura berpizteko nahiaren gune nagusia Pizkundea izan bazen, kultur mugimendua aldatu da, garaipenak izan ditu, besteak beste Euskal Kultur Erakundea, euskal kulturari buruzko iritzia publikoa aldatu egin da, Iparraldeko gizartean murgildu egin da, ghetotik atera egin da.

Helburu berri batzuk finkatzeko garaia heldu zen. *«Konfederazio boni indar gebiago eman nahi diogu, elkarte guziei adieraziz indartuko garela elkarrekin lan eginez, denen bebarra badugula. Bestalde, politikariak ulertu behar dute dirua eman behar dutela, euskal buxeta behar dela»*, Jean Louis Hariñordokik adierazi digunaren arabera.

■ Euskal Konfederazioak euskarari eman nahi dion lehentasuna kultur mugimenduaren aitzinatzearen adierazgarri da

Horretan dago gakoa. Izan ere, azken urte hauetan erakunde franko sortu baldin badira, EKE, Herrien Sindikata, Auzapezen Biltzarra, egitur guzi horien puntu komuna da dirurik ez dutela. Errealitate honen ondorio da asmo franko agertzen direla botere politikoaren aldetik baina konkretuki ez dela gauza handirik egiten.

Gogoratuko gara Euskal Herrian Euskarazek bultzatutako bide seinaleen eus-

kalduntzearen kanpainaz. Bide seinale asko zikindu behar izan ziren eta eztabaida franko lehenbizikoak euskaraz ikusteko. Ez dira oraindik denak hala. EHEk piztutako eztabidak bere oihartzuna eta babesa lortzen du Konfederazioaren barnean, bera izan baita

euskararen defentsarako premia zabaldu duena.

Euskal mugimenduak pisu politiko bat lortu duelarik, erakunde berri franko dauzka parean. Galderarik bada, ordea: euskal departamenduaren aurka diren Bayrou Hezkuntza ministroa, Coumet Hazparneko

auzapeza eta Alliot Mari Donibane-Lohizuneko auzapezak onartuko ote dute euskal kulturari benetazko buxeta bat ematea? Gizartea hunkitu nahian euskararentzat babesa bilatzen da. Urrats berri bat.

IXABEL ETXEBERRIA

Pizkundeak
martxoan
egindako
biltzarrean
hartu zen
Euskal
Konfederazioa
sortzeko
erabakia,
euskarari
lehentasuna
emanez.

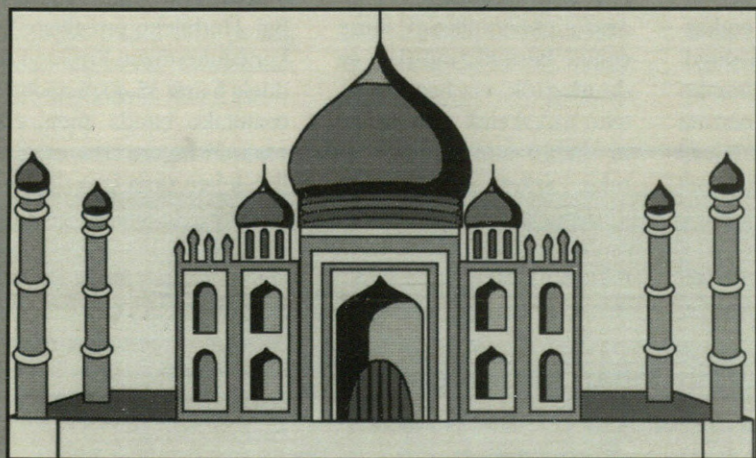
VIAJES

tep
BIDAIK

INDIA - NEPAL

(Abuztuaren 15tik 28ra)

**IRTEERA DONOSTIATIK GIDA LAGUNTZAILEAREKIN
248.500 pta.**

**BARNE: Autobusa Donostiatik +
Hegazkina Bilbotik + Gida
laguntzailea + Gida lokalak +
bisita guztiak + Traslado guztiak
+ Aseguroa + XXXX Hotela**

**ESKATU EZAZU IBILBIDEA
GURE BULEGOETAN**

**URBIETA, 59
TL: 46 06 88**

**ERRESERBAK
943- 46 16 08**

**SAN MARCIAL, 1
TL: 42 00 71**

Juan Antonio Lekuona, Euskal Herriko Musika Banden Federazioko lehendakaria

«Inork ez digu lagundu edo babesten; musikako anaia pobreak gara»

Gipuzkoako Federazioko lehendakaria sortu zenetik, duela hilabete abiatu den Euskal Herrikoan ere ardura bera jaso du, eta honezaz gain, Espainiako Konfederazioan Europarako ordezkari postua eskaini diote. Kazetaria ofizioz, «El Irunes» aldizkaria zuzentzen du, eta Efe agentzian korrespontsal gisa lan egiten. Doinu askotxo ezagutzen ditu, beraz.

Bide luzea egin duzue Euskal Herriko Federazioa osatzeko, ez?

Duela hamar urte proposatu nuen ideia. Irunen egin genuen bilera, eta herrialde guztietarik etorri ziren ordezkariak, baina ez zuen aurrera egin, Madriletik era guztietako oztopoak jarri zitzaizkigulako. Gauzak honela, duela lau urte Gipuzkoako Federazioa sortu genuen, eta hortik etorri dira segidako urratsak.

Duela bi urte Espainiako Musika Elkartearen Konfederazioa abiatu zen, valentziarren inizatibaz (400 banda daude bertan, Europa osoan hainbat). Guri barruan sartzeko eskaintza egin ziguten, eta duela hilabete Euskal Herrikoa osatu ondoren, barruan ari gara. **Zer urrats eman dituzue sortu ondotik?**

Behin-behineko zuzendaritza batzordea osatu dugu, Euskal Herri osoko partaidetzarekin.

Arazorik badugu, ordea: Nafarroan, herri txikietan batipat, bandek izaera munizipala dute, eta horrek Federazioan parte hartzea oztopatzen die. Horiek erakartzeko modua aurkitu dugu, baina, eta uda bukaerarako afiliatuak izango diren eta asoziatuen (udal bandak) artean 100 banda inguratzea espero dugu. Hori egundoko marka izango da.

Zeintzuk dira aurkitu dituzuen arazorik larrienak?

«Mundua bezain zaharrak dira gure musika bandak. Estatu espainiarrean aurreratuenak gara; valentziarrek kantitatean irabaziko digute, baina kalitatean gu txapeldun»

nak?

Beti bezala, diruarena, inork ez baitigu oraindik lagundu edo babesten. Dirurik gabe abiatu gara, eta hainbat gauza aurrera eramateko aurreratatu behar izan dugu, zer iruditzen zaizu?

Eta lehentasunak?

Arazo ekonomikoari aurre egitea. Bestetik, musikak ez du mugarik, eta banden arteko trukaketak eraman nahi ditugu aurrera, kultura-ekin azken muturreraino iritsi. Gainera, gauza jakina da musika banda dagoen lekuan ez dagoela drogarik. Artxibo lanari ere heldu dio-

gu, eta obra ineditoak banatzen ari gara.

Zer egoera bizi dute musika bandek?

Mundua bezain zaharrak dira bandak, eta gure herrian badakizu, berezkoa dugu musika; horren adibide dira gure konpositore zoragarriak. Estatu espainiarrean aurreratuenak gara. Valentziarrek kantitatean irabaziko digute, baina kalitatean gu txapeldun.

Egun zertan da banden errealitatea, aurrera al doaz?

Bai. Hurbileko errealitate bi kontatuko dizut: Errenteriak duela 6 urte 35-40 pertsonak osatutako banda zuen, eta orain 55 inguru ditu, eta Zallan lehen saria jaso du aurreten. Bergarakoak bestalde, 70 partaide ditu, egundoko soinua eta artxibo izugarria. Atera kontuak.

Aipatu duzun laguntza falta dela eta, zuen burua musikako anaia pobretzat al duzue?

Dudarik gabe. Duela hiruzpalau urte, Gipuzkoako Foru Diputazioak banda guztientzat 2 milioi pezeta-

«Uda bukaerarako, afiliatuak izango direnen eta asoziatuen artean 100 banda inguratzea espero dugu». (A.: Garikoitz Garaialde).

ko laguntza luzatu zuen, laguntza horrek behera egin du, eta aurten 750.000 pezeta baino ez dizkigu eman. Zuk esango didazu zer egin dezakegun diru horrekin, egun edozein instrumentu erosteak milioi erdi pezeta balio duenean. Udaletxeak dira laguntzen duten baka-

rrak, eta apenas ematen digute dirurik.

Zer funtzio betetzen dute Zallan egiten den moduko lebiaketek?

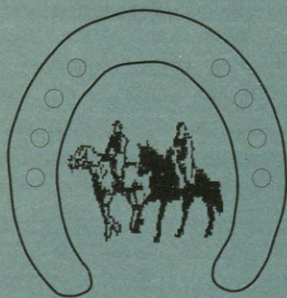
Borondatea dago, hobetu dira sariak, eta garrantzitsuena dena, herrialde guztietako ordezkariak izaten dira bertan, eta musikaren

funtzioa horixe da, biltzearena; Bidasoak ez gaitu banatzen, bildu egiten gaitu.

Aita Santua bisitatzen izan zarete. Zer dela eta? Iazko apirilean gaixo jarri zenean telegrama bidali genion, Vatikanon kontzertu bat eskainiz, eta eskaintza bete dugu.

Euskal kulturaren enbaxada gisa izan gara Erroman, ez gara errezatzeraz joan, euskal musika eta kultura zabaltzeraz baizik, eta Euskal Herria Europako herriarik zaharrena dela altutik aldarrikatzeraz.

J.J. PETRIKORENA

IBILBIDEAK ZALDIZ

EUSKAL HERRIA EZAGUTU

ARTZINIEGA ZALDIZKO TURISMOA

ESKURTSIOA - TRABESIAK - IBILBIDEAK

Alkileria - Doma - Entrenamenduak
Egoitza - Salmentak

CAMPO FUTBOL 6. - TFONOA: (945) 39 60 60 - (908) 57 37 88 mobila / 01474 ARTZINIEGA (ARABA)

Jose Luis Otamendik «Lur bat zure minari» liburua kaleratu du Susarekin

Sufrimendu, gabezia eta esperantzarentzat lurra

Bostgarren poema liburua plazaratu du Jose Luis Otamendik, aurretik egindako bidean bihurgune bat hartuz, nora eta, lurrik ezagutzen ez duen minaren mundura. Lur horren bila aritu da laino artean.

BERE bostgarren poesia liburua kaleratu du Jose Luis Otamendi azpeitiarrak, «Lur bat zure minari» izenburupean. 1980an argitaratu zuen lehena, «Egunsenti biluzia» (1980), «Azken undinaren kaira» (1983) etorri zen jarraian, «Zainetan murrailak» (1987) lanak egin zuen hirugarrena eta «Poza eta gero-k» (1990) eman zion errematea, idazleak berak aitortzen duenez, ziklo bati. «Abalegina egin nuen ziklo

«Liburuak barne eta kanpo setio batean hartzen du oinarri».

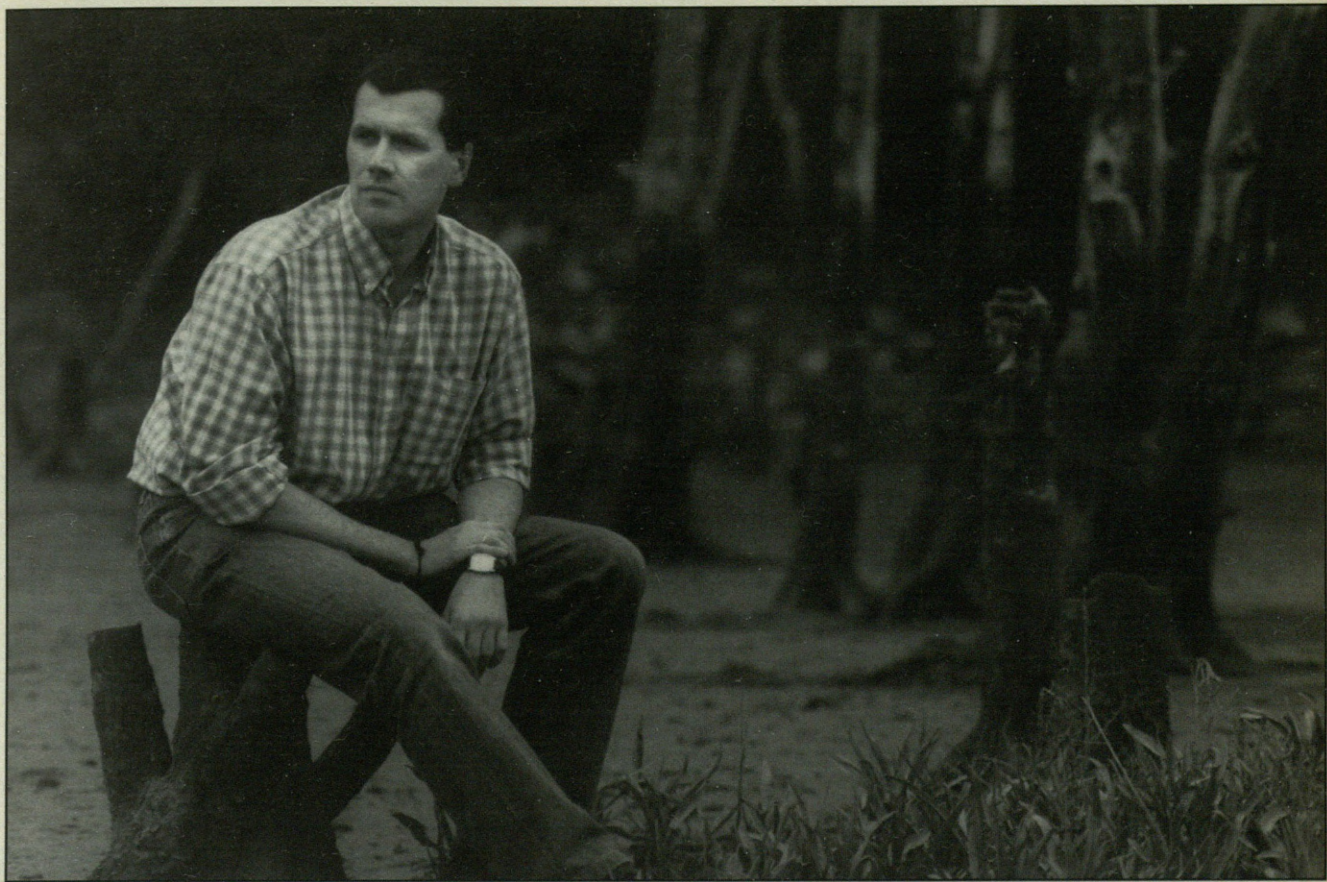
bat ixteko, lerro beretik segitzekotan ez zuela merezi ikusten nuen, lortu beharrekoak lortuta neuzkala, eta

beste bide batzuetara jo behar nuela». Aro berri baten hasiera dakar, beraz, liburu honek.

Forma nahiz eduki aldetik ikusten du Otamendik aurrera egin duela: «Aurrekoe-kin alderatuz gero, poemen itxura eta egituraketa bera desberdina da, lerro luzeagokoak dira, tankera diskurtsiboa antzematen zaie, eta sotiltasun espresiboa». Edukiari dagokionez, lehen zipriztin antzera barreiatzen ei zituen ideiak bilduagoak datoz «Lur bat zure minari» honetan, «gai nagusi batzuen bueltan aritu naiz, intenzionalitate handiagokoa da».

Barne eta kanpo setioak

NAHIZ eta hainbat berrikuntza aipatu, lehen lau liburuetan azpimarratu izan zaion lirismoaren lastrea ez duela erabat libratu aitortu digu, ordea: «Atzean utzi nuela usten nuen, baina izenburuko 'zure' horrek salatzen du karga ez dudala libratzerik izan. Poematan ikusten da hori, sekula eteterik izango ez dudan berba, baina nire jardunean konbinazio ezberdinetara jo dut».

Aurreko lanekin alderatuz gero, bere poesia forma eta eduki aldetik aldatu dela esan digu Otamendik. (Argazkiak: Aitor Bayo).

Mamiari buruz, herri normalizatu batean ulertzeko liburu zaila dela dio: «Bada-go balako espiral moduko bat, hasi nire egoera pertsonaletik eta bueltaka-bueltaka Euskal Herriak eta munduak azken bospasei urteetan bizi dituen gatazketara iristen da, Golkoko gerra dela, Berlingo Harresiaren suntsiketa, Sarajevo...». Nekez topatuko ditugu poemetan erreferentzia historiko konkretoak ordea, barrutik doan haria da. «Sarajevo setiatuta dagoen bezala, geuk ere setio nabarmena bizi dugu, eta libu-

ruak barne eta kanpo setio batean bartzan du oinarri, idazleak esan digunaren arabera.

Minarentzat lurrik ba ote?

LUR bat eskatzen du minarentzat, «sufrimendu, gabezia eta esperantzarentzat konkrezio bat». Modu askotara uler daiteke konkrezio hori, alderdi afektibotik begiratura maitasunari euskarri bat eskaintzea da adibidez, eta alderdi zibilari helduz gero, herri bat eraikitzea, Jose Luis Otamendik adierazi digunez.

Bi zatitan banatu du liburua: «Lehenengoan gehiago ukitzen dut alderdi intimoa, eta bigarrenean minduago ari naiz, herdoilduago, akaberan neurri bateko esperantza edo bilatzera eta eskaintzera iristen naizen arte».

Samurtasuna eta elkartasuna

IZAN ere, «Lur bat zure minari» honetako hainbat lerroetan minduta edo mikaztuta ari bada ere, eta etsipenetik oso hurbil idatzi, min hauentzat lur bat eratzekotan zerbait egin beharra dagoela aldarrikatzen du azpeitiarrak: «Poema batean azaltzen dut, ezin da ezin... baina soluziorik aipatzekotan, samurtasuna, laguntza afektiboa eta elkar-

tasuna dira geratzen zaizkigun euskarri nagusiak, lur bat eratzekotan hortik jo beharko dugu».

Aipatu ardatz nagusien inguruan idatzi duen liburuan elementu natural eta geografiko ugari tartekatuta ditu, lurraekin lotura dutenak hainbat, ibaiak direla, zubiak, ezpondak, belarra... elementu urbanoak ere baliatu ditu, «askotan degradazio eta utzikeriarekin zer ikusia duten irudiak aurki daitezke, utzikeria eta setioaren edo erasoaren eta kemen faltaren arteko joko hori adierazten dutenak. Guztiarekin, estilo eta bizkera aldetik koherentzia mantentzen saiatu naiz lehen poematik azkenekora».

J.J. PETRIKORENA

«Laguntza afektiboa eta elkartasuna dira geratzen zaizkigun euskarriak, lur bat eratzekotan hortik jo beharko dugu»

ATLANTIDA: EGIA ALA MITOA?

(KATAKLISMO GEOLOGIKO BATEN HISTORIA)

I. Rézanov / D. Vitalino

ARTZAIN-KOMUNITATE EUSKALDUNA (II) (BORTUKO INGURUA)

Sandra Ott

Platonen kondairatik plaken tektonikara misterio ikaragarri hau ulertu nahian.

Kontinente galduaren desagertzearen kausa fisikoak.

Minostar zibilizazio itsastarraren aurkikuntza Arthur Evans-en eskutik.

Gertatutako kataklismoaz gaurko zientziak baieztatzerik duena.

Atlantidari buruz Tira uhartean aurkitutako irudi ernagarriak.

- Olha delako artzain-erakundearen antolaketa demokratikoa.

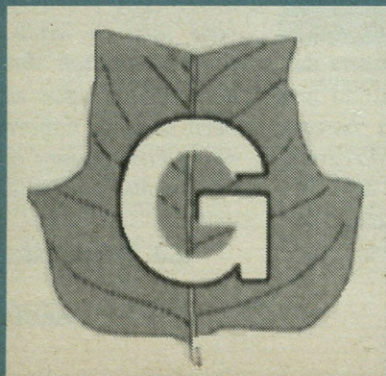
- Mendiko gazta eta etxeko gaztaren arteko desberdintasunak. Mendiko gatzangintzaren inguruko erritoak.

- Umeen eta gazten 'kontzepzioaren' arteko lotura hizkuntzan, gizarte-mailan eta maila sinbolikoan.

- Zuberoako basoa eta gizartea XIX. eta XX. mendeetan.

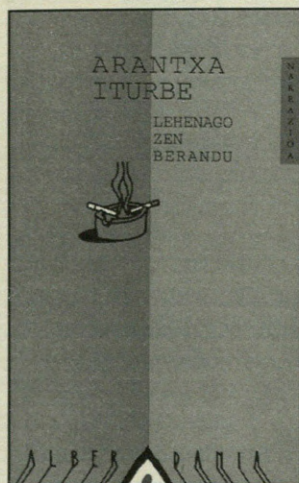
PUNTAKO JAKINTZA, EUSKARAZ, ZURE ESKU

EUSKAL HERRIKO BIZITZA PRIBATUA GURE HIZKUNTZAZ

GAIK ARGITALDARIA

L I B U R U A K

«LEHENAGO ZEN
BERANDU»
ARANTXA ITURBE

ALBERDANIA, 130 or.

Lehenago zen berandu, beranduegi dela adierazteko modua da, eta Alegiako idazlearen lumari jarraikiz, pertsonen arteko harremanetan gertatzen diren desinkronizazioak adieraztera dator titulua. Harremanen mundu txikiari begira zorrotz du, hain zuzen ere, bere estiloa Arantxa Iturbek, eta hamahiru narrazio labur eskaini dizkigu, arin-arinak eta zuzenak, begietatik ere sartzen direnak. Eguneroko bizitzan oharkabean pasatu arren zer pentsaturik ematen duten eszenak aurkituko dituzu liburuan ●

«BINGO BROWN, IJITO
MAITALEA»
BETSY BYARS

ITZULTZAILEA: XABIER
MENDIGUREN
BEREZIARTU
DESCLEE, SAIL GORRIA,
140 or.

Bingo Brown Melissaz mai-temindurik dago. Neskatoa «Ijito maitalea» liburua irakurtzen ari da, eta Bingok badaki Ijito bezalako maitalea izatea oso zaila duela. Etxean gainera, gurasoek ez diote Melissari dei egiten uzten. Egoera zailean aurkitzen da beraz, baina... Betsy Byars idazleak ondo zainduko du etsi ez dezan. 20tik gora liburu idatzia, Estatu Batuetako gazte literatura sari nazionala jaso du ●

XABIER MENDIGUREN ELIZEGIREN BEGIETAN

Kontraesanen lilura

Modan dago gure artean Kuba: txorta merke eta exotikoaren bila doazenak, garai bateko misiolarien antzera iraultzaren fedea daramatenak, Juan Martin Elexpururen «Kuba triste dago» liburua, Eneko Olasagasti-Karlos Zabalen «Maité» filmea, Koldo Izagirren hau... ezin kexatuko zaigu Fidel.

Modak moda, kronika gisa jasotzen hasi eta nobela moduko bat izaten bukatu duen lan baten aurrean gaudete: artea, eta honek arrisku handia hartzen du une edo gertaera jakin bati gutziz lotzen zaionean; izan ere, zirkunstantzia hori desagertzean esanahi guztia gal baitezake, eta arte-lanak iraupena nahi.

«Ez duk erraza, konpai!» liburua lekukotasun-emate bat da, bai, baina askoz gehiago ere bai: bere literatur

dohainek gainditu egiten dute erreallitate konplexu baten berri ematea eta solidaritate-ekintza.

Batetik, egilearen luma fin, dantzari, ñabarduraz betea aurkituko dugu testuan zehar; bestetik, Kubaren eta kubarren izaera nahasi, kontraste eta kontraesanduna ezin hobeki egokitzten zaio Koldo Izagirren kontatzeko estiloari (edo alderantziz): ezer ez da ikusi batera dirudiena, denak du mila azpildura, azal baten azpian bestea alajaina.

Kubazaleek maiteko dute liburua; baita hitzaldi luzeetako bizardun handiaren miresleek ere; nik, berriz, hitz juxtuetao bibotedun txipiaren maitasuna estimatu dizut gehien, haren prosa doi, bihurri eta ironikoa; eta honen bidez, neurri batean, Kuba bera.

«EZ DUK ERRAZA,
KONPAI!»
KOLDO IZAGIRRE
SUSA. 1995

Ale berezia

ALTZAIKUEK ZAILTASUNA
HAUSKOR/HARIKOR TRANTSIZIOAN

ELHUYAR

21. TOMOA, 1 ALEA 1995

«LEZOKO GIDA-LIBURUA»

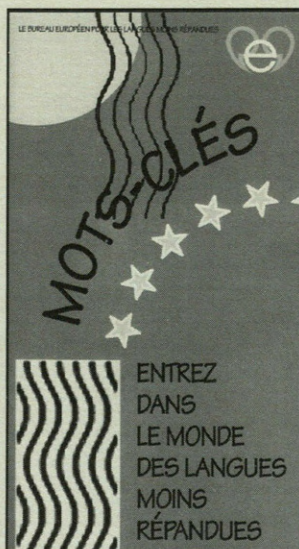
LEZOKO
UNIBERTSITATEKO
UDALA ETA ARANZADI
ZIENTZI ELTARTEA

Eskuartearen dugun argitalpena lezoar talde batek egin du, Udalaren eta Aranzadi Zientzi Elkartearen laguntzaz, eta bertako ingurune naturala, soziala eta historikoa deskribatzen du. Aurkezpenean diotenez, herriari sostengu kultural bat eskaini nahi diote, «historiak hor konpon» dioela dirudien gizarte honen aurrean. Lezoaldeko klimarekin hasi eta, udalerriaren geologia, ingurunea, historia eta ondasun historiko-artistikoen katalogoa aurkeztu dute gidan atalez-atal eta kolorezko argazki eta grafikuez.

LEZOKO
GIDA-
LIBURUA

NATURA ETA GIZA LORRATZA

«MOTS-CLES»

HIZKUNTZ GUTXITUEN
EUROPAKO BULEGOA,
58 or.

Hizkuntz Gutxituen Europako Bulegoa aspaldi ari da Europako hizkuntza gutxituei buruzko lan desberdinak ateratzen eta oraingoan hizkuntzekin zerikusirik duten kontzeptu eta hitzen inguruko 60 orriko hiztegi txikia kaleratu du. Diglosia eta elebitasunaren arteko desberdintasuna jakin nahi duzula, edo akaso indo-europar hizkuntza bat zer den, edo Italian zenbat hizkuntza dauden, edo gaelikoa nondik datorren... hiztegi txiki honek erantzun dizu.

«TXINA: IRATZARTZEN ARI DEN HERENSUGEA»

GAIAK, OINARRIZKO
LIBURUTEGIA, 83 or.

Hainbatetan errepikatzen ari denez, iratzartzen ari den herensugea dugu Txina, ondo ez dakigun arren ahotik zer nolako sua darion. Horren berri ematen digu liburua: azken hogeitau urteotan kapitalismoaren bidean (txinatar merkatu-sozialismoaren bidean, Den Xiaoping buruzagiaren hitzetan) abiatu den nazio erraldoiaren historia luzea zertan den, potentzia kapitalistekiko harremanak, bertako nazionalismoa eta maoismoa, egungo egoera, geroa... hau guztia modu labur eta zehatzean adierazita.

OINARRIZKO LIBURUTEGIA

**TXINA:
IRATZARTZEN
ARI DEN
HERENSUGEA**

ARGITALPEN BERRIAK

"GURE AITA" BILDUMA

- GURE AITA 4
- GURE AITA 4 (GIDA)

IBAIZABAL

Pasiotarrak - 48290 ● EUBA ☎ 6308036 FAX: 6308028

ESKOLARTEKO IPUIN LEHIAKETA

VI. edizioa

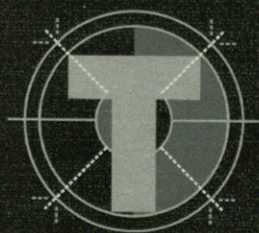
1 9 9 4

«RAFAEL MIKOLETA ESKOLARTEKO IPUIN LEHIAKETA»

BILBOKO UDALA, 86 or.
Iazko edizioan Rafael Mi-
koleta Eskolarteko VI. Ipuin
Lehiaketan sarituak gertatu
ziren lanak, eta hauez gain
epaimahaikideen ustez argi-
taragarriak zirenak, kaleratu
ditu Bilboko Udalak, kolo-
rezko marrazkiez horniturik
datorren edizio honetan. Li-
buan 26 ipuin jaso dira ●

TRABUKO

«TRABUKO»

TRABUKO, ELKAR

Ia 25 urtez Egan taldean aritu
ondoren, Trabuko sortzea
erabaki zuten Xabier Sal-
diasekin aritutako bost la-
gunek: Alberto Frantzesena
(bateria eta ahotsa), Jose
Maria Pelaez (gitarra eta

JON MARTIJAREN BELARRIZ

Erritmo eta eztandako motorea

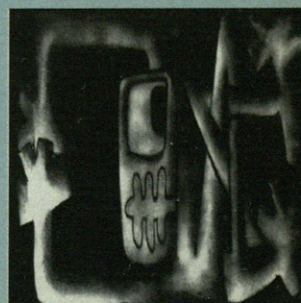
Gaztetasuna oztopotzat edo
abantailtzat har daiteke musika
talde batetan, 20 urterekin zer
egin nahi duzun jakitea eta
egitea askotan zaila gertatu
baitaiteke, zerbait freskoa eta
pertsonala egitea, alegia, baina
gaztetasunak ematen duen au-
sardia eta indarra kontuan har-
tzeakoak izaten dira ere askotan.
Dut taldearekin azken hau ger-
tatzan zaigu; partaideren batek
oraindik ezin du politikorik
hautatu, baina bai ordea egin
nahi duten musika.

Gustukoak dituzten taldeek
ez dute plagiorik aurkituko Dut
taldearen lanean, influentzia
bai, hortxe isladatzen dira Ro-
llins Band, Helmet, Fugazi...
bezalako taldeak entzuten pasa
duten ordu piloa, baina hon-
ddarbitar hauen nortasuna na-
baria da, eta are gehiago euskal
musikan; gitarra zurrunak ba-
teriarren atzetik, ahots erritmi-
koa instrumentazioaren ba-

rruan izkutatua, gure eztarria
salto egiteko prest, eta jolaste-
ko eta esperimentatzeko gogo
nabaria abesti guztietan; serio-
tasunez, baina jolasean; errit-
moarekin, aldaketekin, aho-
tsarekin...

Euskal talde bakar baten in-
fluentzi txiki bat aurki daiteke,
eta argiago uzteko kideetasun
hori hortxe dugu Eneko Bap!!
bere ahotsarekin ikasleei la-
gunduz. Kolaborazio gehiago
ditugu diskoan, eta aipagarriak
kasu gehienetan abestiak abe-
rasten baitituzte, bai Nagorek
(Beti -gu aztoratzen- Mugan),
Beñardo (Ilusions) bibolinare-
kin...

Euskal 'klasiko' berritzailea-
rentzat ere omenalditxoa (La-
boaren «Urtua uda» bertsio-
neatuz, gainera Mikelen oner-
tziarekin dirudienez)... Eta dis-
ko osoaren estilotik ate- ratzen
den «Ezjakintasunaren kateak
suntsitu», hip-hopean murgil-

DUT

ESAN OZENKI, 1995

tzen den doinu boro- bil bo-
robila pastela osoa amaitzeko;
Dut tal- dearen pastela hau ez
da gozoa, baina gure bizitzan
mikatzarentzako ere aurkitu
behar izaten dugu sarritan le-
kua, batzutan gustura gainera,
zer arraiio! Underribi poliki-
poliki lur azalera irtetzen ari da,
arrazoi osoarekin gainera; bes-
te emaitzen zai gelditzen gara,
ea Dutek azaldu duen garapena
berdintzeko kapazak diren...
Ba zegoen bai lehengai!

ahotsa), Koldo Tarragona
(teklatura), Gonzalo Pelaez
(baxua) eta Imanol Aran-
buru (teklatura eta ahotsa).

Taldearen izen bera da-
raman diskoa kaleratzea
izan du segidako urratsa.
Guztira hamahiru kantu jaso
dituzte, bost taldekideek

sortuak dira eta gainontze-
koak aspaldian abesten di-
tuzten bertsioak. Doinu eta
estilo ugari landu dituzte,
salsa, ska, reggae-a, folka,
country-a, balsa, rancherak,
baladak eta rocka, berbena
taldeek ohi duten barietate
zabala eskainiz ●

Hontza

LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxes: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

«Ajuria Enea» telekomedia Eneko Olasagastik eta Karlos Zabalak zuzendu dute.

Komedia itxurako «Ajuria Enea» berria

Komedia jeneroak izandako arrakasta ikusita, Igeldo ekoiztetxea eta ETB prestatzen ari dira datorren urtariletik aurrera pantailaratuko den telesail berria. Eneko Olasagasti eta Karlos Zabalen zuzendaritzapean eta eurek egindako gidoian oinarritzen den «Ajuria Enea»k lehendakari bitxi baten abenturak kontatuko dizkigu.

KARLOS Argiñano bezalako sukaldari bat hauteskuntzara aurkeztuko balitz irabazteko aukerarik izango luke? Eneko Olasagasti eta Karlos Zabala zuzendari eta gidoilariak iruditutakoaren arabera, bai. «Ajuria Enea», ETB eta Igeldo ekoiztetxeak produzituko duten komediaz ari gara.

Ajuria Enea Jauregia hankaz gora jarriko dutenen artean antzezle ezagunak

ditugu: Jose Ramon Soroiz, Elena Irureta, Mikel Garmendia, Jose Mari Berasategi «Txapas», Ane Gabarain... guztira 10 pertsonaiak osatzen dute telekomedia hau. «Dagoeneko 'Bi eta Bai' telesailen eta 'Maité' filmean elkarrekin lan egin duten antzezle eta zuzendariak dira -argitu digu Angel Amigo, Igeldo ekoiztetxeako arduradunak-, eta orain arte oso emaitza onak

eman dituen taldea da». ETB eta Igeldo ekoiztetxearen esku gelditzen da telekomedia honen produkzioa —Igeldok atal sortzailearen ardura du— eta jakin dugunez 100 milioi pezetatik (3.800.000 libera inguru) gorako aurrekontua duen telesail honek guztira 13 kapitulu izango ditu, datorren urtariletik aurrera pantailaratu eta ikusi ahal izango

direnak.

Honekin batera, uda honetarako ETBk prestatua duen produktua ere mintzagai dugu. «Bistan dena» izeneko espazioa hain zuzen ere. Honen barruan orain arte ETBk ekoiztutako komedia ospetsuenak eskainiko dira, hala-nola «Duplex», «Hau Nahaste borrarre», «Penelope-enea», «Amaren Etxea», «Beni eta Marini» eta «Hau da A.U.». «Gidoi, pertsonaia eta komedia sortzaileen esku utziko nuke telesail baten arrakastaren arrazoia -azaldu digu Angel Amigok-. Umorea eta

arrakastaren giltzarra aurkitzea zaila da baina Eneko Olasagasti eta Karlos Zabalak aski ondo ezagutzen dute mundu hau eta profesional onak dira». Askotan aipatu izan da zein zaila den umorea euskaraz egitea baina azken produkzioa hauek «Txoko-Latex» bezalako saioekin batera mito hori zapuztu dute. «ETBren euskara botza apurtu eta askotan gramatikalki gaizki eginda dauden esaldiak sartzen dira horrelako komedietan baina detaile hauek dira askotan bizitasuna ekartzen dutenak, jendeak kalean erabiltzen duen euskara baita, identifikazioa ematen da». Aurrera egin ala ez, argi dago jenero honen arrakasta «Goenkale» bezalako telesailen oinarri izan direla eta zergatik ez, antzezle askoren irtenbide eta harrobia izan daitezke.

NEREA ETXANIZ

Joseba Agirretxea: «Eztabaidak gustatzen zaizkit, ez borrokak»

Sei hilabete antenatik kanpo egon eta gero, Joseba Agirretxearen «Txuri-Beltz» saioa izango dugu ikusgai uda honetan. Eztabaida saio ezaguna dugun «Txuri-Beltz»ek sei gonbidatu izango ditu astelehenero gai desberdinez iritziak emanez. 8 saio grabatu dituzte, guztira 11 izango dira.

Nolako izango da uda bonetako «Txuri Beltz»?

Aurreko udan izandako formula itzuli gara, gai baten inguruan eztabaida piztu eta iritzia emango duten sei gonbidatu izango ditugu, ni bi taldeen artean egongo naizela, gai-jartzaile modura. Gehiago gustatzen zait formula hau aurreko neguan erabili genuena baino. Ez dago trukorik, bakoitzak be-

re iritzia emateko aukera du.

Zeintzuk dira jorratuko dituzuen gaiak?

Denetatik, baina «Txuri-Beltz»-en orain arte jorratutako estilokoak dira. Gizartean kezka sortarazten duten gaiak dira, eguneroko bizitzarekin zerikusia dutenak. Zahartzaroa, ekologia, etika, eguneroko ohiturak, harremanak, eta abar. Hala ere, aurreko epeetan baino

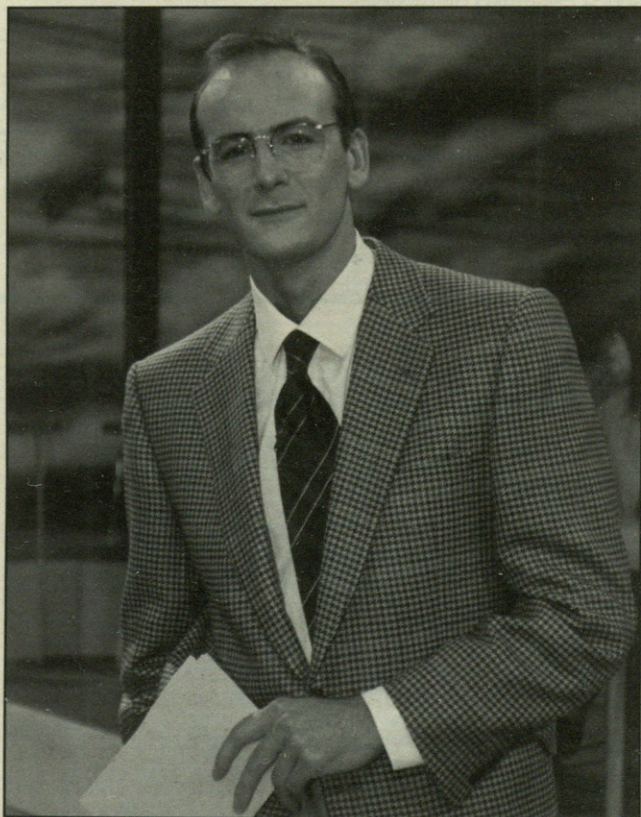
askoz ere zehatzagoak izatea nahiko genuke. Hau da, gaia orokorrean tratatzea baino, arazo zehatzaren inguruan murgilduko gara.

Udako programazioaren barruan kokatuko zarenez, gai sinpleagoak tratatuko dituzu?

Ez, ez da hori gure asmoa behintzat. Hau da, uda izan arren jende guztia ez dabil oporretan, badira egunero lanera joan behar dutenak eta telebista berdin ikusten dutenak. Guraso bananduak, gaueko bizitza, alderdi politikoen krisia, tabakoa eta erretzaileak, hiria ala herria... horiek dira gai batzuk. Betiko «Txuri-Beltz»etik ez dira gehiegi aldentzen.

ETB-2ko eztabaida saioak askoz ere burrundatsuagoak dira; ezin da formula jendetsuagoa erabili euskaraz?

Ez dakit hizkuntzaren kontua ala hizkuntza erabiltzen dugunon kontua den, baina egia da ETB-1ean ez direla hain eztabaida populistak egiten. Niri ez zaizkit gustatzen borrokak, eztabaidak guztatzen zaizkit eta ez dut hain gustoko formula hori, baina Euskal Telebistaren asignatura pendiente bat dela uste dut.

Agirretxeak aurkeztuko du, berriro ere, «Txuri-Beltz» saioa.

NEREA ETXANIZ

TXORI BATEK

ESAN DIGU

Herri kirolak aztertuko dituen dokumental seriea. Datorren neguan pantailaratuko den dokumental serie prestatzen ari dira ETB eta Baleuko ekoiztetxea. 8 atal izango dituen honek Herri Kirolak izango ditu aztergai eta aritu diren eta egun aritzen diren kirolariak eta froga ezagun edota bitxiak azalduko dizkigu.

Ikusentzunezko produktuak kioskoetan salgai. ARGIAk jakin duenez, Egin egunkariak ikusentzunezko proiektu bat lantzen ari da. Hilero eta urritik aurrera, kioskoetan bideo zinta izango dugu salgai egunkariarekin batera. Albiste-gi gisa, sei gai aztertuko dituen saioa dugu hau. Taldea osatzen duten kazetari eta errealizadoreak lanean ari dira dagoeneko 0 zenbakiak prestatzen. Albistegia elebiduna izango da eta aurreikusten denz. honen prezioa 500 pezetakoa izango da. Proiektu interesgarria benetan.

ETBko langileek behin behineko greba deialdiekin jarraitzen dute. Orain dela hiru igande hasi ziren ETBko langileek greba deialdia egiten. Igandero, eguadiako 12etatik aratsaldeko 8ak arte, guxtiengo zerbitzuekin ari da telebista publikoa. Langileen eskakizunen artean, soldata igoera eta behin behineko langileen egoera bermatzen dituzten baldintzak daude. Oraingoz, zuzendaritzak eskeini duen igoera % 3,5ekoa da, hau da, aurtengo inflazio indizearena eta ez ditu, sindikatuen arabera, behin behineko langileen irauunkortasun laboralak bermatzen.

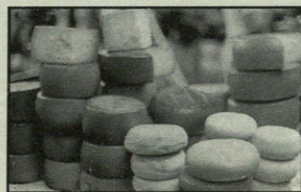
■ 140 lehiakide Jon Anduezen menpe

Udako programazioaren barruan, Jon Anduezak aurkezten duen «Hor dago koska» lehiaketa saioa goizeko 12.00etatik aurrera pantailaratuko da. Gogoratu, 140 lehiakide saiatuko direla kultur orokorraren inguruko galderak erantzuten, onek milioi bat pezeta irabazteko aukera izango dutelarik. Astegunetan pantailaratuko den honek lau lehiaketa fase izango ditu finalera heldu arte.

■ Gaueko giroa aztergai «Txuri-Beltz» eztabaida saioan

Datorren uztailaren 3an eta

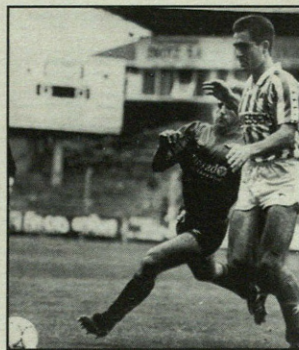
gaueko 22.00etatik aurrera, Joseba Agirretxea eta beste sei gonbidatu gaueko giroa aztertzen saiatuko dira. «Tabernariak» titulupean, tabernak gaueko istilu guztien errudun ote diren eta zeintzuk diren tabernen alternatibak azaltzeko eztabaidatuko dute ordu betez. Gaueko protagonistak, tabernariak eta auzo elkarteko ordezkariak bertan egongo dira Joseba Agirretxearen galderei eta puntuei erantzuten.

■ Idiazabal gaztaren usain miresgarria

«Jan Edanak» saioak «Idiazabal, gazta zahar, gazta berri» izeneko dokumentala eskainiko digu datorren uztailaren 4an, asteartean arratsaldeko 16.10etan. Atal honetan, Idiazabal Gaztaren egikeran egon diren aurrera-

pausoak eta artzainen gaurko bizimodua erakutsiko da. Artzantza tradizionalren egungo arazoak eta Idiazabal gazta hartu duen ospea izango ditugu aztergai.

■ Kirolen historia ezagutzeko aukera

Gaueko 1.00ak aldera eta «Gaur Egun» albistegia bukatu bezain laster, ETB-1ek euskal futbolaren, txirrindularitza eta pilotaren historiari buruzko dokumental seriea eskainiko digu astearte, asteazken eta ostegunetan. Lehenengoak Athletic, Real, Osasuna eta bigarren mailako gainontzeko taldeen historia laburbilduko ditu. Gainera Euskadiko tal-

dearen ibilbidea aztertuko du. Bigarrenak Frantziako Tourraren inguruko datuak emango dizkigu. Parisen 1903. urtean izandako lehenengo probaz hasi eta Alderdi Ederren, Donostian, 1887an izan zen Euskadiko lehenengo izango ditugu aztergai. Pilotaren historiari dagokionez, nazioarte maila lortu duten pilotariak azalduko dizkigu.

■ Jai Giroa, «Beti Alai» saio berriaren eskutik

Datorren asteazkenean gaueko 22.30etan estreinatuko da lehen aldiz «Beti Alai» izeneko saioa. Nerea Iriartek aurkeztuko duen saio honek herri desberdinetako jaietara hurbilduko gaitu.

■ «Jo ta Ke», kirolaren inguruko esketxak

Udako parrillada berriaren barnean, ETBk estreinatzen duen bigarren saioa «Jo ta Ke» saioa dugu. Andoni Monteroren eskutik, kirolaren inguruan gertatzen diren esketx barregarriak ekarriko dizkigu pantaila txikira. Ostiraletan izango dugu ikusgai gaueko 22.35tik aurrera.

Z A P P I N G

San Pelaio festak ikusgai ZTBren eskutik

Zarautzen aste honetan ospatuko diren San Pelaio festak jarraipen berezia izango dute Zarauzko Telebistaren eskutik. Honen adibide dugu hurrengo asteazkenean, ekainaren 28an eta Idoia Etxebarriaren aurkezpenaren pean pantailaratuko den erreportaia interesgarria. «Azken ordua» saioak Munoako Haurren Agerraldi-ko irudiak, txupinazoa, txistulari, dultzainero, buruhandi, erraldoi, trikitilari, kalejirak eta San Pelaio festen

inguruan gertutakoaren berri eskeinituko digu. Bestetik, eta saio honen barruan, laster Zarautzen zabalduko den Maxi Eroski denad erraldoi berriari buruzko informazio pistak emango dizkugute Zarautz Telebistako lagunek.

Hurrengo egunean, ekainaren 29an, Udal Euskara Batzordeak ZTBren laguntzaz egiten uden «Galtxagorri» saioaren azken emanaldia izango dugu ikusgai. Bertan, San Pe-

laoetarako Haur Kultur Taldeak antolatzen duen tanborrada ikusi ahal izango dugu. Programan Nikolas Zendoia bertsolariak Zarauzko portuari buruzko bertsoak abestuko ditu eta Jose Luis Albizuren ahotik perretxikuen mundua hobeto ezagutzeko aukera ere izango dugu. Bukatzeko, «Galtxagorri»-k eskainiko digun informazioarekin bat, udako festen egutegia eta zerrenda ezagutzeko aukera emango digute ZTBko lagunek. Bi saio hauen ordutegia ohizkoa izango da, arratsaldeko 19.15, 20.15 eta 21.15etan.

Haurren tartea Egin Irratian

Egin Irratiak tarte berezia zabaldu du adin txikikoentzat udarako prestatu duen programazioan. Azterketa eta seriotasuna ahanzi gabe, pailazoak, saltsa, uda giroa eta barre algara dira besteak beste Egin Irratiak eskaintzen dizkigunak.

IAZKO udan izandako arrakasta eta gero, Egin Irratiak umeei zuzendutako irratiaioak landuko ditu aurtenera. Asteazken zehar eta goizeko magazina den «Kale Gorrian»-en ordez, «Udako Tenpora» izeneko irratiaioa izango dugu goizeko 9.00etatik eguerdiko 12.00ak arte. Honen barnean, haurrek 30 minutuko tarte berezia izango dute eta honela pailazoen kontuak entzun eta telefono deiak

egiteko aukera izango dute. Saltsa, txisteak, barre algara Pantxi eta Txoronpioren eskutik etorriko dira. Bestetik, asteburuan, 10etatik 11ak arte «Xilipurdika» irratiaioa izango dute adin txikikoek. Oraingo honetan Kikili sorgina eta abuztuan Donostiako Klown taldeko hainbat panpinek mikrofona hartu eta lagun txoeekin hitz egingo dute.

Honetaz gain, helduok badugu zer entzunik Egin Irrati-

Entzule gazteenen gustuak asetzeari du Egin Irratiak udarako prestatu duen egitarauak.

ko uhinez bidez. Goizeko programazioari dagokionez, egunkariaren azterketa eta miaketa mantendu eta analisirako tartea mantenduko dute Egin Irratiko lagunek goizeko 8.00etatik 9.00ak bitarte. Uda giroan murgilduko garenez, bidaiek presentzia berezia izango dute goizeko magazinean eta bidaiari des-

berdinen esperientziak eta aholkuak entzun ahal izango ditugu. Mari Gorrik kartak botatzen dituen bitartean, «Eskatzea libre» espazioa mantendu eta eta kontsumo arloko aholkuak ere eskainiko digu Egin Irratiak aurtengo uda partean.

NEREA ETXANIZ

B A G A K

■ Bizkaiko hondartzen informazioa Bizkaia Irratian

Uda giroa badatorrela, Bizkaia Irratiak egunero goizero Bizkaiko hondartzen egoeraren berri emango digu. Eguneroko emankizunekin jarraituz, asteazkenean eguadiako 13.15etan, Irene Arrazola eta Birgi Etxebarria dietistak izango ditugu osasuna eta elikagai egokiei buruz berba egiten.

Bestetik, estropadek, pilotak eta txirrindularitzak jarraipen berezia merezi dute Bizkaia Irratiko arduradunen ustez eta hala egiten saiatuko dira. Herrietako jai giroak ere bere tartea izango du

Bizkaia Irratiko udako programazioan.

■ San Ferminak hasi aurreko jai giroa Euskalerria Irratian

San Ferminak gainean ditugula, Euskalerria Irratiak jarraipen berezia egingo du festen antolaketa eta festa giroaren gainean. Festak bihotz bihotzetik bizi dituzten hainbat pertsonaia garrazitsu pasatuko dira Euskalerria Irratiko mikrofonaetatik aste honeetatik aurrera. Informazio zuzena izango dugu goizeko 10.00etatik 11.00ak bitarte aireratzen den magazinean. Kike Diez de Ultzurrun dugu irratiaio honen gidari.

A U R P E G I A

Mattin Arzabal
(Gure Irratia)

15 urte bete ditu Mattinek Gure Irratian eta berak airtortu digunez langabezia izan zen hasiera honen arrazoia. Kolaborazioak egiten hasi bazen ere, egun Gure Irratiko arduraduna

dugu. Abestien aurkezpenak eta irrati animazioak egiten eman zituen lehenengo urratsak eta denboraren poderioz, albiste-gietan eta berrigintzan ari da buru belarri. Mahain-guruak, saioak... denetik egitea tokatu zaio.

Anekdotak desberdinak bizi izan ditu 15 urte haue-tan hala-nola 12 ordu aurretik pertsona baten hilketaren berri eman zuen bezalakoa. «Ospitalean zegoen eta senide batek eman zidan berria. Oraindik bizirik zegoenean, honen hilketaren berri zabaldu nuen. Kristoren eskandalua etorri zen gero. Une horretan oso egoera ezatsegina izan zen».

EKAINAK
30
ostirala

JAZZA BILLABONAN

Dixieklea Jazz Band taldearen kontzertua 22.30etan izango da, Billabonako

«Gurea» zinema aretoan.

ROCK KONTZERTUA DIMAN

Exkixu eta **Urtz** taldeekin kontzertua Dimako plazan, 24.00etatik aurrera. Dohainik.

HITZALDIA LEITZAN

Iñaki Perurena eta **Gabriel Saralegik** herri kirolei buruz jardungo dute, 20.00etan, Aurrera Kirol Elkartearen.

UKRAINIAKO DANTZAK ETA ABESTIAK

Ukraniako folklorea ezagutzeko au-

keraz duzue Elorriora hurbilduz gero. Arratsaldean kalejira egingo dute herriko plazan zehar eta gaueko 22.30etan emanaldi nagusia egingo da Elorrioko Arriola Kultur Aretan. Sarrera: 600 pezeta (24 libera).

UDAKO EUSKAL UNIBERTSITATEA

Baiona eta Iruñeko ikastaroetarako izena emateko azken eguna. Matrikula egiteko lekuak: Iruñeko Auzolan eta Xalbador liburudendak, Baionako Ika eta Zabal liburudendak, Bilboko UEUren bulegoa, Donostiako Bagera Elkartea eta EKB eta Gasteizko Axular liburudenda.

ANTZERKIA ZORNOTZAN

Tantaka taldearen eskutik «**Todas culpables**» antzezlanaz izango da ikusgai Zornotza Aretan, gaueko 21.00etan. Sarrerak 800 pezeta balio

Getxoko XIX. Europar Jazzaldia uztailaren 5etik 9ra egingo da. Talde lehiaketa Jazzaldiaren lehen bi egunetan egingo da, **Danimarka, Polonia, Austria, Alemania eta Bartzelonako** taldeekin. **Uztailaren 7an** lehiaketako irabazlea eta **Jorge Pardo/Chano Domínguez Quartet** ariuko dira. **8an, Five Up High** eta **Klaus Ignatzek Quartet**. **Angel Celada Trío** eta **Tomasz Stanko Quartet**-ek emango diote amaiera **Jazzaldiari**, uztailaren 9an. **Kontzertu guztiak San Nikolas plazan izango dira, 22.00etan.**

I H E S I

Gotorlekuen ibilbidea

Lau Haizeta parkea, Astigarraga, Donostia eta Errenteriko dermioletako nezakari lurrek osatzen dute.

Gotorlekuko ibilbideak parkea zeharkatzen du. Ametzagaña, San Markos eta Txoritokietako gotorlekuak dira bide honi izena ematen diotenak.

Ibilbidea Beraunetik hasiko dugu, San Markos zaborteigira daraman bidea hartu eta Txipres-Telleri bidegurutza iristerakoan ezkerretara hartu. Ermitaren arrastorik ez bada ere, urtero, erromeria egiten da San Markos Eraikuntza mota hauek dituzten horniketa bereziak ikus daitezke.

Hegoalderantz hartuta Txorokietakora iritsiko gara,

San Markosena bezala bigarren karlistadaren ostean Luis Nieva kapitaniak eraikia.

Bidea jarraituz, Errenteriako dermioleta sartuta, Aitzetako Zabalako trikuharria aurkituko dugu, eta honetatik aski hurbil Txoritokietako zutaria azalduko zaigu, azken hau Astigarragako dermioleta.

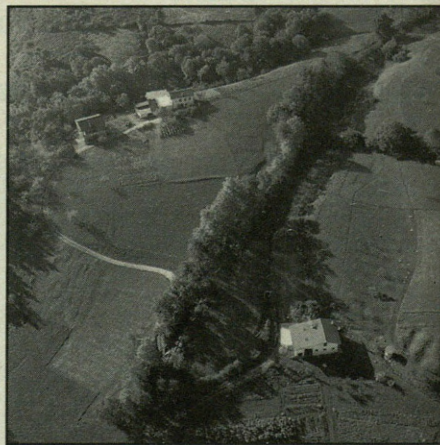
Biak kontserbazio-egoera onean dira, Gipuzkoako altitud txikieneko estazio megalitikoak osatuz. Monumentu biak 275 metrotik behera aurkitzen baitira.

Berriro iparralderantz hartu eta Buenabentura eta Borda-harrobiak eskubietara utzi ondoren Amueder baserrira iritsiko gara, Patxiku Amueder ezizenaz ezaguna zen

Frantzisko Arzak Arana bertsolaria- ren jaiotetxea.

Hortik aurrera Gazteluko galtzadatik paseatuko gara, duela gutxi arte erabili den gurdibe honen jatorria XIV eta XV mendeetan kokatzen da. Txirrita zenak, bide honen izen bereko baserrian bere azken urteak igaro zituen.

Bide bera segituz, Pelegriñene baserrira iritsiko gara, ustez Donejakue bidearekin zerikusirik daukana. Nekatua egonez gero, Altzako bidea har daiteke, jarraitzeko go-

goekin aurkituz gero, Ametzagañako gotorlekura abia gaitzeko.

Kostaldean ere mendi ibilaldiak nnonahi. Guztia ez baita hondartzaren menpe jarri behar ■

ditu. Erreserbak bezperan egin behar dira, 18.00etatik 19.00etara, 94-6309010 telefonoan.

ERAKUSKETA AMAIERA

Francisco Alisedaren margoak ikusteko azken eguna da gaur. Basauriko Pozokoetxeko Kultur Etxean daude ikusgai, arratsaldeko 17.00etatik gaueko 21.00etara.

UZTAILAK 1 **BINAKAKO DANTZA TXAPELKETA**

Irungo Meakako Adiskideak elkarteak **V. Binakako**

Dantza Txapelketa trikitiarekin antolatuta du. Lehiaketak bi maila ditu: A maila, 13 urte arte eta B maila, 14 urtetik gorakoak. Irungo Urdanibia plazan egingo da, arratsaldeko 17.30etatik aurrera.

MUGIRON KONTZERTUA

Txanbela taldeak **folk kontzertua** eskainiko du Mugiroko plazan, gaueko 12etan. Dohainik.

BERTSO JAIALDIAK ZUMARRAGA ETA USURBILEN

Luzio Gabiriaren omenezko X. Bertso Jaialdian **A.M. Peñagarikano, Euzkitze, I. Murua, M. Mendizabal, J.R. Elortza eta Mañukortak** hartuko dute parte. **Zumarragako Beloki Pilotalekuan** izango da, 23.00etan. Sarrerak: helduek 700 pezeta (28 libera) eta 14 urtetik beherakoek 300 pezeta.

Usurbilen ere jaialdia Pilotalekuan izango da eta **S. Lizaso, J. Sarasua, U. Iturriaga, A. Egaña eta J. Sorozabalek** parte hartuko dute. Gaueko 22.00etan. Sarrera dohainik.

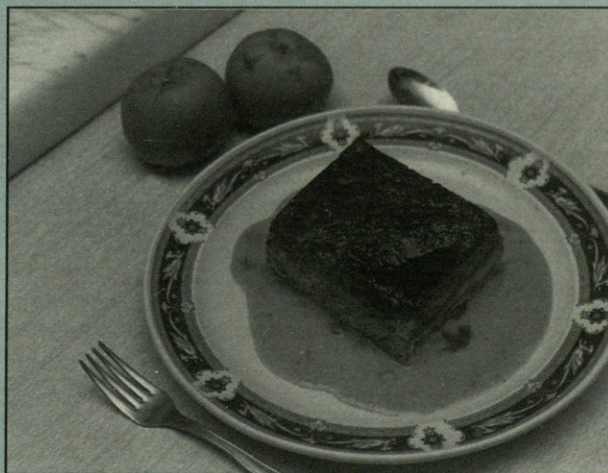
Euro Aim Screenings, Europako ikusentzunezko produkzio independentearen erakustaldia Donostiako Miramar Jauregian egingo da, ekainaren 30etik uztailaren 4era. Europako 18 herrialdeko 161 produktorak parte hartuko dute edizio honetan eta telebista zein zineman burututako dokumentalak, fikzio eta animaziozko produkzioak aurkeztuko dituzte. Honetaz gain, beste zenbait ekitaldi ere ezango dira: seminarioak, hitzaldiak, topaketak...

M O K O F I N A

Pudina

Pudina aperitiboa bezala (arrainez, onddoz, barazkiz, mariskoz osatua), jaki (hara-giz edo beste, epel edo beroa) eta postre ere izan daiteke (frutaz) gure mahaian, Euskal Sukaldaritzak sarrera eman zionez geroztik. Tortila finaren antzekoa da, arrautza baitu osakin behinena, eta tranpa bat du bere baitan: behin egin eta askotan jan daiteke.

Pudin bat egiten saiatuko gara orain. Hartu 8 arrautza, 4 gorringo, 0,5 l. nata likido, 400-800 g. beteki (ziza eta pikiloak, esparragoak, izokin eta espinakak, berenjena eta gibel puskak, muxika, udare, pinaburu eta gereziak, gaztain purea, porru eta langos-

tinoak...). Erantsi 100 g. lagungarri (tomate saltsa, karamelo, zumoak, likore pittin bat), beharbada. Nahasi dena edo antolatu geruzak eratuz. Sartu margarinaz

igurtzitako moldean eta haur labean (180 gradutan, bate-naz beste). Sartu jostorratza eta lehorrik atera baduzu, eginda dago.

EDORTA AGIRRE

Pudinak ere eskertzen du lagungarri, bizigarria: egizu saltsa bat edozerekin, praktikamente: hartu bere antzekoa, murritzu paderan, erantsi nata eta jarri azpian. Hasiera-hasierako, bale ■

NAFARROAKO TRIKITILARI TXAPELKETA

Nafarroako II. Trikitilari Txapelketaren finala gaur jokatu da Iruñean. Aurreko asteetan kanporaketetan garraile atera diren 8 bikote lehiatu dira. Iruñeko San Frantzisko plazan izango da, arratsaldeko 18.00etatik aurrera.

GAZTE EGUNA ERREENTERIAN

Erreenteriako Gazte Asanbladak nazional mailako Gazte Eguna antolatu du. Ekitaldiak egun osoan zehar burutuko dira, gune ezberdinetan. Goizeko 11etan hasita, txupinazoa, trikitilariak... (herriko enparantzan), herri kirolak, jokoak... (Zumardian), rokodromoa, bideo emanaldia (udaletxeako arkupe-tan), bazkari herrikoa, estrpadak, bu-ruhandiak, erakusketa, dantzariak, eta abar. Arratsaldeko 18.00etatik aurrera

ekitaldi nagusia: bertsolariak (Jon Maia, Unai Iturriaga, Jon Sarasua, Es-titxu Arozena, J.M. Irazu, etb.), txa-lapartariak, hizlariak, akelarrea... Kontzertua ere egingo da **Beltzez, Trikitixa Kontrairo, Soziedad Al-koholika eta Kashbad** taldeekin. Hori guztia Arenalean.

KORTSIKAKO ABESLARIAK SARAN

Kortsikatik etorritako abeslarien kontzertua izango da Sarako San Martin elizan, gaueko 21.00etan.

HERRI MUSIKAREN ZIKLOA BARAKALDON

Finlandiako **Värttinä** taldeak **folk kontzertua** eskainiko du 20.00etan, Barakaldo Antzokian. Sarrerak 1.800pta (72 libera) edo 1.500 peze-taren truke.

Eremuak 95, Eremu Urriko Hizkuntzen Zinemaldia uztailaren 3tik 8ra izango da Zarautzen. **Eskozia, Armenia, Estonia, Kurdistan eta Burkina Fasotik etorritako filmeak sail ofizialean ikusi ahal izango dira eta Finlandiako pelikulak sail paraleloan. Emanaldiak Modelo Zineman izango dira, 22.30etan (sail ofiziala) eta 19.30etan (sail paraleloa). Ekitaldi osagarriak ere antolatu dituzte: gonbidatutako herrialdeei buruzko panel informatiboak, animazio eta gidoi tailerrak, mural erakusketa...**

E T X E Z U L O A N

Noiztik bainujantzia

Mende hasierako hirugarren hamarkadetakoa argazkietan lehenbiziko bainujantziak ikusten dira, gaur egun bai-nujantziatzat ulertzen duguna aipatuta. Ordura arte prakak edota soineko moduko oi-hal luze bat erabiltzen omen zen. Egia esanez, historian zehar jendea behar den mo-

duan banatu izan, hau da, biluzik. Kostaldeko hiriburu kaskarin batzuei esker hasi zen arropa mota honen be-harra zabaltzen.

Pieza bakar bateko lehen bainujantzia Dantzan lantegi estatubatuarrak, 1920. ur-tean fabrikatu zuen. *Canalé* eta ehun elastikoz egina zen bainujantzia. Chanel moda etxe frantziarrak, bainujan-tzia mundu osoan modan jartzen eragin handia izan zuen.

Alta, benetako zabalpena Bigarren Mundu Gerraren ondorenean eman zen, fibra arinen merkaturatzearekin batera. Fibra hauekin, bai-nujantzia garai batekoak baino askoz arinago lehor-tzen baitzen ■

Parranda ostean, askotxok aje gogorra izaten dute. Hu-rrengo eguneko buruko mi-na eta ajea alde batera utzi nahi izanez gero, hona he-men erremedioa: oliba olio-zko basoerdia, limoi zukua, krema goilarakada-txoa eta gozatutako arraul-tza-gorringoaren nahasketa hartu baraurik. Arazoa zera da: batzuek nahiago izango dutela ajeaz jarraitu erre-medio hori edatea baino ■

Ohera sartu eta lo egin ezina baino gauza okerragorik ez da izaten. Kronikoa ez den logabeziari aurka egiteko bada makina bat konponbi-de na-tural: sagarra jatea, afarian letxuga jatea, ur be-roko bai-nua hartzea, azu-kredun ur edalontzia eda-tea... Ezin ahaztu, noski, infusioak. Neurriok segituz gero, ez dugu arazorik izan-go loak hartzeko, logabezia kronikorik ez badugu be-deren ■

UZTAILAK 2 KONTZERTUA BILBON

Carlos Vives kantari hegoamerikarraren kontzertua Bilboko Zezen Plazan izango da, gaueko 21.30etan. Sarrerak 2.500 pezeta balio ditu (100 libera).

JAUZIEN EGUNA ATHARRATZEN

Zuberoako dantza eta jauzi herrikoiak arratsaldeko 15.00etatik aurrera ikusi ahal izango dituzue, plazan.

UZTAILAK 3 SAN BARTOLOME JAIETAKO LEHIAKETA

San Bartolome jaietako egitarauaren azala egiteko lehiaketarako lanak aurkezteko azken eguna. Teknika librea da. Agertu beharreko testua: «Elgoibar,

San Bartolome Jaiak 1995». Kultur Etxera bidali lanak.

UZTAILAK 4 ELTON JOHN IRUÑEAN

Osasuna taldearen 75. urteurrena dela eta antolatutako kontzertua. Kantari ingelesak bere azken diskoa aurkeztuko du: «Made in England». El Sadar futbolzelaian izango da, 21.00etan. Sarrerak: 7.000 pezeta (280 libera) edo 4.500 pezeta.

UZTAILAK 5 JEAN RENOIR ZIKLOA DONOSTIAN

Nosferatu programazioan barne, «French Cancan» filmea (1954) ikusteko aukera duzue gaur, 20.15etan, Antzoki Zaharrean. Jatorrizko bertsioan emango da, euskarazko azpitituluekin.

«Euskal Usadioko Jaiak», euskal jai tradizionalen argazki erakusketa zabalik dago Zumarragako Itarte Etxean. Alfredo Feliuk artxibo zaharretatik jaso eta berak egindako argazkietan Trinitatetik hasi eta urte bukaera arteko ospakizunak bildu ditu. Orduetia: 18.30etatik 21.00etara (astegunez) eta 12etatik 14.00- etara eta 18.30etatik 21.00etara (asteburuan), uztailaren 9ra arte.

O S A S U N A

Bizkarreko minak

Pertsona gutxi egongo da bere bizitzan zehar bizkarreko minik inoiz sentitu ez duenik. Baina kasu ia guztietan (% 90ean gutxi gorabehera) mina lau aste bete baino lehen bere kasa desagertzen da.

Bizkarreko mina oso modu desberdinean trata daiteke, eta aukera bat nahiz bestea hautatzeko orduan ez dago arrazoi edo oinarri zientifikoa handirik. Finlandian argitaratutako ikerketa bat oso argigarria da: bizkarreko minez zeuden pazi- ente-mordo bati hiru aukera eskaini zitzaizkien, horietako bat har zezaten, ondoren prozedura horien konparaziozko az-

terketa bat egiteko. Ohean atsedena egitea, errehabilitazioa ariketa espe- zifikoa eta bizimodu normalarekin jarraitzea (ahal zen neurrian) ziren eskainitako hiru alternatibak. Pazienteen eboluzioa handik 3 eta 12 astera ikusi zen, eta minik gutxien eduki eta lanean kale gutxien egin zutenak bizimodu normala egiten saia zitezela gomendatu zitzaien gaixoak izan ziren. Talde hau zen, gainera, medikuengana gutxien joan eta botika eta baliabide sanitario gutxien gastatu zituen.

Bizkarreko minak jota dagoen paziente batek medikuari dakarkion ardu-

ra edo kezkarik nagusia patologia garrantzitsuak baztertea da: hausturak, tumoreak, infekzioak, etab. Guzti hori historia kliniko eta miaketa fisiko egokiaren bidez lortzen da, eta pazienterik gehienetan ez dago beste zereginik: mina lau aste baino lehenago desagertuko denez, analgesikoak eta baja-egun batzuk kasuak behar izanez gero (baina bizimodu normala egiten saiatuz), hori da behar den guztia. Eta bizkarreko erradiografiak eskatzen hastea, bestelako patologiarik susmatzen ez bada, alferrikakoa bezain arriskutsua izan daiteke, gaixoak «sortu» egingo bai-

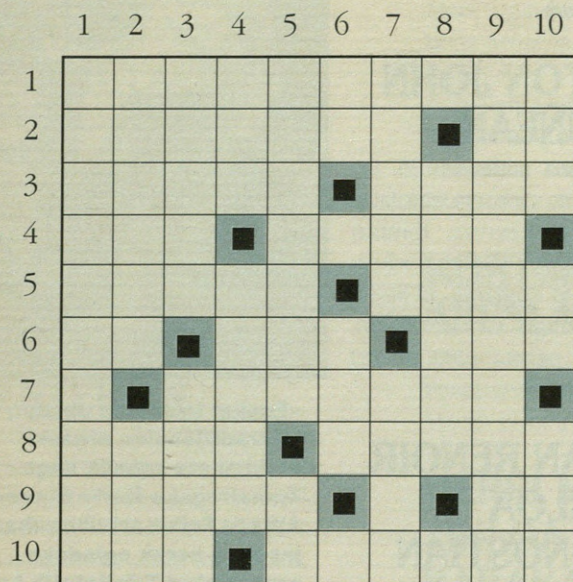
titugu, bizkarrezurretik erabat «sano» egon arren.

JABIER AGIRRE

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Galtzen duena. 2.- Bukaera. Kontsonante bikoitza. 3.- Ekidoen familiako ugaztuna. Ur korrante handi. 4.- Errepikatuz, loa eragiten duen intsektua. Toka, nion. 5.- Nafarroako herria. Itxura. 6.- Istu. Nahastura trinko. Barazki ezaguna. 7.- Lehenengoa. Nekatu, unatu. 8.- Osasuntsu. Iruten duen pertsona. 9.- Urde, hitz elkarketan. Bostehun. Bi bokal. 10.- Joaki naiz. Feministen elkarte.

GOITIK BEHERA: 1.- Gazteari dagokion tasun. 2.- Amets egin. Garai, sasoi. 3.- Sutegia. Olentzero eramateko oholezko tresna. 4.- Nazioarteko ibilgailuetan. Elementu kimikoa. 5.- Bizkaiko udalerria. Neoiaren sinbolo kimikoa. 6.- Ez eme. Bat. Eguzki. Kontsonantea. 7.- Trebea. Abere hausnarkari. 8.- Kontsonantea. Banaketa egin. Azkenekoa. 9.- Erantzuten duena, arduraduna. 10.- Ihardun. Zamorako ibilgailuetan. Alderantziz, Bibliako pertsonaia.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Alkateak
Antzerki
Errekina
Osaketak

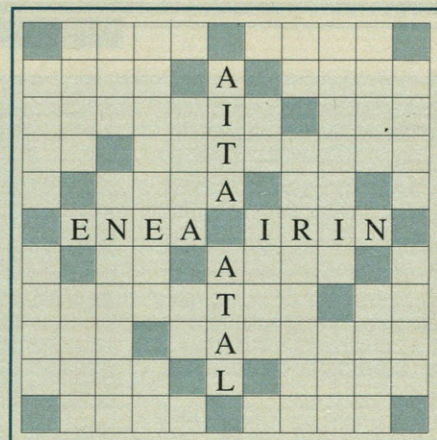
7 letra

Bizkaia
Ganibet
Ilargia
Indabak

4 letra

Adin
Adio
Aiar
Aita
Aker
Anoa
Aran
Area
Atal
Bera
Enea
Gara

Gola
Iran
Irin
Itoa
Izko
Nora
Okak
Oria
Sara
Ubel
Udal
Zeta

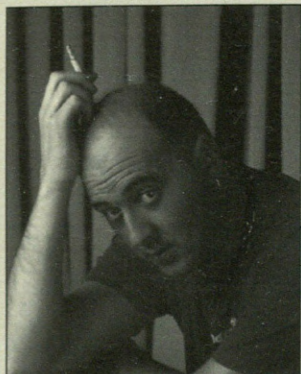
2 letra

Az
Be
Da
Di
Eg
En
Ne
Rd

3 letra

Bor
Ear
Iaz
Lab

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza dagokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena, euskal aktore baten izena ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	6	7	8		
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Ekarakazi	▼	Lagina	▼	Dantza mota	▼	Ekialdeko borroka mota
Etsaia		Emigratza- ren ondorioa	16	Deitura	1	
▶		▼		▼		▼
	11					
Ametzezko baso	▶					
Edo					15	
▼						
		18		4		
▶					Bat	▶
					Toka, du	
				Kontso, bustia	▶	▼
		7		Suspertu		
Jainko egiptiarra	▶		Gizon izena	▶	▼	
Ondo		12	Tantaloa			2
▼			▼			Modua
	Joan den urtean	▶			Bokala	▶
	Interjekzioa				Non atzizkia	▼
▶	▼		Jatorri atzizkia	▶	▼	10
17			Sufrea			
			▼			
8				3		

—Hieroglifiko a—

6 r 0

Gaur ... jarri naiz haurrekin.

Aurreko asteko soluzioak

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Gurutzegrama

EZKERESKUTN: 1. Behaztopoa, 2. Usatoritola

3. Hameka, Re. 4. Ata, Otarre, 5. Mara, Uluka

6. Errun. Eza. 7. Alene'a. Art. 8. K. Kiskalia, 9.

Hots, Dea, 10. Igaz, Niake

GOITIK BEHERA: 1. Buhameak. 1. 2. Esatari.

Hg. 3. Hamarrekoa, 4. Ate, Aunitz, 5. Zoko

Ness, 6. Tranu, Ak. N. 7. Ot. Ale. Adi. 8.

Porrizalea, 9. Olerkariak, 10. Aa, Ea, Ta, E.

Hieroglifikoa:

Aurki.

Kate hitzak

X	A	B	A	R	X	A	Z	A	L	X
D	I	A	T	A	Z	X	E	M	A	X
O	S	T	A	T	U	A	X	A	J	E
L	E	X	B	A	R	R	E	N	A	K
U	X	B	A	L	A	R	R	I	E	X
U	B	I	L	O	X	T	A	T	I	E
B	X	Z	A	X	O	R	B	A	E	X
E	M	A	K	U	M	E	A	E	Z	X
G	A	R	X	L	A	N	K	I	D	E
I	R	R	I	X	N	I	H	A	R	X
I	A	I	O	X	Z	A	I	N	X	

Bosteko ttipiak

A 1. Aralar., 2. Aiete, 3. Klerak.

4. Ataka. 5. Orekak.

B 1. Ametsa, 2. Eroak, 3. Etorri.

4. Sarea, 5. Iakiak.

Bosteko ttipiak

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

1. Bizkaiko mendia
2. Nafarroako herria
3. Entzefaloa
4. Gaitzak
5. Banan-bana

Zenbaki bakoitzeko hitz bat eta bera

	1		3		5
1		2		4	
	2				
3					
	4				
5					

1. Gaizki
2. Erronkariko mendia
3. Behartsu
4. Hutsa, akatsa
5. Jateko gogoak

Inertziak noiz gaindituko zain

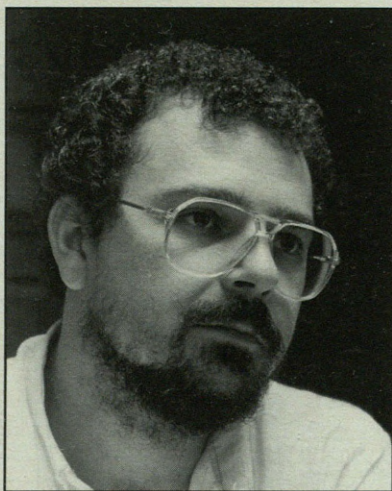
ARGIAK lerro hauek argitara eman dituenean, aset honetako asteartean hain zuzen, negoziaketek aurrera segitzeko, nortasun juridikoaren auzian daukan jarrera AEK-k onar dezan Jaur-laritzak ezarritako aurrebaldintza albo batera utzi ondoren, apirilaren 11z geroztik etenda egon diren AEK eta Jaur-lariatzen arteko elkarriketei ekin zaie berriro ere.

Aipatu elkarriketa eta akordiorako bideak, ezinbestean, euskararen berreskurapena ahalbidetuko duen prozesuari, helduen euskalduntze alfabetatze alorrari bereziki, kalte handia ekarri dion herri ekimenaren eta administrazioaren arteko urteetako dibortzio mingarria gainditzeko zein alkarlane-rako bide-zidorra zehazteko zegoen eta dagoen premia larriari erantzun behar dio.

Euskararen arloan suertatu den kapitulu lazarriari ateak ixtea eta alkarlanean, elkarriketan eta akordioan oinarritutako duen helduen euskalduntze alfabetatzea indar berriz bultzatzea deza-keen hizkuntza politika berriari ateak irekitzea da une honetako erronka nagusia.

LAISTER batean gauza daitekeen akordioa, urteetan herri ekimena onartzeko egon den zalantza zein berau itozteko eramandako politika gainditze bidean, aurrera begira ematen den urrats bat besterik ez da. Etorkizun hurbilean dauzkagun eginkizunei, ekimen desberdinak uztartuz, egokiro erantzuteko, norabide bertsuan, mal-karrak igo asmoz, egin nahi dugun arrastoa.

Ezen euskararen bilakaeraren etorkizun hurbilean garrantzitsua ez ezik erabakiorra suertatuko baita pertsona helduen euskalduntze alfabetatzea. Hortaz, laster batean, ekonomi zein giza baliabideei ahalik eta atarramendurik handiena ateratzeko asmoz, Admi-

ERRAMUN OSA

Bizkaiko AEKren arduraduna

nistrazio desberdinen eta saileko partaide guztien artean burututako arloko plangintza burutu beharko da.

Arloko plangintza hnek, bestek beste, egungo eskintza zein emaitzen nolakoak, eskualde zein udalerrien eraberako lahentasunak eta helburu mailakatuak proposatu beharko ditu, ekikazia eta efektu biderkatzailea bilatu asmoz gizartearen arlo zehatzei begirako eskintza berezituak (aisialdia, funtzionarioen euskalduntze-alfabetatze programak, gurasoei begirakoak, lan mundua eta euskara txertatzera zuzendutakoak...) diseinatu beharko ditu baita ere. Irakaslegoaren prestakuntzan, material sorkuntzan zein antolakuntzaren aldetik sortzen diren behar berriei erantzuteko asmoz, helduak euskalduntzera alfabetatzera zuzendutako zerbitzua uztartzen ahaleginduz.

HONAKOA da, nire iritziz, berehalakoan, helduen euskalduntze alfabetatze arlorako sortu beharreko testuinguruaren nolakoa, horrexegatik, HABEren zuzendaritzak maiatzaren 3ko data daukan «hausnarketarako» eta oraindik ustez «erabaki gabeko» sektoreari begirako neurriak orain arteko politikan murgiltzea dela uste dut.

Helduen euskalduntze alfabetatzean azterketak, EAEn ez beste inon baliorik izango ez duten tituluak, hauen beharrik ez daukaten gizarte multzo zabalak, orain arte bezala, euskara eskuratzeko aukerarik gabe uzteko arriskuarekin, batz besteko ordu-kopuruak ezartze-ko adierazten den nahia, dirulaguntzak jaso ahal izateko errealitateetik at dauden talde ratioak ezartzeko joera, ikaslearen ikasketa-liburuxkak, HABEren dirulaguntzetatik zenbait pertsona heldu uzteko asmoa, e.a., hots, hezkuntza arautuan erabiltzen diren irizpide berberak helduen arloan erabiltzea ez efikaziarekin, ez errentagarritasunarekin daukate zerikusirik, euskararentzat horren garrantzitsua den arlo batean ahalik eta baliabide ekonomikorik urrienak erabiltzeko aspaldiko joera-ekin baizik.

HAUSNARKETA prozesu honek, jada, isilpeko erreakzioak ekarri ditu. Bai Udal Euskaltegiaren presentzia daukaten sindikatuak zein euskaltegi desberdinek euren kezkek helerazi dizkio- te HABEren zuzendaritzari, baina, mo- mentuz, isiltasuna da nagusi.

Orain arteko inertziatzeko harlauza gaindituz helduen euskalduntze alfabetatzeak, arloko guztien partaidetza bermatuz, bestelako jitea eskatzen duela begibistakoa da. Horrexetarako hausnarketa egitea beharrezkoa da, baina, arlo honetan gabiltzan guztion partaidetza burututakoa, orain arte ohiko bihurtu zaigun zurrumbiloan, etorkizunean ere, murgiltzea nahi ez badugu.

Itxura baino gehiago...

FOTOKONPOSAKETA
INPRIMATEGIA

ANTZA
Maisuen Eskutik

Industrialdea 1-2 20160 LASARTE-ORIA
Tel: (943) 37 07 38 - 37 15 45 Fax: (943) 36 54 93 - 36 10 48

TXORIA, INOIZ BAINO GORAGO

